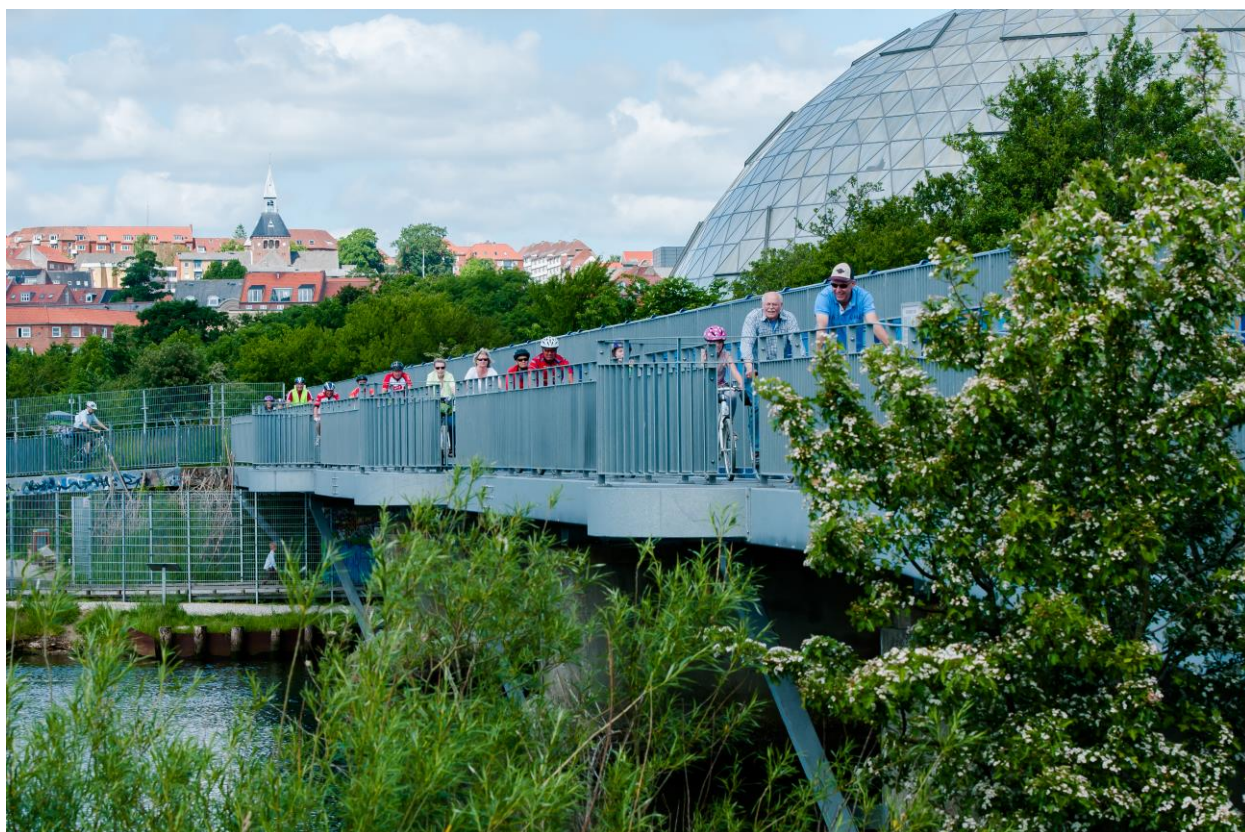

Budgetbemærkninger 2015-2018

Bind 1

Drift

Hovedkonto 0-6

Randers Kommune

Indhold

	<i>Side</i>
Økonomiudvalget	
Administration og tværgående puljer	3
Politisk organisation	14
Børne- og skoleudvalget	
Skole	19
Børn 0-5 år	40
Børn og familie	48
Beskæftigelsesudvalget	
Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere	57
Forsikrede ledige	69
Socialudvalget, inkl. de ikke-arbejdsmarkedsparate borgere	
Det specialiserede børne- og ungeområde	75
Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug, psykiatri)	81
Kontante ydelser og foranstaltninger vedrørende ikke-arbejdsmarkedsparate borgere	89
Miljø- og teknikudvalget	
Skattefinansieret område	97
Brugerfinansieret område	112
Kultur- og fritidsudvalget	
Kultur og fritid	125
Sundheds- og ældreudvalget	
Sundhedsområdet	135
Tilbud til ældre	146
Erhvervs- og landdistriktsudvalget	
Erhvervsservice og iværksætteri	163

Økonomiudvalget

Bevillingsområderne:

Administration og tværgående puljer

Politisk organisation

1.1 Administration og tværgående puljer

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Stabe og forvaltninger	379,4	20,9	358,5			
1.2. Redningsberedskab	17,3	1,2	16,2			
1.3. Lønpuljer, kompetenceudv.	34,3		34,3			
1.4 Udbetaling Danmark	14,2		14,2			
1.5 Tjenestemandspensioner og p	56,9		56,9			
1.6 Interne forsikringspuljer	19,9		19,8			
1.7 Lov og cirkulæreprogram	-0,2		-0,2			
1.8 Diverse udgifter og indtægter	3,4	0,2	3,3			
1.9 Budgetaftaler, buffer serviceud	37,4		37,4			
i alt	562,6	22,2	540,4	0,0	0,0	0,0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 540,4 mio. kr.

1.1 Stabe og forvaltninger

Administrationen er et aftaleområde. Aftalen dækker alle de centrale administrative funktioner. I tabellerne herunder er budget 2015 på i alt netto 358,5 mio. kr. fordelt på stabe og forvaltninger samt tværgående administrative udgifter:

Denne oversigt omfatter stabenes og forvaltningernes udgifter til personale og udgifter som hovedsageligt er personalerelaterede f.eks. uddannelse, møder og rejser, befording, kontorhold, inventar m.v. Det drejer sig både om medarbejdere i:

- Afdelinger, som betjener borgerne
- Afdelinger, som betjener organisationen (it, personale, sekretariater, økonomi m.v.)

Endvidere omfatter de administrative udgifter opgaver, som er fælles for flere forvaltninger eller er tværgående for hele kommunen, men udgifterne budgetteres og bogføres på stabe og forvaltninger.

Budget 2015, mio. kr.	Løn	Øvrige udgifter	Indtægter	Netto
Direktion	2,0	0,8		2,8
Økonomaifdeling	15,1	1,3		16,4
Personale/HR	12,8	0,6		13,5
Center Kompetenceudvikling og Jobrotation	0,8	0,1	0,8	0,0
Elever	1,1			1,1
Borgerrådgiver	1,4	0,1	0,9	0,6

1.1 Administration og tværgående puljer

Byråds- og direktionssekretariatet	10,8	0,6	0,1	11,3
Borgerservice	14,6	0,8	0,5	15,0
IT-afdelingen	13,2	3,2		16,4
Erhvervs- og udviklingssekretariat	3,9	0,4		4,3
Børn, skole og kultur	39,5	3,0		42,5
Social og arbejdsmarked u. Jobcenter	46,5	5,5	3,6	48,4
Jobcenter	60,6	9,4		70,0
Miljø og teknik	55,2	2,4	9,8	47,8
Sundhed og ældre	23,3	1,1		24,4
Stabe og forvaltninger i alt	300,7	29,3	15,6	314,4
IT-afdelingen, fagsystemer, it strategi, leasing m.fl.		59,7		59,7
Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning takster (overhead)		-24,6		-24,6
Fælles, pbs, kopimaskiner og revision, annoncering, gebyrer		6,5	2,2	4,3
Porto, advokat, projekter, fælles uddannelse, kantine	2,3	5,4	3,1	4,6
Tværgående og fællesudgifter i alt	2,3	47,0	5,3	44,0
Total	303,0	76,4	20,9	358,5

Som følge af overdragelse af opgaver til Udbetaling Danmark i 2012 og 2013 reduceres det administrative personale med i alt 19 stillinger med fuld virkning i 2014. Budgetreduktionerne har fuld effekt fra 2014 og vil udgøre 9,18 mio. kr. årligt og vedrører personale, kontorhold, uddannelse, porto, nem refusion, revision og lokaler. Med øget digital selvbetjening hos borgerne forventes der mulighed for yderligere reduktion med en stilling i 2015 og en stilling i 2016.

Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning af takster udviser en nettoindtægt på 24,6 mio. kr. og vedrører håndtering af takstberegningen i forbindelse med salg af pladser i sociale tilbud og på specialskoler. Centrale driftspuljer er aftaleenhedens andel af bidrag til barselsfond på 1 %, andele af centralt bogførte forsikringer og generel administration, som beregnes med 5,4 % af institutionens driftsbudget.

Budgettet kan specificeres således:

Centrale driftspuljer	
Børn og skole	-2,0 mio.
Social og arbejdsmarked	-7,2 mio.
Generel administration	
Børn og skole	-6,2 mio.
Social og arbejdsmarked	-10,3 mio.
Takst tilretning, ramme til justering	
Tilretning forvaltninger	1,1 mio.
I alt	-24,6 mio.

1.2 Redningsberedskab

Redningsberedskabet er organisatorisk placeret under økonomiudvalget fordi borgmesteren er formand for beredskabskommissionen.

Det indgår i økonomiaftalen at der gennem en forenkling af organiseringen af beredskabsområdet kan opnå effektiviseringsgevinster på 50 mio. kr. i 2015 og 75 mio.kr. i 2016 og fremadrettet. Derudover indgår det i aftalen at der kan frigøres yderligere 100 mio. kr. på området. Kommunens andel er indregnet fuldt ud, dog kun 50 % i 2015 af andel af 100 mio. kr. Besparselsen udgør 1,7 mio. kr. i 2015 og 3,0 mio. kr. i 2016 og fremadrettet.

1.1 Administration og tværgående puljer

Budgettet udgør i 2015 16,2 mio. kr. og vedrører følgende områder:

- Brandvæsen
- Beredskabsfunktion

Området omfatter:

- Dagligt brandberedskab i henhold til entreprenesaftale med Falck
- Forebyggende beredskabsopgaver, herunder brandsyn
- Rådgivning og godkendelse af beredskabsplaner m.m.
- Brandteknisk byggesagsbehandling
- Beredskabsplanlægning
- Supplerende beredskab i samarbejde med Falck og frivillige som er tilknyttet beredskabsgården Langvang.

1.3 Lønpuljer og kompetenceudvikling

Budgettet udgør 34,3 mio. kr. og vedrører følgende områder:

Voksenlærlinge 1,6 mio. kr., tillidsrepræsentanters vilkår 0,8 mio. kr., jubilæumsgratialer 1,7 mio. kr. og barselsfond 22,0 mio. kr.

Budgettet til voksenlærlinge fordeles med 0,8 mio. kr. mellem Miljø og teknik, driftsafdeling og administrationen. Derudover anvendes ca. 0,8 mio. kr. til aflønning af voksenlærlinge som ansættes med 2 til IT afdelingen, 2 til Miljø og teknik og 2 til Sundhed og ældre.

Budgettet til jubilæumsgratialer er fastsat svarende til det forventede antal jubilarer.

Barselsfonden er hidtil finansieret af aftaleenhederne svarende til 1,0 % af kommunens lønsum, men ved budgetforliget 2015 blev fonden reduceret med 6,4 mio. kr. Aftaleenhedernes finansiering udgør derfor med virkning fra budget 2015 0,77 % af lønsummen. Fra barselsfonden refunderes 80 % af forskellen mellem den faktiske løn og barselsrefusionen modtaget fra "dagpengekantoret".

Tværgående kompetenceudvikling er reduceret med 0,6 mio. kr. til DOL, herefter er der under personalekontoret budgetteret 8,1 mio. kr. årligt.

1.4 Udbetaling Danmark

Budgetteret udgift 14,2 mio. kr.

Randers Kommune er fra 2013 blevet opkrævet et administrationsbidrag fra Udbetaling Danmark for varetagelse af en række sagsbehandlingsområder, fx udbetaling af pension. KL forventer, at administrationsbidraget for kommunerne samlet set vil udgøre 736 mio. kr. om året i 2013-17 hvorefter bidraget forventes reduceret som følge af effektivisering af sagsbehandlingen hos Udbetaling Danmark. Hertil kommer et yderligere administrationsbidrag udenfor baseline på 55 mio. kr. i 2015. Administrationsbidraget for 2015 fastsættes endeligt på Udbetaling Danmarks bestyrelsesmøde i december 2014.

1.5 Tjenestemandspensioner og tjenestemandsforsikringspræmier

Budgettet udgør 56,9 mio. kr.

Det vedrører tjenestemandspensioner til pensionerede tjenestemænd og præmier som indbetales til Sampension til dækning af fremtidige pensionsudgifter.

Såvel pensioner som præmier skal bogføres på hovedkonto 6 Administration uanset ansættelsessted. Når en tjenestemand fratræder, vil stillingen typisk blive besat med en overenskomstansat, hvor pensionsforsikringspræmien skal bogføres på ansættelsesstedet. I denne type stillingsskift kompenseres ansættelsesstedet for merudgiften på 16 % til præmier med finansiering fra puljen til tjenestemandsforsikringspræmier. Kontoen dækker også over restudgifter til tjenestemandspensioner, da præmierne over årene ikke har været fuldt dækkende.

1.1 Administration og tværgående puljer

Udgiften til præmier er faldende på grund af nettoafgang af tjenestemænd medens udgiften til tjenestemandspensioner iflg. Sampension vil stige de kommende år og først toppe omkring år 2025.

Besparelsen i 2015 – 18 på 3 mio. kr. årligt vedrører hovedsageligt lærere i den lukkede gruppe (tjenestemænd).

1.6 Interne forsikringspræmier

Budgettet er på i alt 19,8 mio. kr.

Der er etableret en intern forsikringsordning vedrørende bl.a. arbejdsskade, bygning og løsøre, motorkøretøjer, erhvervs- og produktansvar, forsikringsmægler, risikostyring m.v.

Forsikringspræmien/budgettet er fastsat således, at budgettet svarer til årets forventede udgifter til forsikringspræmier og erstatningsudgifter. Budgettet fastsættes endvidere så det mindst er på niveau med de seneste 4 års regnskaber tillagt prisfremskrivning. Med virkning fra 2016 er budgettet forøget med 1 mio. kr. til arbejdsskader.

På kontiene bogføres præmieudgifter til de enkelte forsikringsområder samt erstatninger for arbejdsskader og erstatningsudgifter.

1.7 Lov og cirkulæreprogram

Lov og cirkulæreprogrammet 2015-18 er fordelt ved budgetlægningen 2015.

I budget 2015 er der fra årets og tidligere års lov- og cirkulæreprogram intet restbeløb, i 2016 – 18 er restbudgettet på ca. 2,0 mio. kr. årligt.

1.8 Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love

Budgettet på netto 3,3 mio. kr. vedrører følgende områder:

Indtægterne på 0,2 mio. kr. vedrører gebyrer hyrevognsbevillinger. Den største udgift er kontinuerligt til KL på 3,4 mio. kr.

1.9 Budgetaftaler, buffer serviceudgifter

Budgettet er på i alt 37,4 mio. kr.

Kørselsudbud, budget på 0,6 mio. kr. til variabel kørsel og buffer til vognmandsskifte og uforudsete udgifter i opgørelse af besparelse. På grundlag af nu 2 års regnskabserfaringer er budgettet fra 2015 reduceret med 1 mio. kr. og der er foretaget omfordeling af 2,3 mio. kr. til kørselsbudgetterne.

Drifts- og anlægspuljen udgør 3,0 mio. kr.

Innovationspuljen blev ved budgetforliget reduceret med 4 mio. kr. årligt. Der er følgende ikke udmøntede budgetbeløb 2015 0,1 mio. kr., 2016 0,5 mio. kr, og i 2017 og 2018 1,1 mio. kr. årligt.

Besparelsen på 8 innovationsprojekter er ikke udmøntet på projekt Ejendomsservicecenter med en besparelse i 2015 på 5 mio. kr. Besparelsen forøges med 2 mio. kr. årligt til i alt 11,1 mio. kr. i 2018.

Budgetpuljer

Der er budgetteret 40,8 mio. kr. som en bufferpulje vedr. serviceudgifter i 2015-18.

Rammebesparelsen på 1 % er udmøntet i 2015, men i 2016 - 18 er der i en central pulje budgetteret en rammebesparelse på 38,2 mio. kr. årligt.

Studerterjobs. Forligspartierne var enige om, at afsætte 1 mio. kr. årligt til 10 lønnede studenterjobs af 45 ugers varighed (af 10-15 timer om ugen). Formålet med disse pladser er at tilbyde

1.1 Administration og tværgående puljer

studerende gode og praksisnære studiepladser, hvilket understøtter Randers som uddannelses by. Desuden vil det synliggøre Randers kommune som en god og udviklende arbejdsplads for studerende. De 10 studiejobs bliver fordelt ligeligt på de 4 direktørområder og administrationen, altså med 2 studiejobs pr. område.

Driftsreduktioner. Ved budgetforliget 2015 blev det besluttet at finde administrative besparelser på 2 mio. kr. årligt og besparelser på anvendelse af eksterne konsulenter på 1 mio. kr. årligt ved at det fremtidige niveau for eksterne analyser nedsættes.

2. Det vil vi i 2015

I Randers Kommune er der fokus på, hvordan administrationen kan gøres bedre, billigere og mere effektiv. Ved at optimere, effektivisere og digitalisere skal der frigøres ressourcer til bedre borgerbetjening og andre opgaver.

Innovation

Innovation skal medvirke til at styrke kommunens udvikling. I 2015 realiseres de konkrete innovationsprojekter, som forudsat i budget 2014-2017. Projekterne bidrager til effektivisering, mere tid til kerneopgaverne, øget fokus på frivillighed og realisering af nye måder at løse de kommunale opgaver på. Innovation har bidt sig fast i organisationen, og innovation vil således også i 2015 være en hovedopgave for administrationen. Administrationen skal både understøtte, at der arbejdes med innovation i hele organisationen, ligesom administration selv gennemfører konkrete innovationsprojekter.

Mål og indsatsområder

Kommunikation i forhold til borgerne

- Der gennemføres en omfattende brandingproces i 2015 med henblik på at styrke kommunens fortsatte udvikling.

Der udarbejdes i forlængelse heraf en ny visuel identitet i Randers Kommune med afsæt i kommunikationsstrategi for 2013-2015. Kommunens presseindsats i landsdækkende medier intensiveres således, at kendskabet til Randers Kommune og organisationens kompetencer bliver mere kendt. Der vil blive målt på landsdækkende medieomtale. I 2015 gennemføres endvidere et innovationsprojekt med henblik på at sikre, at Randers Kommunes hjemmeside fortsat fremstår moderne og tidssvarende.

- Det er et mål, at 80 % af kommunikationen med borgere og virksomheder er digital inden udgangen af 2015.

Administrationen arbejder aktivt med denne dagsorden. Indsatsområderne for at fremme den digitale kommunikation er rettet mod borgerne og mod de interne arbejdsgange og procedurer i administrationen:

- At indførelsen af digital post er implementeret i hele organisationen, dvs. at alle relevante fagsystemer i kommunen kan sende post til en Digital Postkasse, ligesom det sikres, at arbejdsgangene omkring posthåndtering optimeres, så Randers Kommune kan realiseres de gevinster som er forudsat.
- At bølge 4 i bølgeplanen for obligatorisk selvbetjening implementeres.
- At det bliver nemmere at tilgå Randers Kommune digitalt både som virksomhed og borger, herunder at der i tilknytning til bølgeplanen sikres sammenhæng mellem Min Side på borger.dk og MitRanders via Randers.dk, og at selvbetjeningsløsninger til virksomheder optimeres via virk.dk, ligesom virksomhedsrelevant kommunikation forbedres på randers.dk

1.1 Administration og tværgående puljer

- At vejledning om brug af digital post selvbetjeningsløsninger forbedres i forhold til målgrupperne, herunder ved anvendelse af nye medieplatforme som fx video og sociale medier.
- At der implementeres en selvbetjeningsløsning for klager til for husleje- og beboerklagenævn i sammenhæng med ESDH-system for behandling af sager.
- Det er et mål, at åbningstider for Borgerservice tilpasses til borgernes øgede anvendelse af digital kommunikation og til opgavefordeling mellem Udbetaling Danmark og kommunen. På baggrund af evaluering af Borgerservice i foråret 2015 foretages evt. justeringer af organisering og åbningstid.
- Der gennemføres endvidere et innovationsprojekt, der har til formål at sikre en hurtigere og mere effektiv behandling af klager fra borgerne. Projektet indebærer, at borgere, der klager, kontaktes direkte af forvaltningen indenfor 24 timer.

Kommunens interne kommunikation

Kommunens interne kommunikation skal styrkes. Det understøtter, at kommunen er en effektiv og moderne organisation. Indsatsområderne er følgende:

- Intranettet Broen revideres i forbindelse med et innovationsprojekt for hjemmesiden.
- I forlængelse af evaluering af personalebladet i efteråret 2014 igangsættes tiltag, der skal sikre mere effektive, digitale metoder til at udbrede bladet til medarbejdere.
- Kommunikation om juridiske forhold skal styrkes i organisationen – fx via Broen - med fokus på at øge tilgængeligheden og organisationen viden om juridiske forhold.

Digitalisering

Øget digitalisering skal medvirke til fortsat effektivisering af kommunen og skal samtidig udvikle den kommunale service, så den fortsat er attraktiv for borgere, virksomheder og medarbejdere. For at bidrage hertil skal en ny digitaliseringsstrategi for Randers Kommune implementeres i 2015 i form af lokale handleplaner inden for administrationen og velfærdsområderne. Ligeledes skal monopolbrudsprojekterne implementeres til ibrugtagning i 2016.

ESDH-systemet SBSYS udrulles yderligere i organisationen med fokus på, at det anvendes systematisk i hele organisationen. Det skal sikre korrekt sagsbehandling, journalisering, arkivering mv. samt effektive workflow-processer. SBSYS udrulles i 2015 til de decentrale enheder.

Ledelsesinformation gennem FLIS

Det Fælleskommunale Ledelsesinformationssystem "FLIS" er et nationalt fællesskab på ledelsesinformationsområdet. FLIS er et datavarehouse, som samler kommunernes data et sted. Pt. er 78 kommuner tilsluttet FLIS; mens alle 98 kommuner leverer data dertil.

FLIS er opbygget af modulerne "FLIS Databasen" og "FLIS Præsentationslaget". Databasen består af den centrale drift af systemet og de data, der hentes ind i FLIS fra kommunernes egne økonomi- og fagsystemer. Dataene opdateres en gang om måneden. Præsentationslaget består af dashboard, benchmarkrapporter og analyserapporter, som præsenterer nøgletal og udregninger i FLIS. Derudover består Præsentationslaget af et rapporteringsværktøj til at udvikle egne rapporter samt et distribueringsystem til distribuering af rapporter.

Dataene i FLIS er rent historiske og bliver opbevaret i 5 år. FLIS er stadig nyt, hvorfor det pt. er forskelligt, hvor langt tilbage dataene går hos de forskellige kommuner. I Randers kan der i de fleste tilfælde findes nøgletal tilbage til 2007. Nøgletallene for alle kommuner er defineret og opgjort på samme måde. Hvis en kommune vælger at skifte fag- eller økonomisystem, vil det derfor ikke have betydning for historikken i dataene. FLIS er samtidigt et dynamisk system, der løbende bliver opdateret og udvidet vedrørende nye nøgletal og fagområder, rettelser af fejl og/eller uhensigtsmæssigheder.

1.1 Administration og tværgående puljer

Målet i 2015 er at udvikle anvendelsen af ledelsesinformation gennem FLIS, så den anvendes relevant og systematisk på alle ledelsesniveauer og indgår ved budgetopfølgningen.

Indsatsområderne er, at

- Anvendelsen af rapporter i FLIS sættes i system og udarbejdes så de er målrettet de enkelte ledelsesniveauer og fagområder.
- de data Randers Kommune leverer til FLIS valideres løbende.
- Benchmarking i FLIS anvendes til at identificere effektiviseringspotentialer samt til effektiv opgaveløsning både internt i kommunen og på tværs af kommuner. Dette understøttes af det interne fokus på aktiviteter og omkostninger.
- Randers Kommune deltager i 7-by samarbejdet med FLIS som omdrejningspunkt og emner som datavalidering, benchmark, rapporter, uddannelse mm. (alle 7 kommuner er med i FLIS).

Mål og indsatsområder der retter sig mod de interne funktioner

I 2015 planlægger administrationen en række indsatsområder, som skal medvirke til yderligere effektivisering, digitalisering og innovative løsninger. Det drejer sig om:

Optimering af koncernløsningen

Projektet har som overordnet målsætning at videreudvikle og optimere koncernløsningen (it-løsning omfattende økonomi, personale og indkøb indført fra 2013) og skabe en mere integreret, digitaliseret og dialogbaseret tilgang og udnyttelse af økonomi- og personaleområdet.

Projektet består af 3 spor. Det første spor er implementeringen af et e-rekrutteringssystem. Det andet spor indeholder et udfarende servicetjek-team, der på 3 år besøger alle decentrale aftaleenheder i Randers Kommune. Spor 3 er videreudviklingen af primært decentrale ledelsesinformationsrapporter. Der skal udmøntes en besparelse på 1 mio. kr. for projekt optimering af koncernløsning. Besparelsen hentes via anvendelsen af e-rekrutteringssystemet og er indarbejdet i basisbudgettet for 2015.

Status spor 1 – e-rekruttering

Randers Kommune har marts 2014 taget e-rekruttering i brug i forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere. E-rekruttering har betydet en mere ensartet præsentation af de ledige stillinger på Randers Kommunes hjemmeside.

Ansøgere har mulighed for at oprette en jobagent, såfremt man er interesseret i bestemte typer af stillinger i Randers Kommune. Der er pr. 1. august 2014 oprettet 730 jobagenter. Dette er med til at brande Randers Kommune som en attraktiv arbejdsplads. Samtidig har lederne og de administrative medarbejdere fået et nemmere redskab til håndtering af hele ansættelsesprocessen.

Effektivisering af processen er beregnet til 1 million kr. i besparede administrative ressourcer, samtidig med en mere professionel ansættelsesproces og branding af Randers Kommune.

Status spor 2 – serviceteam koncernløsning

Der er i foråret 2014 gennemført 3 test af konceptet for serviceteam koncernløsning, hvor ideen er, at et centralt serviceteam på 3 år besøger alle aftaleenheder, og ud fra en dialogbaseret tilgang optimerer arbejdsgange, metodeanvendelse samt ideudvikler sammen med de decentrale enheder. Evalueringen af testperioden har været yderst vellykket, og derfor vil der i efteråret 2014 og frem til 2017 blive gennemført over 85 decentrale besøg.

Status på spor 3

1.1 Administration og tværgående puljer

Spor 3 er en videreudvikling af rapporter til ledelsesinformation – primært decentralt. Udviklingen af rapporter er baseret på de erfaringer, der fremkommer gennem spor 2. Da der endnu ikke er gennemført mere end 3 besøg er spor 3 stadig i opstartsfasen.

E-handel og tiltag til fremme af lokal handel

Randers Kommune ønsker fortsat at digitalisere indkøbsprocessen samt fremme den lokale handel.

Andelen af varer og tjenesteydelser, som købes via indkøbsaftaler og e-handel, skal øges. Det vil medvirke til at sikre Randers Kommune den bedste pris og til at effektivisere indkøbsprocessen (finde den rette vare, bestille og betale).

Derudover ønsker Randers Kommune fortsat at fremme og understøtte den lokale handel ud fra en helhedsbetragtning.

De konkrete mål for brugen af e-handel er, at der fortsat arbejdes med at øge brugen af Prisme indkøb således, at halvdelen af alle indkøb hos vores aftaleleverandører inden for varegrupperne fødevarer, sportsartikler og legetøj, foretages elektronisk via Prisme ved udgangen af 2015. Herudover iværksættes der i 2015 og frem en række tiltag til at fremme den lokale handel.

Indsatsen for at nå målet omfatter:

- Indkøbsafdelingen og forvaltningerne besøger arbejdspladser, som køber ind. Besøgene skal understøtte arbejdspladserne i at indrette indkøbsfunktionerne hensigtsmæssigt, benytte de arbejdsgange, som er fastlagt i forbindelse med implementering af Koncernløsningen og dermed høste gevinsterne af digitaliseringen af indkøbs- og betalingsfunktionerne.
- Dialog og samarbejde med de lokale indkøbere, leverandørerne og leverandøren af e-handelssystemet om at udvikle e-handelsløsningerne, så de bliver stadigt mere brugervenlige og tilgængelige
- Udbud, der i dag gennemføres via et indkøbsfællesskab, skal ud fra en helhedsbetragtning dvs. kriterier om økonomi, lokale hensyn, ressourcer samt kvalitet overvejes, om de fremadrettet skal gennemføres af Randers Kommune selv eller fortsat skal gennemføres via indkøbsfællesskaber.
- Dialog og samarbejde med lokale leverandører og decentrale indkøbere om at sikre lokale hensyn ud fra en helhedsbetragtning

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Stabe og forvaltninger	370,6	348,8	358,5	355,4	355,4	355,4
Redningsberedskab	18,0	17,9	16,2	14,7	14,7	14,7
Lønpuljer, kompetenceudvikling	30,5	42,2	34,3	34,7	34,7	34,7
Udbetaling Danmark	13,9	14,4	14,2	13,9	13,7	13,7
Tjenestemandspensioner og præmier	42,6	60,0	56,9	57,1	57,1	57,1
Interne forsikringspuljer	18,3	19,7	19,8	20,8	20,8	20,8

1.1 Administration og tværgående puljer

Lov og cirkulæreprogram		0,2	-0,2	2,0	1,8	2,4
Diverse udgifter og indtægter efter forsk love	3,1	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Budgetaftaler		49,8	37,4	-2,3	-3,6	-5,5
I alt	496,9	556,3	540,4	499,6	498,5	497,1

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018. Det store fald i udgifter fra 2015 til 2016 på 40,8 mio. kr. skyldes hovedsageligt, at rammereduktionen på 38,3 mio. kr. ikke er udmøntet i 2016 – 18, men er placeret på funktionen generelle reserver under administrationen.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

<i>mio. kr.</i>	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014-budget	556,3	556,3	556,3	556,3
Budgetforlig				
Ingen yderligere besparelser i 2017 – 18			38,2	76,4
Telefoni	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Barselpulje	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4
Reduktion innovationspulje	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Studenterjobs	1,0	1,0	1,0	1,0
DOL budgettilpasning	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Administrative besparelser	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Besparelse på eksterne konsulenter	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Byggesags gebyrer	2,0	2,0	2,0	2,0
Ejendomsservice		-2,0	-4,0	-6,0
Rammereduktioner				
Rammereduktion 2015-18 pulje		-38,3	-76,5	-114,8
Rammereduktion 1 % øu	-3,9	-3,9	-3,9	-3,9
Innovation 8 projekter, udmøntning af 7	16,8	16,8	16,8	16,8
Øvrige rammereduktioner	-1,6	-2,0	-1,3	-1,2
Tekniske korrektioner				
Tjenestemandspensioner	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Jubilæumsgratiale	-1,0	-0,6	-0,6	-0,6
Arbejdsskader		1,0	1,0	1,0
Kørselsudbud	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Leasing af printere/kopimaskiner	-1,0			
Tillægsbevillinger:				
Budgetopf. 2014 fra beskæftigelse	13,9	13,9	13,9	13,9
Budgetopf. 2014 affaldsomr adm aftale	0,7	0,7	0,7	0,7
Andre ændringer				
Beredskab	-1,7	-3,0	-3,0	-3,0
Ændring PL skøn	1,0	1,0	1,0	1,0
Lovændringer	2,9	1,5	1,8	2,3
Omplaceringer mellem bevillinger	-4,1	-4,6	-4,6	-4,6

1.1 Administration og tværgående puljer

Udmøntning af puljer	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Ændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Innovation 8 projekter	-20,4	-20,4	-20,4	-20,4
Drift- og anlægspulje	3,1	3,1	3,1	3,1
Moderniseringsaftale	-2,0	-2,0	-2,1	-2,1
Boligforening tilsyn	0,0	-0,5	-0,5	-0,5
Lovændringer	-0,7	0,9	0,9	0,9
Ændringer i vedtaget budget 2013-16	-0,3	-0,6	-0,6	-0,6
Øvrige ændringer	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6
I alt	540,3	499,6	498,5	497,1

Rammereduktioner

1%-rammebesparelse for 2015 er udmøntet på de enkelte bevillingsområder. Vedr. bevillingsområde 1.1. er der en række tværgående konti, hvor der ikke sker en beskæring af rammen. Det er delområderne 1.3, 1.4, 1.5 og 1.6 (Lønpuljer, Udbetaling DK, Tjenestemandspensioner og interne forsikringspuljer). Derfor øges rammebesparelsen på alle øvrige elementer til 1,0433% for samlet set at ramme1%.

Rammereduktion 2015-18 pulje

Reduktionen blev ved budgetforliget 2015 fastholdt med 1 % i 2016, men uden stigning i 2017 og 2018. I første omgang oprettes reduktionen på 38,3 mio. kr. i overslagsårene som en pulje på konto 6, da det endnu ikke er besluttet hvordan udmøntning skal finde sted.

Byggesagsgebyrer

Byggesagsgebyrerne skal samlet set nedsættes med 2 mio. kr., dvs. fra budgetterede indtægter på 5,2 mio. kr. til 3,2 mio. kr. Nedsættelsen skal primært ske på erhvervsområdet. Fra 1. januar 2015 skal byggesagsgebyrer opkræves efter tidforbrug. Undtaget fra dette krav er simple konstruktioner som kan faktureres efter faste gebyrtakster. Byrådet har derfor i november 2014 vedtaget en ny gebyrmodel for byggesagsbehandling med timeafregning, som vil betyde en lavere gennemsnitspris for industri- og erhvervsbyggeri og stort set uændret pris for et enfamiliehus. Gennemsnitspriserne dækker over store variationer, men beregninger viser at omlægningen af byggesagsgebyrerne primært kommer erhvervsområdet til gode.

Ejendomsservice

Ejendomsservicen gennemføres ud fra en tilpasset model. Med oprettelsen af et ejendomscenter forventes det at være muligt at realisere en væsentlig forbedring af kommunens økonomi. Det samlede ejendomsområde skal i de kommende år realisere en besparelse udover den allerede forudsatte besparelse, som er på 5 mio. kr. årligt fra 2015. Denne besparelse lyder på 2 mio. kr. årligt fra 2016 stigende til 4 mio. kr. årligt fra 2017 og 6 mio. kr. fra 2018.

Innovation

Der blev i budget 2014 i overslagsårene 2015 -17 afsat en besparelse på 20 mio. kr. på 8 innovationsprojekter, heraf er de 7 projekter udmøntet.

Tillægsbevillinger og omplaceringer

Vedrører tillægsbevillinger fra 1. budgetopfølgning 2014, hovedsageligt omplaceringer mellem bevillingsområder (udvalg).

Drifts- og anlægspulje

1.1 Administration og tværgående puljer

Puljen var disponeret i budget 2014, men er til disposition igen i 2015-18, udmøntes af økonomiudvalget.

Moderniseringsaftale

Vedrører fordeling af moderniseringsaftalen, som er foretaget i 2013 og 2014.

3.3 Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2015 – 18 er maskinelt beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2014 – 17 tillagt pris- og lønfremskrivinger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer og korrektioner fra lov- og cirkulærepragrammet.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Regnskab 2013	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Udgifter til sekretariater og forvaltninger pr. indbygger - kr. ^{1) 2)}	4.286	4.352	4.192	4.502	4.158	4.458	4.083
Årsværk til ledelse og administration pr. 1000 indbyggere. ³⁾	14,4	14,7	15,8	14,2	14,3	16,6	14,0
Noter							
1) Udgiften på funktion 6.45 Administrativ organisation							
2) Kilde: FLIS juni 2014							
3) Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal							

Tabellen viser, at Randers kommune udgiftsmæssigt er placeret som den midterste kommune, og faktisk på gennemsnittet for alle 7 kommuner.

På årsværk er Randers også placeret i midten, lidt over gennemsnittet for alle 7 kommuner.

1.2 Politisk organisation

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	0,3		0,3			
1.2 Kommunalbestyrelsesmedlem	12,5		12,5			
1.3 Kommissioner, råd og nævn	1,4		1,4			
1.4 Valg	2,1		2,1			
i alt	16,3	0,0	16,3	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 16,3 mio. kr.

1.1 Fælles formål

Lovpligtig udgift jf. bekendtgørelse af lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v. som reguleres af antal afgivne stemmer ved seneste kommunalvalg.
Taksten udgør i 2014 - 6,75 kr. pr. stemme.

1.2 Kommunalbestyrelses medlemmer

Alle udgifter vedr. byrådsmedlemmer, herunder også udgifter vedr. byrådsmedlemmers deltagelse i kommissioner, råd og nævn.

Ifølge vederlagsbekendtgørelse skal det samlede vederlag til følgende holdes inden for 370 % af borgmestervederlaget.

Vederlag til borgmester og viceborgmester

Pr. 1. april 2014 var borgmestervederlaget på 829.300,- kr. årligt.

Viceborgmestervederlaget udgør 10 % af borgmestervederlaget.

Vederlag til udvalgsformænd

Syv udvalgsformænd får hver 24,32 % af borgmestervederlaget, disse udvalg er:

- Arbejdsmarkedsudvalget
- Børn og Skoleudvalget
- Erhvervs- og landdistriktsudvalget
- Kultur og Fritidsudvalget
- Miljø og Teknikudvalget
- Socialudvalget inkl. De ikke-arbejdsmarkedsparate borgere
- Sundhed og Ældreudvalget

En udvalgsformand får 15 % af borgmestervederlaget:

- Børn og Ungeudvalget

Samlet set giver dette i alt 185,24 % af borgmestervederlaget.

1.2 Politisk organisation

Udvalgsvederlag og særligt vederlag til medlemmer med børn under 10 år

Udvalgsvederlag til 51 medlemmer af syv udvalg udgjorde i april 2014 i alt 123.939 kr. pr. måned.

Udvalgsvederlag 179,34%.

Tillægsvederlag til fire medlemmer med børn under 10 år udgjorde i juni 2013 i alt 4.423 kr. pr. måned.

Fast vederlag til byrådet

Det faste vederlag til de 30 byrådsmedlemmer (ekskl. borgmesteren) udgjorde i april 2014 i alt 199.974 kr. pr. måned.

Møder, rejser mv.

Budget til aktiviteter for byråd og udvalg er forudsat at dække følgende årlige hovedaktiviteter: Udvalgsmøder – dialogmøder med aftaleenheder – deltagelse i konferencer og temadage. Endvidere studietur hver andet år.

1.3 Kommissioner, råd og nævn

Diæter og honorarer samt mødeudgifter, uddannelse og udgifter i forbindelse med valg til rådene.

Området er budgetteret i henhold til vederlagsregulativet godkendt i byrådet i 2007.

1.4 Valg

Består af valg til Folketinget, Kommunal- og Regionsvalg samt Europa-parlamentsvalg og afstemninger.

2. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

2.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014-17			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fælles formål	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	11,2	11,9	12,5	12,5	12,5	12,5
Kommissioner, råd og nævn	1,3	1,6	1,4	1,4	2,0	1,8
Valg	2,4	1,4	2,1	0,1	2,4	0,1
I alt	15,2	15,3	16,3	14,3	17,2	14,7

Kommissioner, råd og nævn:

2014:

Valg til integrationsråd, skolebestyrelser og ungdomsskolebestyrelser i alt 0,4 mio. kr.

2017:

Valg til ældrerådet 0,6 mio. kr.

2018:

Valg til integrationsråd, skolebestyrelser og ungdomsskolebestyrelser i alt 0,4 mio. kr.

1.2 Politisk organisation

Valg:

2014 Europaparlamentet
2015 Folketinget
2017 Kommune og Region

2.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

<i>mio. kr.</i>	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014	15,3	15,3	15,3	15,3
Rammerreduktion 1 %	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Budgetforlig:				
Ungeråd	0,1	0,1	0,1	0,1
Tekniske korrektioner og love:				
Valgbudgetter tilpasninger	0,6	0,1	0,3	-2,2
LC program, vederlagsstigning	0,8	0,8	0,8	0,8
Ændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Valg - byråd, region mv.	-1,4		2,7	2,7
Ændringer i vedtaget budget 2013-16				
Valg – integrationsråd	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Valg – folketing	1,4	-1,4	-1,4	-1,4
I alt	16,3	14,3	17,2	14,7

2.3 Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2015 – 18 er maskinelt beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2014 – 17 tillagt pris- og lønfremskrivninger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer og korrektioner fra lov- og cirkulæreprogrammet

Med aftalen om øget vederlag til menige kommunalbestyrelsesmedlemmer hæves vederlagene med 29,2 % pr. 1. juli. 2014. Borgmesterlønnen samt de særlige vederlag til udvalgsformænd og udvalgsmedlemmer er ikke omfattet af aftalen.

Merudgiften er kompenseret via lov- og cirkulæreprogrammet og vederlagene vil fremover blive reguleret pr. den 1. april hvert år med en reguleringsprocent som udmeldes af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Valgbudgetterne er tilpasset og placeret i de år, hvor der planmæssigt skal afholdes valg.

Børn- og skoleudvalget

Bevillingsområderne:

Skole

Børn 0-5 år

Børn og familie

2.1 Skole

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	13,7	-0,1	13,6			
1.2 Folkeskoler m.m.	609,0	-9,5	599,5			
Befordring af elever i grundskolen	13,8	0,0	13,8			
Efterskoler og ungdomskostskoler	13,5	0,0	13,5			
1.3 Skolefritidsordninger	104,0	-55,1	48,9			
1.4 Fritidshjem og klubber	27,7	-4,5	23,2			
1.5 Specialundervisning i regionale tilbud	2,4	0,0	2,4			
1.6 Kommunale specialskoler	130,2	-36,7	93,5			
1.7 Ungdomsskolevirksomhed	30,2	0,0	30,2			
1.8 Ungdommens uddannelsesvejledning	12,1	0,0	12,1			
1.9 Bidrag til statslige og private skoler	83,7	0,0	83,7			
I alt	1.040,3	-105,9	934,4			

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 1.040 mio. kr. og indtægter for 106 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for hele skolevæsenet på i alt 934 mio. kr.

1.1 Fælles udgifter for kommunens samlede skolevæsen

Fælles udgifter dækker udgifterne, der er fælles for skoleområdet. Disse vedrører:

- **Læringscenter Randers**
Læringscenter Randers (Fællessamling/Informativ samling) er en fællesfunktion under skoleområdet, hvor hovedopgaverne består af faglig og pædagogisk understøttelse af folkeskolerne i forhold til skoleområdets mangeartede opgaver, herunder også opgaver i det specialpædagogiske felt, i form af tilrettelæggelse af en omfattende kursusvirksomhed, vedligeholdelse og servicering af faglige netværk og fagpiloter samt udlån af materialer til brug i skoler og daginstitutioner. Desuden varetager afdelingen administrative opgaver for skolebibliotekerne.
- **Naturskolen på Fussingø Statsskovdistrikt**
Fussingø Naturskole drives i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Randers Kommune. Der tilbydes primært naturformidling til skoleklasser fra kommunen. Naturskolen tilbyder en formidling med gode naturoplevelser.
- **SSP og forebyggelse Randers**
SSP - samarbejdet er et tværsektorielt og kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem Randers Kommune og Østjyllands Politikreds Randers.

1.2 Folkeskoler

Randers Kommune har **24 folkeskoler** med et samlet **elevtal på 9.775** fordelt på **484 klasser** samt 3 specialskoler for børn med behov for en særligt tilrettelagt undervisning.

2.1 Skole

Folkeskolen er hjemlet i lov om folkeskolen med tilhørende bekendtgørelser. Byrådet fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed.

I Folkeskolen sikres eleverne vederlagsfri undervisning.

Lovgivningen fastsætter krav om udarbejdelse af elevplaner, undervisningsmiljøplaner og kvalitetsrapporter.

Byrådets visioner for folkeskolerne er, at alle børn får en skoleuddannelse af høj kvalitet, således at 95 % af en ungdomsårgang bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Folkeskolernes organisation skal være præget af udviklende faglige miljøer, som virker tiltrækkende på såvel ledere, som lærere og pædagoger.

Inden for den fælleskommunale ramme udvikler skolerne egne faglige profiler med særlige kompetencer, der ligeledes kan udnyttes på tværs til gavn for alle skoler/børn.

Skolernes fysiske rammer skal understøtte skolernes læringsgrundlag, således at elevernes fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø giver eleverne lyst og mulighed til at udfolde sig i inspirerende arkitektoniske rammer.

Sektorpolitikken for skoleområdet sikrer en fælles tilgang i arbejdet med børn på hele skoleområdet med udgangspunkt i tre centrale begreber: barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed. Der udarbejdes støttende læringsmiljøer, der sikrer at alle børn udfordres på individuelt niveau.

Skoleindskrivning

I Randers Kommune kan forældrene frit vælge skole (inden for kapaciteten).

Byrådet har fastsat retningslinier for, hvorledes optagelse skal ske, hvis der er flere ansøgere, end der er ledige pladser. Retningslinjerne bygger på objektive kriterier.

I forbindelse med valg af skole er der opstillet følgende kriterier:

1. Distriktets børn går forud for andre
2. Søskende har en fortrinsret på samme vilkår som distriktets børn
3. Ved ledige pladser anvendes afstanden mellem hjem og skole som kriterium til besættelse af de ledige pladser, hvor nærmest boende optages først.

Normalt imødekommes ønsker om anden skole end distriktsskolen. Dette gælder dog ikke, hvis ønsket udløser en ekstra klasse, eller hvis klassekvotienten overstiger 24 elever for skoler med 1 spor på årgangen, eller hvis klassekvotienten overstiger henholdsvis 25 eller 26 elever på 2 og 3 sporede skoler. I disse tilfælde gives der således afslag. Baggrunden for ovenstående grænser er, at det skal være mulighed at optage børn, der flytter til skoledistriktet, uden at dette medfører, at der skal oprettes en ekstra klasse.

Såfremt der kun kan imødekommes en del af ønskerne om optagelse på anden skole end distriktsskolen, optages børnene i forhold til kriterie nr. 3 om afstanden mellem hjem og skole, der betyder, at nærmest boende børn optages først ved besættelse af de ledige pladser

Kommunale specialklasser

I folkeskolernes specialklasserækker er der **326 børn** fordelt på de respektive specialklassekategorier.

Kommunens specialklassetilbud er klassificeret inden for flere kategorier, baseret på elevernes støttebehov og vanskelighedernes kompleksitet. Specialklasserne dækker generelle indlæringsvanskeligheder, specifikke indlæringsvanskeligheder og sociale, emotionelle og adfærdsmæssige vanskeligheder.

2.1 Skole

Øvrig specialundervisning

Midlerne til den almindelige specialundervisning (undervisning, faglig støtte, m.v.) er decentraliseret og lagt ud til skolerne, mens ressourcerne til undervisning m.v. af børn og unge på Vesterbakkeskolen og Firkløverskolen, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, er placeret centralt.

Bidrag til efterskoler og ungdomskostskoler

Kommunernes betaling til staten for elevers ophold på efterskoler er fastsat i Loven om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler m.fl. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov. Det kommunale bidrag betales for elever hjemmehørende i Randers Kommune, som er optaget på efterskoler m.fl.

1.3 Skolefritidsordninger

Skolefritidsordningen er en integreret del af folkeskolen. Den har til formål, i samarbejde med forældrene, at skabe helhed og sammenhæng i barnets tilværelse ved at give det alsidige udviklingsmuligheder, så barnets personlighedsudvikling fremmes bedst muligt. Skolefritidsordningen har til opgave i et samarbejde med forældrene, den øvrige skole, fritidshjem, klubber m.fl. at skabe et udviklende, trygt og omsorgsfuldt miljø, der støtter børnenes liv i og uden for skolen.

Byrådets mål- og indholdsbeskrivelse for SFO består af 3 temaer: personlighedsudvikling og sociale kompetencer - æstetiske, sproglige og kropslige udtryksformer – mødet med natur og kultur.

Alle skoler, med undtagelse af Nørrevangskolen, tilbyder optagelse i skolefritidsordning, der dækker aldersgruppen fra 0. – 3. klassetrin. Heraf tilbyder Gjerlev-Enslev skole optagelse i integreret børnehave og fritidsordning (Landsbyordning). Der er budgetteret med **2.730 børn** i SFO-erne og **43 børn** i den integrerede børnehavedel.

Der er pladsgaranti i skolefritidsordningen, så indmeldelse kan ske fra dag til dag, hvorimod udmeldelse skal ske med varsel.

Der er indgået driftsaftale med et privat fritidshjem/SFO – IFO Randers – med plads til **66 børn**. Ordningen er fysisk placeret ved Dronningborg Idrætscenter. Hertil kommer et privat fritidshjem i Knejsted med **21 børn** og et privat fritidshjem/klub i Jebjerg.

I Randers Kommune findes **9 juniorklubber** for 4.-7. klassetrin i tilknytning til folkeskoler/SFO-er. Juniorklubberne er et aktivitets- og fritidstilbud for de 10-13 årige børn med en ugentlig åbningstid på 15 timer fordelt på de 5 skoledage. Der er budgetteret med en minimums normering på 40 børn pr. klub.

Klubberne er ledelsesmæssigt forankret i folkeskolerne.

Juniorklubberne er etableret i eksisterende lokaler eller i tilknytning til skolerne.

1.4 Fritidshjem og klubber.

Fritidshjemmene er hjemlet i dagtilbudsloven.

Fritidshjemmene løser mange af de samme opgaver som skolefritidsordningerne, men pasningen foregår i bygninger adskilt fra skolerne. Fritidshjemmene har mulighed for at lave et udvidet forældresamarbejde, som er vigtigt for mange af de børn, der er indmeldt i netop disse. Børn i fritidshjem skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Det pædagogiske arbejde i fritidshjem skal respektere og understøtte børns selvvalgte aktiviteter og samtidig indeholde pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Fritids-

2.1 Skole

hjem skal være særlig opmærksom på at involvere og aktivere børn, der har brug for en særlig indsats.

Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet. Fritidshjem skal give børn mulighed for lektielæsning.

Området består af **6 institutioner**, som er henholdsvis kommunale og selvejende fritidshjem med henholdsvis **257 fritidshjemspladser, 176 juniorklubpladser, 40 børnehavepladser, 55 fritidsklubpladser og 315 ungdomsklubpladser.**

1.5 Specialundervisning i interne skoler på regionale behandlingstilbud

Kommunen benytter interne skoler i forbindelse med døgnanbringelse af børn og unge i regionale behandlingstilbud.

1.6 Kommunale specialskoler

Kommunen råder over **3 specialskoler**, Firkløverskolen, Vesterbakkeskolen og Oust Mølleskolen med plads til ca. **250 børn**. Omegnskommunerne kan købe pladser på Firkløverskolen og Vesterbakkeskolen efter aftale med visitationsudvalget i skoleafdelingen.

I forbindelse med døgnanbringelse på private opholdssteder i og udenfor Randers kommune benyttes interne skoler. Prisen for skoletilbuddene varierer i forhold til de overenskomster de interne skoler har indgået med deres respektive kommuner.

1.7 Ungdomsskolen

Randers Ungdomsskole er hjemlet i lov om ungdomsskoler. Randers Ungdomsskole skal være en dynamisk organisation, der hurtigt kan omstille sig til nye opgaver og efterkomme de behov, som opfylder byrådets visioner vedr. børn og unge.

Ungdomsskolen skal sikre den lokale forankring i hele Randers Kommune.

I Randers Kommune omfatter tilbuddet de unge mellem 13 og 18 år. Og området omfatter ungdomsskoleundervisning, ungdomsskoleklubber, heltidsundervisning, obligatorisk knallertundervisning samt "Unge Miljøet", der er et aktivitets- og samlingssted for Randers kommunes unge indenfor aldersgruppen 15 -25 år.

1.8 Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU Randers)

UU Randers er hjemlet i Lov om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv. UU Randers skal sikre, at vejledning om uddannelse og erhverv gives til elever i folkeskolens 7.-9. klasse og til elever, der følger folkeskolens 10. klasse.

Ungdommens Uddannelsesvejledning skal vejlede 15-17-årige unge. Og de skal tilbyde 18-24 årige unge vejledning om valg af uddannelse og erhverv, når de har opfyldt undervisningspligten, ikke går i 10. klasse og hverken er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

UU Randers medvirker desuden til, at min. 95 % af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse og mindst 25 % skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020.

1.9 Bidrag til statslige og private skoler

Kommunernes betaling til staten for undervisning af elever på private skoler er fastsat i Lov om friskoler og private grundskoler mv. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov ud fra udgiften pr. elev i folkeskolen. Der betales et kommunalt bidrag til staten pr. elev for undervisning og ligeledes et bidrag til staten pr. barn i private skolers SFO-er.

2. Det vil vi i 2014/15 (indsatsområde)

2.1 Folkeskolereformen i Randers - fra idekatalog til handling

Den nye folkeskolereform "Et fagligt løft af folkeskolen" træder i kraft fra skoleåret 2014/15. Når reformen skal implementeres, medfører dette en række store forandringer for folkeskolerne i Randers Kommune. For at understøtte det forandringsarbejde, der skal bane vejen for, at eleverne bliver så dygtige, som de kan, har forvaltningen, i tæt samarbejde med skolerne, udarbejdet et idekatalog, der skal give den enkelte skole konkrete ideer og inspiration til, hvordan den nye folkeskolereform kan gøres til virkelighed på skolerne. I idekataloget er oplyst en række konkrete anbefalinger til fx indretningen af skoledagen og arbejdet med læringsmål i forhold til den enkelte elev. Målet med idekataloger er, at ledere og medarbejdere er klædt godt på til at omsætte reformen til en ny og spændende skoledag, der løfter alle elevers faglige niveau.

Idekatalog består af 8 kapitler, der behandler de centrale elementer i folkeskolereformen. Under hvert kapitel er oplyst en række konkrete ideer, der kan implementeres på skolen og/eller i undervisningen. De 8 kapitler vedrører:

- 1: Styrkelse af det faglige niveau
- 2: IT som en integreret del af skoledagen
- 3: Inddragelse af idræts-, kultur og foreningslivet
- 4: Styrkelse af fremmedsprog samt indførelse af faget Håndværk og Design
- 5: Bedre udskoling og overgang til ungdomsuddannelse
- 6: Trivsel, medinddragelse og nye samarbejdsformer
- 7: Kompetenceudvikling af personale og ledere samt fokus på målbare forbedringer
- 8: Indretning af SFO/ fritidstilbud

Under hvert kapitel iværksætter skoleafdelingen et antal centrale indsatser og kompetenceudviklingsforløb, der skal understøtte ledere og medarbejdere bedst muligt i reformarbejdet. I nedenstående er oplyst to af de centrale indsatser, der er affødt af idekataloget og som iværksættes i skoleåret 2014/15.

2.1.1 Uddannelse af bevægelsesinspiratorer

Med skolereformen bliver motion og bevægelse en integreret del af alle elevers skoledag. På alle folkeskolens klassetrin skal motion og bevægelse indgå i et omfang, der i gennemsnit svarer til ca. 45 min. dagligt. Derfor uddanner skoleafdelingen, i tæt samarbejde med kultur og fritid et antal bevægelsesinspiratorer på den enkelte skole, der deltager i et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb. Bevægelsesinspiratorerne skal stå i spidsen i forhold til at vejlede både ledere og kollegaer på netop deres skole. Dette således at motion og bevægelse integreres som et naturligt element i den fagopdele undervisning og den understøttende undervisning. Uddannelsen består af et antal uddannelseseftermiddage, der har fokus på såvel teori som praksisnære øvelser, der kan anvendes direkte i undervisningen.

2.1 Skole

2.1.2 Etablering af fagpilotteam – praksisnær kompetenceudvikling

Med folkeskolereformen skal vi sikre, at alle elever bliver så dygtige, som de kan. Vi tror på, at en af vejene til at løfte denne opgave er gennem praksisnær kompetenceudvikling, hvor man videndeler på tværs af skoler og holder sig opdateret på den sidste nye forskning. Derfor satser skoleafdelingen målrettet på at opkvalificere den praksisnære kompetenceudvikling. Derfor etableres der, som et pilotprojekt, 3 fagpilotteam inden for fagene dansk, matematik og fremmedsprog. Hver fagpilotteam består af 3 til 5 dygtige lærere fra Randers Kommunes folkeskoler. Opgaverne i det tre fagpilotteam er fx sparring og vejledning af kollegaer på kommunens folkeskoler. Dette ved fx at indgå i undervisningen, gennem supervision og vejledning eller gennem deltagelse i fx fagteammøder på den enkelte skole samt planlægning og afvikling af korte kurser for lærere inden for området.

2.2 Udarbejdelse af centrale målsætninger for skoleområdet

I tillæg til arbejdet med idekataloget, vurderer forvaltningen, at arbejdet med den nye folkeskole-reform skal understøttes af en række centrale målsætninger, der netop bygger oven og videre på fx Randers Kommunes uddannelsespolitik samt den overordnede børn og ungepolitik. Hensigten med disse centrale målsætninger er at sikre, at alle folkeskoler i Randers Kommune arbejder ud fra de samme værdimæssige principper. Dette samtidig med at de enkelte skoler og skoleledere får så stort et råderum som muligt i forhold til at udnytte de muligheder, reformen giver. På den måde sikres, at de ressourcer skolerne har, udnyttes bedst muligt i forhold til skolernes forskellige udfordringer og muligheder.

På denne baggrund har byrådet godkendt følgende centrale målsætninger, der netop skal være rammesættende for, hvordan vi når i mål med reformen, og hvilke konkrete værktøjer, vi kan tage i brug.

Målsætningerne for Randers Kommunes skolevæsen er:

- At øget brug af holddannelse og sammenlæsning bliver et bærende princip for indretning og tilrettelæggelse af skoledagen, så vi skaber de bedst mulige læringsmiljøer.
- At skolelederen tilrettelægger den understøttende undervisning, herunder personale-sammensætningen og inddragelse af kultur- og foreningslivet. Dette med henblik på at øge elevernes læringsudbytte.
- At tilbuddet om lektielæsning og faglig fordybelse tilrettelægges på den enkelte skole i henhold til lovgivningen og målsætningen om, at eleverne skal blive så dygtige, som de kan.
- At skolerne, i samarbejde med forvaltningen, planlægger og gennemfører kompetence-udvikling, således at målene for fx linjefagsdækning nås inden for den forudsatte tids-ramme.
- At alle skoler arbejder målrettet med inklusionsopgaven, så alle elever er en del af de faglige og sociale fællesskaber på skolen. Det betyder, at den samlede inklusionspulje disponeres, så den understøtter inklusionsopgaven bedst muligt på den enkelte skole.
- At forvaltningen årligt følger op på antallet af elever fra den enkelte skole, der påbegyn-der og gennemfører en ungdomsuddannelse.

Det er dog afgørende, at arbejdet med de kommunale målsætninger betragtes som en fortløbende proces. Dermed er ovenstående målsætninger løbende genstand for drøftelse, udbygning og kvalitetssikring. I den sammenhæng udarbejder forvaltningen i løbet af skoleåret 2014/15 konkrete måltal for udvalgte målsætninger.

2.1 Skole

2.3 Uddannelsespolitik – 95 % af de unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse

Byrådet har vedtaget en uddannelsespolitik for Randers Kommune. Målet med uddannelsespolitikken er at indfri målsætningen om, at 95 % af de unge på en årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Dette er en meget ambitiøs målsætning, som skoleafdelingen arbejder målrettet efter. Dette betyder, at der i 2013 og fremadrettet sættes målrettet ind på en række konkrete indsatsområder:

- Styrkelse af elevernes faglige udbytte af undervisningen
- Virkelighedsnær og praksisorienteret læring
- Et differentieret forældresamarbejde
- Sikring af et kvalificeret uddannelsesvalg

Af Kommunens Uddannelsespolitik fremgår det at; ”der nedsættes en arbejdsgruppe, der har til formål at fremme og videreudvikle konkrete samarbejdsrelationer mellem skoler og lokale virksomheder. Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra UUR, Randers Ungdomsskole samt Børn, Skole og Kulturs udviklingsafdeling”.

Interessen for at fremme og videreudvikle samarbejdet mellem lokale virksomheder og skoler understøttes ligeledes af intentionerne i den nye folkeskolereform mht. åben skole, en længere og mere varieret skoledag samt det timeløse fag ”Uddannelse og Job”.

Formålet med projektet er dels at skabe nye læringsrum som understøtter folkeskolereformens tre overordnede målsætninger samt at øge de unges uddannelses- og jobparathed med henblik på at videreudvikle og fremme konkrete samarbejdsrelationer mellem skoler og lokale virksomheder med henblik på at fremme børn og unges læring, trivsel og udvikling samt kompetencer og færdigheder.

Skoleafdelingen igangsætter arbejdet medio 2014, der evalueres første gang i efteråret 2015.

2.4 Styrkelse af elevdemokratiet på skolerne

I 2013 har 300.000 danske skoleelever fået hjemsted i Randers, idet foreningen Danske Skoleelever (DSE) har flyttet sit hovedkvarter til Randers. Det betyder, at Randers Kommune netop har fået en unik mulighed for at udvikle skolen og elevdemokratiet i tæt samarbejde med Danske Skoleelever. I 2014 og fremadrettet vil skoleafdelingen derfor, i samarbejde med DSE, sætte gang i både lokale og nationale projekter, der skal styrke og udvikle elevdemokratiet på Randers Kommunes folkeskoler med særligt fokus på etablering af kommunalt fælles elevråd samt tilbyde kurser for såvel elevrådsrepræsentanter i skolebestyrelserne samt kurser for skolernes elevrådskontaktlærere.

2.5 Kvalitetsmål

Det er et kvalitetsmål for

- **fagligheden i undervisningen**, at andelen af timer, der læses af linjefaglærere er:
  - Dansk 100 % (98 % jf. Kvalitetsrapporten)
  - Matematiske/naturvidenskabelige fag 95 % (97% / 87% jf. Kvalitetsrapporten)
  - Sprogfag 98 % (engelsk 100 %, tysk 96 % jf. Kvalitetsrapporten)
- **inklusionen af elever i almen skolen**, at

2.1 Skole

- den kommunale inklusionsprocent øges fra de nuværende 95,24 % til det mellem KL og regering aftalte inklusionsmåltal på 96 %

Der gøres status over, hvor langt kommunen er nået med at opfylde ovenstående kvalitetskrav i forbindelse med aflæggelse af regnskab.

2.6 Skolestruktur

Forvaltningen har i 2014 udarbejdet et forslag til en ny skolestruktur, der har været sendt i høring hos de berørte parter. Forslaget betyder blandt andet, at 5 skoler foreslås nedlagt pr. 1. august 2015. Byrådet træffer endelig beslutning om den fremtidige skolestruktur i Randers Kommune d. 12. januar 2015.

Det skal bemærkes, at de økonomiske konsekvenser ved den eventuelle ændrede skolestruktur ikke er medtaget i budgettet for 2015-18.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fællesudgifter for kommunens						
samlede skolevæsen	12,5	13,9	13,6	13,6	13,6	13,6
Folkeskoler m.m	569,2	609,7	599,5	601,2	600,2	599,8
Befordring af elever i grundskolen	12,5	10,2	13,8	13,8	13,8	13,8
Efterskoler og ungdomskostskoler	12,7	12,9	13,5	13,3	13,2	13,1
Skolefritidsordninger	33,0	55,7	48,9	50,5	50,4	49,7
Fritidshjem og klubber	23,6	26,4	23,2	23,2	23,2	23,2
Specialundervisning i						
regionale tilbud	3,6	8,1	2,4	2,4	2,4	2,4
Kommunale specialskoler	102,7	80,0	93,5	92,5	92,5	92,5
Ungdomsskolevirksomhed	29,2	30,5	30,1	30,0	30	29,9
Ungdommens						
Uddannelsesvejledning	16,3	13,7	12,1	11,8	11,2	11,2
Bidrag til statslige og						
private skoler	78,7	79,3	83,7	83,6	83,1	82,4
I alt	893,9	940,2	934,3	935,9	933,6	931,6

Tabellen viser at, der er en stigning i de samlede udgifter på skoleområdet fra regnskab 2013 til budget 2014, hvilket kan henføres til skolernes uforbrugte lockoutmidler i 2013 på 16 mio. kr. og yderligere 10 mio. kr. i uforbrugte driftsmidler. Herudover er der merudgifter i 2014 på i alt 20

2.1 Skole

mio. kr. til den nye folkeskolereform, overførsel af Fiskergården og Fristedet fra børne- til skoleområdet samt stigning i udgifter til privatskolebidrag.

Faldet i udgifterne fra 2014 til 2015 skyldes en rammereduktion på 1 % af den samlede bevilling på skoleområdet svarende til 9,8 mio. kr., demografireguleringer på -2,0 mio. kr., besparelse på pædagogiske konsulenter 1,0 mio. kr. samt besparelse på telefoni 0,5 mio. kr. Desuden er der merudgifter til elever i private skoler og SFO på 5,0 mio. kr. samt tilførsel af en andel af kørselspuljen på 3,0 mio. kr.

Der forventes en næsten uændret udvikling i udgifterne i årene fremover.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	940,5	940,5	940,5	940,5
Budgetforlig 2015 - 18	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Rammereduktion 1 %	-9,8	-9,8	-9,8	-9,8
Innovation andel i 8 projekter	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Tillægsbevillinger-overheadomk. specialskoler	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Andel af bufferspulje til kørsel	3,0	3,0	3,0	3,0
LC program 2015-18 pkt.43,44,45 UU-Randers	-0,6	-0,7	-1,5	-1,5
Demografi	3,3	3,6	2,3	0,3
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2014				
Udligningsordning, tj mandsansatte	1,3	2,7	3,6	3,6
Grundtillæg aldersreduktion	2,3	2,3	2,3	2,3
Folkeskolereformen	6,7	6,7	6,7	6,7
Folkeskolereformen -pulje i 2014	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
PL og øvrige ændringer	0,2	0,4	-1,0	-1,0
I alt	934,5	936,3	933,7	931,7

Budgetforlig 2015 – 18

Budgetforliget indeholder en besparelse på pædagogiske konsulenter på 1,0 mio. kr. samt besparelse på telefoni på grund af ændret SKI aftale på 0,4 mio. kr.

2015 - Øvrige beslutninger

I budgettet for 2015 er der indarbejdet en rammereduktion på -9,8 mio. kr. årligt svarende til 1 % af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget.

2.1 Skole

Andel af innovationsprojekter på skoleområdet udgør -218.000 kr. vedr. dokumentation og -312.000 kr. vedr. indførelse af E-rekruttering og hjemmearbejdspladser.

Som tillægsbevillinger er der overført -427.000 kr. vedr. bl.a. overheadomkostninger for administration fra specialskoler til central konto 6.

På baggrund af stigende udgifter til skolekørsel er der overført 3,0 mio. kr. fra bufferpuljen til kørsel.

Ændrede vejledningsopgaver i UU jfr. Bloktilskudsaktstykke LC 2015 reducerer budgettet med 0,6 mio. kr. i 2015, 0,9 mio. kr. i 2016 og 1,5 mio. kr. i 2017 og 2018.

Demografiudviklingen viser, at der er en stigning på 3,3 mio. kr. i 2015 som følge af tilgang af flere elever i private skoler og SFO, som delvis modsvares ved færre klasser og elever i folkeskolen. Den demografiske udvikling er nærmere specificeret i nedenstående afsnit 3.3.2.

Budgetændringer fra tidligere år

Ændringer fra budget 2014 – Udligningsordning for tjenestemandsansatte folkeskolelærere (lukket gruppe) viser stigende udgifter på 1,3 mio. kr. i 2015, 2,7 mio. kr. i 2016 og stigende til 3,6 mio. kr. i 2017-18.

I forbindelse med vedtagelsen af Lov 409 med tilhørende overenskomst for lærere fra 2013 er det besluttet, at den nuværende aldersreduktion til lærere på 60 år og derover gradvist bortfalder, hvorefter alle lærere tillægges et grundtilæg. Denne omlægning medfører en merudgift på 4,0 mio. kr., hvoraf den afledte helårsvirkning fra 2014 til 2015 udgør 2,3 mio. kr.

Implementering af folkeskolereformen fra 1. august 2014 medfører merudgifter på i alt 11,5 mio. kr. til forøgelse af timetal og længere skoledag mm. Helårsvirkningen udgør 6,7 mio. kr. årligt fra 2015-18.

Der er i 2014 afsat en ekstraordinær pulje på 10 mio. kr., som skal anvendes til indretning af skolen som arbejdsplads, herunder særligt indretning og etablering af arbejdspladser for medarbejderne. Denne engangsbevilling er fratrukket i årene 2015-18.

3.3 Budgetforudsætninger

Budgettet er fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2014 og tilrettet med ny lovgivning på området.

Dog sker der for folkeskoler (normalklasseområdet) og skolefritidsordninger en regulering af bevillingerne i forhold til ressourcefordelingsmodellen samt elev- og klassetal.

3.3.1 Tildelingsmodeller

Ressourcefordeling på folkeskolerne er godkendt i Børn og Skoleudvalg d. 6. februar 2007. Fordelingen sker efter følgende hovedprincipper:

2.1 Skole

Skole

Almenundervisning

Det forudsættes, at der sker en central klassesdannelse på børnehaveklasseniveau på baggrund af folkeskolelovens rammer om maks. 28 elever pr. klasse ved skoleårets start.

Ressourcerne tildeles til normalklasser efter følgende kriterier:

- Børnehaveklasse til 3. klasse – minimumstimetal på 30 ugentlige timer.
- 4. til 6. klasse – minimumstimetal på 33 ugentlige timer.
- 7. til 9. klasse – minimumstimetal på 35 ugentlige timer.
- 10. klasse – minimumstimetal på 21 ugentlige timer.
- Klasser med elevtal over 21 tildeles yderligere 0,90 ugentlig lektion pr. elev fra elev nr. 21. Disse ressourcer kan anvendes til deletimer, tolærerordninger, holddannelse m.v.
- Herefter beregnes skolernes ressourcetildeling på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede "klassiske" undervisningstid udgør 44,0 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.
- Følgende er ikke indeholdt i ovenstående tildeling: aldersreduktion i henhold til overenskomsten, tid til skolekonsulenter og tid til ledelse.

På baggrund af ovenstående og planlægningstillene beregnes lønsummen. Lønsummen udregnes endeligt, når det faktiske elevtal pr. 5. september er dokumenteret. Der reguleres i forhold til såvel elevtal som mulige ændringer af klassetal og sker i efterfølgende år på baggrund af det faktiske elevtal pr. 5. september.

Specialklasser

Fordelingsmodel

Randers Kommunes specialklassetilbud er grupperet inden for forskellige overskrifter. Eksempelvis tilbud for elever med:

- Moderate generelle indlæringsvanskeligheder
- Massive generelle indlæringsvanskeligheder
- Gennemgribende udviklingsforstyrrelser

Samtlige specialklassetilbud, herunder antallet af grupper, tildeles følgende ressourcer:

- Børnehaveklasse til 3. klasse – minimumstimetal på 30 ugentlige timer.
- 4. til 6. klasse – minimumstimetal på 33 ugentlige timer.
- 7. til 9/10. klasse – minimumstimetal på 35 ugentlige timer.

Inden for hver kategori af specialklassetilbud suppleres det vejledende timetal med et givent antal timer pr. gruppe/klasse. Herefter beregnes skolernes ressourcetildeling på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede "klassiske" § 16 undervisningstid udgør 44,0 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.

Principper for over- og undernormering

I de tilfælde der indskrives en eller flere elever, end normeringen foreskriver, udløser hver elev $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ af den årlige gennemsnitspris pr. elev. Reguleringen finder sted ved indskrivning af eleven. De specialklasser der har færre elever, end normeringen foreskriver, opretholder tildelingen til det normerede elevtal.

SFO tilbud/ fritidstilbud

For de specialklassetilbud der rettet sig mod elever i indskolingen, er der i den nye model afsat 5,5 støttetimer pr. barn pr. uge til fritidstilbuddet inklusiv morgenåbning.

2.1 Skole

Den almindelige specialundervisning.

Principielt fordeles alle midlerne til den almindelige specialundervisning til skolerne efter følgende model:

- 60 % tildeles efter skolernes elevtal, hvilket udløser et basistimetal pr. elev. Dette omfatter også 10. klasse, som kun vægter 1/3 i tildelingen.
- 40 % tildeles efter de 6 mest betydende socioøkonomiske faktorer:

De 6 faktorer er:

- Moderens civilstatus
- Beskæftigelsesstatus
- Moderens højeste gennemførte uddannelse
- Faderens højeste gennemførte uddannelse
- Samlet bruttoindkomst (mor og far)
- Moderens alder

Specialressourcer der vedrører børn i specialtilbud

De specialressourcer der er decentraliseret til skolerne siden 1. august 2012 fordeles til skolerne efter følgende principper.

- 40 % tildeles efter skolernes elevtal, hvilket udløser et basistimetal pr. elev. 10. klasses elever vægter kun 1/3 i tildelingen.
- 60 % tildeles efter de 6 mest betydende socioøkonomiske faktorer

De 6 faktorer er:

- Moderens civilstatus
- Beskæftigelsesstatus
- Moderens højeste gennemførte uddannelse
- Faderens højeste gennemførte uddannelse
- Samlet bruttoindkomst (mor og far)
- Moderens alder

Ovenstående betyder, at skolens socioøkonomiske profil tildeles en større vægtning i udlægningen af specialressourcerne til elever i specialtilbud. Baggrunden er, at disse specialressourcer er målrettet en mindre gruppe af elever, der alle har behov for en massiv støtteindsats på skolen eller i et specialtilbud.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lærernes lønsum, som tillægges skolens samlede lønsum.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af skolens lønsum.

Elevafhængige udgifter

I forbindelse med den nye folkeskolereform er bevillingen forøget med 1,0 mio. kr. Fordeling af de elevafhængige udgifter sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (planlægningstal) og en vægning mellem de enkelte klassetrin med en række faktorer. Der afsættes følgende normbeløb (2015-niveau):

• grundbeløb I (pr. skole)	85.630 kr.
• grundbeløb II (pr. normalklasse elev)	661 kr.
• grundbeløb III (pr. normalklasse)	2.544 kr.

2.1 Skole

• grundbeløb IV (pr. specialklasse elev I)	2.625 kr.
• grundbeløb V (pr. specialklasse elev II)	6.143 kr.

Administrations- og andre udgifter mv.

Fordeling af administrations- og andre udgifter mv. sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (planlægningstal). Der afsættes følgende normbeløb (2015-niveau):

• grundbeløb I (pr. skole)	37.591 kr.
• grundbeløb II (pr. elev)	210 kr.

Skolefritidsordning

Udmelding af ressourcer til SFO-erne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. august i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i skolefritidsordningerne fastsættes på baggrund af skoleårets gennemsnitlige børnetal, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse pr. 1. august 2013:

• Heldagstilbud ved ny indskolingsordning	1,60 timer /barn / uge
• Morgentilbud	0,68 timer / barn / uge
• Morgen-/ Ferietilbud	1,05 timer / barn / uge

Herudover tildeles 18,5 time pr. SFO til varetagelse af morgenåbning.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2015-niveau):

• grundbeløb I (pr. SFO)	9.870 kr.
• grundbeløb II (pr. barn)	
○ heldagstilbud	1.156 kr.
○ morgentilbud	365 kr.
○ morgen-/ferietilbud	564 kr.

Juniorklubber

Udmelding af ressourcer til juniorklubberne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. december i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter på grundlag af børnetallet pr. 1. september i budgetåret.

I forbindelse med den nye skolereform er åbningstiden ændret fra kl. 14 – 17 fra den 1. august 2014.

Personalenormering

Ved et børnetal på 40 børn er normeringen til pædagogisk personale følgende

2.1 Skole

• Ledelse	0,104 st.
• Pædagog	0,405 st.
• Klubmedarbejder	0,811 st.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af juniorklubbens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2015-niveau):

• grundbeløb (pr. juniorklub)	14.950 kr.
• grundbeløb (pr. barn)	1.115 kr.

Fritidshjem

Udmelding af ressourcer til fritidshjemmene sker på baggrund af normerede pladser. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i fritidshjemmene fastsættes på baggrund af normerede pladser, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse:

• Heldagstilbud	1,60 timer /barn / uge
• Fritidshjem i Nordbyen tillige	0,52 socio.øk.timer/barn/uge

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af fritidshjemmets samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personale udgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2015-niveau):

• grundbeløb I (pr. fritidshjem)	9.875 kr.
• grundbeløb II (pr. barn)	1.527 kr.

Bidrag til efterskoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på efterskoler, ungdomskostskoler, håndarbejdsskoler og husholdningsskoler m.fl. pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 35.405 kr. pr. elev i 2015. Der er budgetteret med 380 elever i 2015.

2.1 Skole

Bidrag til private skoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på private grundskoler og friskoler pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 34.017 kr. pr. elev i skolen og 11.132 kr. pr. barn i SFO i 2015. Der er budgetteret med henholdsvis 2.368 elever og 683 SFO-børn i 2015.

Øvrige delområder på skoleområdet

For de øvrige delområder er budgettet fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2014 og tilrettet med ny lovgivning på området.

3.3.2 Demografi

Der foretages demografiregulering på følgende områder:

Folkeskoler

- Normalundervisning
- Øvrig undervisning
- Elevafhængige udgifter

Disse udgifter reguleres ud fra udviklingen i elev- og klassetal på baggrund af elev- og klassetalsprognosen for Randers Kommunes skoler. Den konkrete beregning af demografipuljen sker ud fra den godkendte ressourcetildelingsmodel på normalundervisningsområdet.

Skolefritidsordninger/fritidshjem

Udgifterne reguleres ud fra udviklingen i antal 6-9 årige. For skoleåret 2014/15 kendes det faktiske antal SFO pladser i løbet af august måned 2014.

For både folkeskoler og skolefritidsordninger vil der ske en efterregulering af demografien året efter som følge af udviklingen i de faktiske elevtal pr. 5. september og de gennemsnitlige antal SFO-pladser igennem skoleåret jævnfør ressourcetildelingsmodellen for skoleområdet.

Bidrag til efterskoler

Bidrag til efterskoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 14-16 årige. Det faktiske elevtal til efterskoler kendes efter 15. oktober, hvorfor demografiberegningerne først tilpasses ved efterregulering i 2015.

Bidrag til private skoler

Bidrag til private skoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 6-16 årige. Det faktiske elevtal til private skoler kendes pr. 5. september, hvorfor dette tal benyttes ved demografiberegningerne for 2015.

Ungdomsskolen

Der foretages demografiregulering på ungdomsskoleområdet ud fra udviklingen i antal 14-17 årige.

Tilpasning sker ved en regulering af bevillingen til den almene ungdomsskoleundervisning.

2.1 Skole

Den demografiske udvikling for skoleområdet fremgår af nedenstående oversigt

Der er indarbejdet følgende beløb i budget 2015-18:

1.000 kr. /2015-PLniveau	2015	2016	2017	2018
Folkeskoler	-2.100	-1.882	-2.439	-2.844
Skolefritidsordninger/fritidshjem	374	919	859	190
Private skoler og SFO	5.128	4.970	4.482	3.793
Efterskoler	-111	-333	-476	-587
Ungdommens Uddannelsesvejledning	48	80	98	93
Ungdomsskolen	-57	-165	-222	-292
I alt	3.282	3.589	2.302	353

Tabellen viser den demografiske udvikling fra 2015 til 2018, hvor der i 2015 er merudgifter på 3,3 mio. kr. og i 2018 på 0,4 mio. kr.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor følger en række nøgletal - alle fra FLIS-nøgletal for 7-byerne

Nettodriftsudgifter til folkeskoler pr. elev – regnskab 2013

Nettodriftsudgifter pr. elev	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Folkeskoler	58.647	52.854	50.486	63.146	51.262	54.024	52.055

Tabellen viser kommunernes nettodriftsudgifter for det samlede folkeskoleområde pr. elev. Opførelsen omfatter elever i 0.-10. klasse inkl. de forskellige specialklassetilbud.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den næsthøjeste udgift.

Klassekvotient i folkeskoler 2013/2014

Klassekvotient i 2013/14	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
0.-3. klasse	21,3	19,5	20,4	22,1	23,0	17,2	22,1
4.-6. klasse	20,7	19,7	21,3	21,5	22,8	17,9	20,7
7.-9. klasse	20,5	22,4	20,8	20,6	22,8	22,4	21,3
10. klasse	23,6	22,7	20,3		16,3	5,0	
0.-9. klasse	20,9	20,4	20,8	21,5	22,9	18,8	21,5

2.1 Skole

Tabellen viser kommunernes klassekvotienter for henholdsvis indskoling (0.-3. kl.), mellemtrin (4.-6. kl.) og udskoling (7.-9. kl.) samt 10. klasse og en samlet klassekvotient for 0. – 9. klasse.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den 3. højeste klassekvotient for 0. – 9. klasse samt den højeste for 10. klasse.

Nettodriftsudgifter til ungdomsskoler pr. indbygger – regnskab 2013

Nettodriftsudgifter pr. indb.	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Ungdomsskolevirksomhed	295	174	300	300	417	248	185

Tabellen viser kommunernes nettoudgifter til ungdomsskolevirksomhed pr. indbygger.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den 4. højeste udgift. I beløbet er der indeholdt udgifter til heltidsundervisning.

4.2 Takster

	Takst for 2014	Takst for 2015
Fritidshjem og klubber		
Fritidshjem	1.112	1.119
Juniorklub	411	344
Fiskergården	822	688
SFO-er og juniorklubber		
SFO	1.731	1.765
Juniorklub	635	486

2.1 Skole

4.3 Oversigt over institutioner

Folkeskoler

Oversigt over antal folkeskoler, elev- og klassetal for skoleåret 2014/15 (opgjort pr. juni 2014) samt de enkelte skolers budgetterede nettodriftsudgifter.

Skole	Elever	Klasser	Nettoudgifter kr.
Asferg skole	145	8	9.658.234
Assentoftsskolen	753	31	34.657.772
Bjerregrav skole	266	14	15.251.422
Blicherskolen	487	23	25.355.237
Fårup skole	236	12	14.953.773
Gjerlev Enslev skole	100	7	8.473.497
Grønhøjskolen	304	17	22.388.602
Hadsundvejens skole	190	10	12.876.719
Havndal skole	192	10	13.198.441
Hobrovejens skole	437	20	23.941.928
Hornbæk skole	507	24	25.789.109
Kørshøjskolen	423	20	22.722.557
Kstrup skole	507	23	26.387.622
Langå skole, inkl. Satelitten	554	31	38.437.639
Munkholmskolen	394	19	21.543.145
Nyvangsskolen	393	25	29.243.055
Nørrevangsskolen	621	30	39.612.941
Rismølleskolen	429	20	21.195.939
Rytterskolen	405	20	22.528.907
Søndermarksskolen	508	25	29.546.907
Tirsdalens skole	431	25	30.767.473
Vestervangsskolen	502	22	26.663.184
Vorup skole	469	21	24.602.426
Østervangsskolen	522	27	34.238.508
I alt	9.775	484	574.035.037

Specialskoler

Oversigt over antal budgetterede pladser på specialskolerne pr. 1.august 2014 samt nettodriftsudgifterne.

Skole	Elever	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	158	54.636.906
Oust Mølleskolen**	21	10.610.595
Vesterbakkeskolen	64	19.457.154
I alt	243	84.704.655

* excl. Takstbetaling

** inkl. ressourcer til Familieskolen

2.1 Skole

Skolefritidsordninger

Oversigt over forventede antal pladser i skolefritidsordningerne pr. 1.august 2014, som danner grundlag for budget 2015, samt SFO-ernes nettodriftsudgifter.

Skolefritidsordning	Børnehavebørn	SFO-børn	Juniorklub	Nettoudgifter* kr.
Asferg skole		35		990.058
Assentoftskolen		215	40	5.004.992
Bjerregrav skole		72		1.506.742
Blichers børneby		163		3.583.661
Fårup skole		60		1.320.673
Gjerlev Enslev skole	43	40		3.643.636
Grønhøjsskolen		51		1.086.239
Hadsundvejens skole		75		1.679.274
Havndal skole		75		1.550.247
Hobrovejens skole		155	40	3.511.201
Hornbæk skole		195	40	5.054.918
Korshøjsskolen		124		2.174.852
Kristrup skole		174	64	4.512.582
Langå skole		147	40	3.420.529
Munkholmskolen		142		2.664.555
Nyvangsskolen		118		3.188.762
Nørrevangsskolen			40	516.566
Rismølleskolen		97		2.206.356
Rytterskolen		108		2.142.894
Søndermarksskolen		167	40	4.617.531
Tirsdalens skole		141		4.495.838
Vestervangsskolen		150	40	3.367.442
Vorup skole		75		1.748.009
Østervangsskolen		151	40	4.210.944
I alt	43	2.730	384	68.198.500

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

Herudover er der følgende special SFO-ordninger:

Skole	SFO-børn	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	145	14.383.229
Solstrålen - Østervangsskolen	35	6.309.693
Vesterbakkeskolen	48	5.464.379
I alt	228	26.157.301

*excl. takstbetaling

2.1 Skole

Juniorklubber

Under folkeskolernes ledelse er der etableret 9 juniorklubber på henholdsvis Assentoftsskolen, Hobrovejens skole, Hornbæk skole, Krstrup skole, Langå skole, Nørrevangsskolen, Søndermarksskolen, Vestervangsskolen og Østervangsskolen.

Privat fritidshjem /SFO

Der er indgået driftsaftale med de private fritidshjem:

- IFO-Randers – hvor der ydes tilskud svarende til niveauet på de øvrige SFO-er. Der budgetteres med plads indtil 66 børn.
- Knejsted Fritidshjem med aftalt tilskud og med plads indtil 21 børn.

Skole	Børn	Tilskud kr.
IFO-Randers	66	1.177.313
Knejsted Fritidshjem	21	809.021
I alt	87	1.986.334

Randers Ungdomsskole

Ungdomsskolens aktiviteter fremgår af nedenstående oversigt

	Nettoudgifter kr.
Administration og fritidsundervisning	12.699.205
Fritidsmiljøer	6.897.779
Heltidsundervisning	10.438.196
I alt	30.035.179

Fritidshjem og klubber

Fritidshjem er hjemlet i dagtilbudsloven jf. § 45 og området består af både kommunale og selvejende fritidshjem.

Institutioner	Børnehave	Fritidshjem	Juniorklub	Fritidsklub	Ungdomsklub	Nettoudgift* kr.
	<i>Pladser</i>					
Kommunale						
Jennumparkens institutioner		40	26		40	4.436.148
Fiskergården			70			1.572.045
Selvejende						
Glentevej Fritidshjem		73	13			3.055.968
KFUM's institutioner	40	47	27		100	5.931.884
Vorup Børne- og Ungdomshus		97	40		175	5.453.314
KFUM's fritidsgård Solgården				55		2.827.311
I alt	40	257	176	55	315	23.276.669

2.1 Skole

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

2.3 Børn

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	64,1	0,0	64,1			
1.2 Dagplejen	84,5	-21,2	63,3			
1.2 Daginstitutioner	308,5	-87,4	221,1			
1.3 Særlige dagtilbud og klubber	9,6	0,0	9,6			
1.4 Tilskud til private institutioner	15,3	0,0	15,3			
I alt	482,0	-108,6	373,4			

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter 482 mio., indtægter for 108,6 mio., altså et nettobudget på 373,4 mio.

1.1. Fælles formål

Fælles formål dækker udgifter, som er fælles for dagtilbudsområdet:

- Udvikling af området. Der er afsat en kvalitetspulje, som bruges til faglig udvikling og opkvalificering af personalet til gavn for børnene. Der arbejdes fx. med projekter der øger viden og handlekompetencer i forhold til børns læring, tidlig indsats, og sprog. Der er fokus på lederudvikling, for at optimere organisering og ressourceudnyttelse. I 2013 er der eksempelvis igangsat et inklusions- og rotationsprojekt for det samlede dagtilbudsområde med henblik på inklusion af alle børn.
- Fælles institutionsmidler til området, bl.a. eftersyn af legepladser.
- Aflønning af fællestillidsrepræsentanter.
- Aflønning af pædagogstuderende og PAU elever. Personaleadministrationen sker i dagtilbud og selvejende institutioner.
- Fleksibel børnenormering, som dækker mer- /mindre indskrivninger i institutionerne.
- Tilskud i form af søskenderabat og fripladstilskud,
- Betaling til andre myndigheder, som f.eks. betaling for plads i andre kommuner.
- Budget til 2-sprogede og midler til støttekorps er fra 1. august 2012 udlagt til dagpleje, dagtilbud, selvejende institutioner og private institutioner. Det samlede budget ligger dog fortsat under fælles formål, men er koblet på dagtilbud og selvejende institutioner.

1.2. Dagpleje, kommunale dagtilbud og selvejende institutioner:

Pr. 1. juni 2014 er der 12 selvejende institutioner (2 vuggestuer, 5 børnehaver, 5 kombinerede institutioner), og 5 dagtilbud. I alt med en forventet belægning på 1.070 vuggestuebørn og 2.924 børnehavebørn. I dagplejen er i 2014 en reguleret forventet belægning på 820 børn.

Dagtilbuddene skal medvirke til at sikre børns udvikling, læring og trivsel.

Rammerne for dagtilbuddenes arbejde er fastsat i dagtilbudsloven, som stiller krav om, at der skal udarbejdes pædagogiske læreplaner, børnemiljøvurderinger og sprogvurderinger.

Den overordnede Børn- og ungepolitik fastsætter, at der skal arbejdes med relationer, læring og uddannelse, sundhed, kost og motion samt børn med særlige behov.

Som en del af dette, er der en særlig opmærksomhed på udlagte midler i institutionerne til specialpædagogisk indsats, med henblik på at arbejde med inklusion af alle børn i dagtilbud.

I Randers kommune er der pasningsgaranti. Pasningsgarantien betyder, at barnet er sikret en

2.3 Børn

plads senest 30 uger gammel, hvis det er skrevet på venteliste, senest 3 måneder før det skal bruge en plads. Pasningsgaranti er en garanti for en plads i Randers Kommune.

1.3 Særlige dagtilbud og klubber

De særlige dagtilbud og klubber på dagtilbudsområdet omfatter institutioner, hvor dagtilbudsområdet køber plads i særlige institutioner for at varetage en særlig specialpædagogisk indsats. Det drejer sig om Lucernevejens Børnehave, Børnehaven Bambi i Aalborg, og andre tilsvarende specialinstitutioner.

1.4 Private institutioner

Der er 7 private institutioner i Randers Kommune. Der er i budget 2015 afsat midler til 98 vuggestuebørn og 109 børnehavebørn.

2. Det vil vi i 2015

Der arbejdes fortsat med at skabe en reflekteret og tilrettelagt pædagogisk praksis med fokus på læring og inklusion på dagtilbudsområdet.

I 2015 arbejdes der med at udvikle bevægelsesfremmende læringsmiljøer i dagtilbuddene, hvor der medarbejderne på dagtilbudsområdet bliver kompetenceudviklet til sikre at bevægelse ud over at være sundhedsfremmende, også indeholder et læringselement.

Naturskolen er fortsat ramme for oplevelser, fysisk aktivitet og læring i relation til science og naturvidenskab.

Der arbejdes i 2015 med øget digitalisering og teknologier, hvor børn tidligt præsenteres for teknologiske muligheder i et læringsperspektiv.

Dagtilbud og skoler samarbejder om at styrke sammenhængen i børns liv.

For at styrke den tidlige indsats deltager dagtilbudsområdet i *Fremtidens dagtilbud*, som er et udviklings og forskningsprogram som har til formål at arbejde med metoder, som understøtter børns læring og udvikling gennem en målerettet og systematisk didaktik, samt et systematisk forældresamarbejde, hvor ledelse er drivkraften.

Der arbejdes fortsat med at udvikle de lærende fællesskaber i dagtilbuddene, således at alle børn inkluderes.

Der arbejdes endvidere med et målrettet forældresamarbejde, hvor forældre deltager i samarbejdet på flere niveauer. Det sker dels via samarbejdet i bestyrelserne og forældreråd. Men det sker også ved kontinuerlige møder med dagtilbudslederne, samt ved et årligt møde med Børn og skoleudvalget.

Herudover arbejdes der med forældre og borgerdeltagelse, hvor der eksperimenteres med nye samarbejdsformer mellem daginstitutionerne og forældre samt civilsamfundet. Der skal i den forbindelse arbejdes med fleksibilitet i åbningstiderne og forsøgsordninger med særlige ordninger, som tilgodeser forældres efterspørgsel efter en fleksibel åbningstid.

Som en del af samarbejdet med forældrene, er der fokus på at forældrenes og dagtilbuddenes fælles og individuelle ansvar for børnenes trivsel, læring og udvikling.

2.3 Børn

Konkret indføres der pr. 1. januar 2015 et børneintra system på hele dagtilbudsområdet. Her er forældrene en vigtig part i implementeringsprocessen, og er løbende inddraget i processen.

Dagtilbudsområdet skal være karakteriseret med et område med en stærk evalueringskultur med fokus på kvalitetsudvikling og effekt. Alle institutioner arbejder med modeller, hvor det sikres at der er sket en refleksion over lokale mål, tiltag og evaluering. Der skal ske en løbende opkvalificering omkring de nyeste metoder for evaluering og effektmåling på området.

Der skal være et professionelt og tydeligt lederskab på alle niveauer. Det betyder at dagtilbuddene skal være kendetegnet ved en reflektiv kultur, hvor lederne har den fornødne efteruddannelse til at varetage opgaven som dagtilbudsleder eller pædagogisk leder i form af Den offentlige lederuddannelse (DOL) eller tilsvarende niveau.

Lederne understøttes endvidere i anvendelse af metoder og faciliteringsværktøjer, som sikrer implementeringen af overordnede mål.

I 2015 vil der være fokus på udvikling af de fysiske rammer i dagtilbuddene med henblik på at skabe miljøer som fremmer læring.

Endelig arbejdes der i 2015 med implementering af overordnede politikker, som følger af den overordnede visionspolitik.

Kvalitetsmål.

- 90 % af alle medarbejdere og forældre anvender kontinuerligt børneintra i 2015.
- Sygefraværet på dagtilbudsområdet er på maks. 4,9 %
- Der er en brugertilfredsheds procent på 85 % og derover.
- Der er ansat personale med spidskompetencer i inklusion, sprog, bevægelse og IT i alle dagtilbud og institutioner.
- Alle institutioner arbejder med anerkendte metoder, som sikrer en kultur præget af evaluering og refleksion.
- Alle dagtilbud har minimum 3 ledere, som har taget en efteruddannelse i ledelse.

2.3 Børn

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab		Budget			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fælles formål	45,6	67,0	64,1	59,0	58,1	58,4
Dagplejen	70,8	74,0	63,3	63,3	63,3	63,3
Daginstitutioner	232,0	213,0	221,1	221,1	221,1	221,1
Særlig dagtilbud og klubber	9,1	9,0	9,6	9,6	9,6	9,6
Tilskud til private institutioner	13,5	16,0	15,3	15,3	15,3	15,3
I alt	371,0	379,0	373,4	368,3	367,4	367,7

I budget 2015-18 er kalkuleret med samme forventninger til indskrevne antal dagplejebørn, vuggestue- og børnehavebørn i alle årene. På fælles formål ligger for budget 2016-18 en negativ demografipulje, som er ud over den i budget 2015 indarbejdede reduktion (se afsnit 3.2.2 tabel 5).

Tildelingen pr. barn er fremskrevet iht. gældende løn- og prisregulering, ændringen i budgetterne er således overvejende udtryk for det faldende børnetal.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslags årene 2016-2018.

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	378,8	376,5	376,3	376,3
Rammerreduktion 1 %	-3,9	-3,9	-3,9	-3,9
Budgetforlig (øget normering mm)	2,9	2,9	2,9	2,9
Demografi	-3,9	-6,7	-7,4	-7,2
Øvrige ændringer (Energiforbedringer)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
PL og øvrige ændringer	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
I alt	373,4	368,3	367,4	367,6

2.3 Børn

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Byrådet vedtog i møde d. 11. marts 2013, at tildele budgetterne til de enkelte dagtilbud / selvejende institutioner som en takst pr. barn, hvor vuggestuebørn tæller 2 enheder og børnehavebørn 1.

Tildelingen pr. enhed udgør kr. 47.150 årligt i 2015. Forældrevalgt frokostordning til vuggestuebørn er indeholdt i denne enhedstildeling.

Ressourcerne til ledelse er ikke indeholdt i taksten pr. barn, men fordeles særskilt i forhold til en enhedspris.

Ressourcerne til ledelse i de kommunale dagtilbud administreres centralt, medens ledelse for de selvejende institutioner tildeles særskilt til den enkelte institution, som selv er ansvarlig for lederlønnen. Hvis selvejende institutioners ledelseslønramme overskrides, skal dækning findes inden for eget økonomiske råderum, et evt. mindre forbrug vil ligeledes tilgå det økonomiske råderum.

3.2.2 Demografi

Reguleringen på småbørnsområdet foregår via ovennævnte tildelingsmodel.

I budgettet til institutionerne er der afsat et beløb pr. forventet indskrevet barn. Beløbet pr. barn er en bruttotildeling som skal omregnes til et nettotal, dvs. reduceres for udgift til ledelse, forældrebetaling (25%) og økonomiske fripladser (21%).

Ved årsafslutningen reguleres institutionernes budgetter i forhold til det faktisk antal passede børn (årspladser), jf afsnit 1.4 om efterregulering.

I modellen forudsættes, at efterspørgselsprocenten er uændret gennem hele perioden.

Nedenstående tabel viser det faktisk antal passede børn i 2013 (årspladser) i forhold til målgruppen i 2013 og herudfra kan efterspørgselsprocenten beregnes:

Tabel 2 - Efterspørgselsprocent

2013	Faktisk passede	Antal i målgruppe	Efterspørgselsprocent
Dagpleje	882	2.555	34,5
Vuggestuer	1.205	2.555	47,2
Dagpleje og vuggestuer i alt	2.087	2.555	81,7
Børnehaver	3.539	3.932	90,0

Tabellen viser, at der samlet set er en efterspørgselsprocent for dagpleje og vuggestuer på 81,7%, når der måles i forhold til antal ½-2 årige. Efterspørgselsprocenten for børnehaver er 90,0% når der måles i forhold til antal 3-5½ årige.

1.2 Forventet udvikling i antal småbørn

Demografireguleringerne vedrører dagpleje, vuggestuer og børnehaver. Den interessante målgruppe er dermed udviklingen i antallet af ½-2 årige (vuggestuer og dagpleje) samt 3-5½ årige (børnehaver)

2.3 Børn

Tabel 3 – Forventet udvikling i antal småbørn (prognose fra 2015)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
½-2 årige (vuggestuer/dagpleje)	2.555	2.464	2.408	2.375	2.438	2.468
3-5½ årige (børnehaver)	3.932	3.910	3.817	3.723	3.583	3.537

(Kilde: Kommunens egen befolkningsprognose og prognose fra DS)

Tabellen viser et fald i antal ½-2 årige frem til 2017, hvorefter der forventes en lille stigning. Antallet af 3-5½ årige falder igennem hele perioden.

1.3 Beregnede reguleringer 2015-18 (småbørn)

Forudsættes uændret efterspørgselsprocent kan der beregnes følgende forventede udvikling i antal passede børn – med udgangspunkt i det faktiske antal passede børn i 2013:

Tabel 4 – Forventet udvikling i antal passede børn (årspladser)

	faktisk 13	2014	2015	2016	2017	2018
Dagpleje	882	851	831	820	842	852
Vuggestuer	1.205	1.162	1.136	1.120	1.150	1.164
Børnehaver	3.539	3.519	3.436	3.351	3.226	3.184
I alt	5.626	5.532	5.403	5.291	5.217	5.200

Ud fra ovennævnte forventede udvikling samt de i tabel 5 angivne gennemsnitspriser kan der nu beregnes følgende demografireguleringer:

Tabel 5 – Beregnede demografireguleringer på småbørnsområdet

1.000 kr.	Gennemsnitspris 2014 (kr.)	2015	2016	2017	2018
Dagpleje	77.060	-1.494	-2.373	-693	116
Vuggestuer	68.700	-1.819	-2.891	-843	141
Børnehaver	37.020	-3.075	-6.225	-10.872	-12.402
I alt		-6.388	-11.489	-12.408	-12.144

2.3 Børn

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal for 7-byerne.

Antal indskrevne pr. 100 børn, fordelt på aldersgrupper

	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
0 - 2 årige	65,2	58,6	69,2	60,9	18,3	64,6	66,2
3 - 5 årige	96,6	114,8	90,2	88,4	90,1	69,9	91,1

Kilde: Flis nøgletal, udtræk juni 2014.

Note: I flere kommuner starter nogle børn i børnehave før det fyldte 3. år, ligesom der kan være 6-årige, der stadig går i børnehave. Børnene kan desuden være indskrevet i førskoleordning. Derfor kan antal indskrevne pr. 100 børn være over 100.

Randers Kommune ligger blandt de kommuner, som har højeste antal indskrevne børn, dette gælder for begge aldersgrupper.

Nettodriftsudgifter i regnskab 2013 pr. indskrevet barn (excl. SFO)

	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Pr. barn	60.869	48.013	76.655	74.889	79.629	80.826	68.816

Kilde: Flis nøgletal, udtræk juni 2014.

Randers Kommune har de næst laveste udgifter pr. barn i dagtilbud, kun overgået af Herning Kommune. Prisen pr. barn er afhængig af fordelingen mellem aldersgrupperne, idet 0-2 årige er de mest omkostningstunge.

4.2 Takster

På dagpasningsområdet er der følgende takster:

	Takst for 2014	Takst for 2015
Dagpleje		
0-2 år, heldagsplads	2.178	2.276
Vuggestuer, integrerede institutioner og børnehaver		
0-2 år, heldagsplads / 45 timers modul	2.102	2.182
0-2 år, 35 timers modul	1.682	1.746
0-2 år, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	280	291
3 år - børnehaveklasse, heldagsplads / 45 timers modul - uden madordning	1.398	1.453
3 år - børnehaveklasse, 35 timers modul - uden madordning	1.119	1.162
3 år - børnehaveklasse, halvdagsplads	1.007	1.046
3 år - børnehaveklasse, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	186	194
Frokostordning	499	509

2.3 Børn

I budget 2015 ydes et kommunalt tilskud til frokostordningen på kr. 73,- pr. md., således at budgettet udgør kr. 582,- pr. barn pr. md.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

	Antal pladser 0-2 årige	Antal pladser 3-5 årige	Bruttoudgifter budget 2015 (1.000 kr.)
Dagplejen	775	-	82.365
Kommunale dagtilbud			
Dagtilbud Midt	246	252	51.994
Dagtilbud Nordvest	178	605	56.457
Dagtilbud Nordøst	136	484	44.020
Dagtilbud Sydvest	161	480	48.609
Dagtilbud Sydøst	144	448	43.002
Kommunale dagtilbud i alt	889	2.262	244.082
Selvejende institutioner			
Kristrup Vuggestue	49	-	5.272
Tjærbyvejens Vuggestue	37	-	4.231
Børnehaven Bredstrupsgade	-	86	5.257
Børnehaven Glentevej	-	55	3.966
Børnehaven Himmelblå	-	105	6.744
Kristrup Børnehus	-	125	7.713
Tirsdalens Børnehave	-	64	3.885
Helsted Børnehus	26	50	6.037
Lions Børnehus	39	44	7.056
Platangården	51	55	9.248
Randers Børneasyl	13	42	3.980
Børnehuset Mariendal	14	65	5.704
Selvejende institutioner i alt	229	691	69.091
Gjerlev-Enslev Skole (Grøftekanten) ⁽¹⁾			
	-	43	-
KFUM's institutioner ⁽¹⁾			
	-	40	-
I alt	0	83	-
TOTAL	1.893	3.034	395.538

(1) Udgiften er indeholdt i bevillingen for pol. 2.1 i skoleområdet

Bruttoudgifterne for dagpleje, dagtilbud og selvejende institutioner er incl. udlagte støttemidler.

Endvidere er der i budget 2015 forventet udgifter til 267 førskolebørn, 98 vuggestuebørn og 109 børnehavebørn i private institutioner, 17 børn indskrevet i særlige dagtilbud (Lucernevejens Børnehave) samt udgifter til privat pasning samt pasning af egne børn. I alt 1.967 0-2 årige og 3.436 3-5 årige børn.

2.4 Børn og Familie

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	19,9	-0,1	19,8	0,0	0,0	0,0
1.2. Talepædagogisk bistand	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
1.3. Forebyggende foranstaltninger	54,6	-5,7	48,9	0,0	0,0	0,0
1.4. Anbringelser	115,7	-14,0	101,7	0,0	0,0	0,0
1.5. Sikrede døgninstitutioner	5,2	0,0	5,2	0,0	0,0	0,0
1.6. Botilbud sociale problemer	4,8	-3,8	1,1	0,0	0,0	0,0
1.7. Sociale formål	0,0	0,0	0,0	0,6	-0,3	0,3
1.8. Refusion særligt dyre enkeltsager	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,3	-2,3
i alt	202,5	-23,6	178,9	0,6	-2,6	-2,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for kr. 202,5 mio. og indtægter for kr. 23,6 mio., hvilket giver et nettobudget for familieområdet på i alt kr. 178,9 mio. inden for servicerrammen.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

1.1 Pædagogisk Psykologisk Rådgivning – PPR

PPR arbejder iht. Folkeskoleloven, Lov om social service, samt Lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge.

Til opnåelse af de overordnede politiske målsætninger er det PPR's opgave gennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats at sikre børnene og familien de bedste mulige udviklingslivsbetingelser.

Det er centralt for PPR at se på barnets/den unges ressourcer og relationer, samt kvalificere de voksne, der har daglig omgang med barnet/den unge.

En af hovedopgaverne for psykologerne er at være med til at sikre inklusion i daginstitutioner og skoler og bidrage med specialistviden i forhold til at skabe pædagogiske læringsmiljøer, som sikrer trivsel for børn og unge i almenområdet.

I 2013 blev de fremskudte rådgivere samlet og blev en del af den Pædagogiske Psykologiske Rådgivning.

1.2 Talepædagogisk bistand

Den talepædagogiske opgave løses af sprogcenter Randers, som er en del af Center for Læring, Kommunikation og Trivsel.

Den specialpædagogiske indsats som omfatter bistand til børn med tale- sprog- og hørevanskeligheder, varetages af talekonsulenter som vejleder og rådgiver de voksne omkring børnene samt underviser børnene og de voksne. Der er endvidere ansat en fysioterapeut og en psykolog til de vanskeligheder, som kræver en mere tværfaglig indsats.

Det talepædagogiske sprogcenter Randers varetager også den talepædagogiske bistand til voksne.

1.3 Forebyggende foranstaltninger

Overordnet set retter børn og familieafdelingens arbejde sig mod alle børn og unge i kommunen mellem 0-18 (23) år, dog med særlig fokus på børn og unge med særlige behov for støtte.

Formålet er at understøtte og sikre børns og unges positive udvikling og trivsel.

2.4 Børn og Familie

Området er primært forankret i Lov om social service og omfatter ydelser efter § 52 stk.3.

I serviceloven er det præciseret, at kommunen altid skal vælge den eller de mindst indgribende og formålstjenlige foranstaltninger. Kriteriet for iværksættelse af foranstaltninger skal altid være opfyldt og det præciseres, at støtten skal være af *væsentlig betydning* af hensyn til barnets eller den unges behov for støtte.

Eksempler på forebyggende foranstaltninger; konsulentbistand, taxa kørsel, tøj og bohaver, fritids og ferieaktiviteter, sommerferielejr, medicin/ prævention, psykologundersøgelser, praktisk/ pædagogisk hjælp, familiebehandling, døgnophold for forældre og børn, aflastningsophold, personlig rådgivning og fast kontaktperson.

Langt hovedparten af de forebyggende foranstaltninger løses i eget regi af Børn og familieudførerområdet og Ung og familieudførerområdet.

1.4 Anbringelser

I forbindelse med budgetforliget for 2010-2013 blev der vedtaget en økonomisk ramme for familiesager vedrørende anbringelser af børn og unge udenfor hjemmet, og hermed en besparelse på 35 mio. kroner over en 4 årig periode.

Besparselsen er nået og anbringelser prioriteres fortsat efter følgende liste:

1. Anbringelse i familien eller netværket
2. Anbringelse på eget værelse, når det drejer sig om unge
3. Anbringelse i plejefamilie
4. Anbringelse på Randers Kommunes egne døgntilbud
5. Anbringelse i eksternt tilbud

1.5 Sikrede institutioner for børn og unge

De sikrede institutioner løser opgaver for unge 15 til 17 årige, der enten er anbragt i varetægts-surrogat, som led i en ungdomssanktion, i forbindelse med afsoning eller pædagogisk og psykologisk observation med henblik på en efterfølgende længerevarende behandling. Institutionerne drives af regionerne og kommunerne betaler et fast årligt beløb i forhold til antal 15 -17 årige i kommunen (objektiv finansiering). Kommunen opkræves desuden en døgntakst på 3.565 kr. for de perioder hvor kommunen har en ung indsat/anbragt på en sikret institution.

1.6 Bo-tilbud for personer med sociale problemer

Randers Krisecenter er det eneste bo-tilbud for voksne/ børn i Børn og skole. Krisecentret har driftsoverenskomst med Randers kommune, og drives iht. lov om social service § 109. Udgifterne er myndighedsområdets betaling for Randersborgernes forbrug af pladser på krisecentre samt udgifter til psykologbistand og familiebistand bevilget jfr. lov om social service § 109. Borgere i Randers kommune benytter også krisecentre i andre kommuner ligesom borgere fra andre kommuner benytter Randers Krisecenter.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for kr. 0,6 mio. og indtægter for kr. 2,6 mio., hvilket giver et nettobudget for familieområdet på i alt kr. -2,0 mio. uden for servicerammen.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

2.4 Børn og Familie

1.7 Sociale formål

I henhold til aktivlovens bestemmelser skal nogle ydelser til anbragte børns plejefamilier afholdes som en udgift jævnfør aktivloven.

1.8 Refusion særligt dyre enkeltsager

Der er mulighed for statsrefusion 25%, stigende til 50%, hvis udgiften for det enkelte barn/ung via bl.a. servicelovens bestemmelser overstiger kr. 740.000 årligt. Desuden også mulighed for statsrefusion hvis de samlede anbringelsesudgifter for alle børn i "storfamilier" overstiger kr. 740.000 årligt, dog forudsat af, at mindst 4 børn/unge samtidigt er anbragte fra samme familie.

2. Det vil vi i 2015

I 2013 blev Randers-trappen udarbejdet og vil fremover være et dialog- og arbejdsredskab, som markerer en fremgangsmåde i forhold til at arbejde med børn og familier med behov for støtte. Det vil fortsat være et fokusområde, at arbejde med implementering af Randers-trappen i Børn og familieafdelingen i 2015.

Da Randers-trappen er udvalgt som innovationsprojekt i Randers kommune i 2015, vil der også være særlig fokus på trappens generelle implementering i almenområdet.

PPR: Kommunikation og forebyggelse vil i 2015 fortsat have særlig fokus på småbørns området, og vil arbejde med nye tilbud til forældre med små børn.

Kommunikation og forebyggelse vil også have fokus på at videreføre de gode resultater fra Projekt Fælles på Tværs, som er et samarbejdsprojekt med børnepsykiatrisk afdeling i Risskov.

Familieafdelingen: I Familieafdelingen vil der også være særlig fokus på at arbejde med forebyggelse og med at arbejde med § 11, som giver mulighed for råd og vejledning uden at der skal laves en § 50 undersøgelse. (Paragraffer i lov om social service)

Udføreområdet: I udførerområderne Børn og familie/ Ung og familie vil der blive arbejdet med at udvikle nye anbringelsesformer som alternativer til institutionsanbringelser.

Familieafdelingen og Ung og familieudførerområdet: Her vil der være særlig fokus på det tværfaglige samarbejde i hele Randers kommune. Der bliver etableret et fælles projekt "Vejen til uddannelse og beskæftigelse".

Kvalitetsmål

Mål for forebyggelsesområdet:

- Fra 2014 skal 80% af forældrene være tilfredse med det tale-høre forløb, deres barn har haft i tale-høre-centret. Dette tal skal være stigende til, at 95% af forældrene i 2017 er tilfredse med det tale-høre forløb, deres barn har haft i tale-høre-centret
- I perioden 2014 til 2017 fastholdes psykologernes tilstedeværelsestid på skolerne og daginstitutioner på 40% af deres samlede arbejdstid
- Fra 2014 skal 80% af forældrene være tilfredse med den åbne rådgivning, som de har fået hos de fremskudte rådgivere. Dette tal skal være stigende til, at 95% af forældrene i 2017 er tilfredse med den åbne rådgivning, som de har fået hos de fremskudte rådgivere.

2.4 Børn og Familie

Mål for anbringelsesområdet:

- At anbringelse i plejefamilier i 2017 udgør i alt 58% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse i netværksplejefamilier i 2017 udgør i alt 12% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse på eget værelse i 2017 udgør i alt 14% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse på socialpædagogiske opholdssteder i 2017 udgør i alt 8% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse på døgninstitutioner i 2017 udgør i alt 8% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.1. Pædagogisk psykologisk rådgivning	19,9	20,0	19,8	19,8	19,8	19,8
1.2. Talepædagogisk bistand	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
1.3. Forebyggende foranstaltninger	45,2	46,4	48,9	48,9	48,9	48,9
1.4. Anbringelser	107,4	108,9	101,7	101,6	101,6	101,6
1.5. Sikrede døgninstitutioner m.v.	5,6	5,3	5,2	5,2	5,2	5,2
1.6. Botilbud, sociale problemer	1,9	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
I alt (servicerammen)	182,3	183,9	178,9	178,8	178,8	178,8
1.7. Sociale formål	0,2	0,7	0,3	0,3	0,3	0,3
1.8. Refusion Særligt dyre enkeltsager	-3,9	-2,4	-2,3	-2,2	-2,2	-2,2
I alt (Indkomstoverførsler)	-3,7	-1,7	-2,0	-1,9	-1,9	-1,9
I alt	178,6	182,2	176,9	176,9	176,9	176,9

Tabellen viser, at budget 2015 i forhold til regnskab 2013 er i alt kr. 2,0 mio. mindre. Budget 2015 er i forhold til budget 2014 hele kr. 5,3 mio. mindre.

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslags årene 2016-2018.

2.4 Børn og Familie

3.2 Ændringer over år

Bevillingsområde 2.4 (Servicerammen)

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	184,2	184,2	184,2	184,2
Budgetforlig 2015-18	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Innovation 8 projekter	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Rammerreduktion 1 %	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Supervision plejefamilierne (flyttes til SA)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
PI og øvrige ændringer	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2014	-0,6	-0,7	-0,7	-0,7
PI og øvrige ændringer	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
I alt (servicerammen)	178,9	178,8	178,8	178,8

Bevillingsområde 2.4 (Indkomstoverførsler)

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Korrektion af budget	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2014	0,1	0,2	0,2	0,2
I alt (Indkomstoverførsler)	-2,0	-1,9	-1,9	-1,9
I alt	176,9	176,9	176,9	176,9

Budgetforlig 2015-18

Budgetforliget indeholder en besparelse på telefoni på grund af ændret SKI aftale på -0,1 mio. kr.

2015 – Udmøntning af øvrige beslutninger

Da Randers-trappen er udvalgt som ét af de 8 innovationsprojekter i Randers kommune i 2015, med en besparelse på kr. -2,0 mio. fra 2015 og årene fremover, vil der også være særlig fokus på trappens generelle implementering i almenområdet, så det økonomiske mål nås.

I budgettet for 2015 er der indarbejdet en rammerreduktion på -1,9 mio. kr. årligt svarende til 1 % af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget.

Supervision af plejefamilier er flyttet ud i udføreområdet. I den forbindelse blev budgettet flyttet til myndighedsområdet til køb af ydelsen. Da anbringelsesområdet er fordelt på to forvaltninger, reduceres budgettet med -0,2 mio. som flyttes over i social og arbejdsmarkedet.

Udenfor serviceområdet, er budgettet for samværsret mv. med børn rettet til i forhold til tidl. års forbrug og er dermed reduceret med -0,4 mio..

Budgetændringer fra tidligere år. Ændringer fra budget 2014:

I forbindelse med at det lovpligtige tilsyn på døgninstitutioner og familieplejere overgik fra kommunerne til Socialtilsyn Midt i Silkeborg kommune pr. 1. januar 2014 blev kommunerne i 2014 kompenseret via DUT-reguleringer grundet stigende omkostninger til tilsyn fremadrettet, som

2.4 Børn og Familie

primært får betydning for myndighedsbudgetter. Randers kommunes beregnede meromkostninger oversteg kompensationen med kr. 1,95 mio. i 2014, penge, som blev bevilget ekstra i forbindelse med vedtagelsen af budget 2014. Samtidig blev der i årene 2015 og fremover knap kr. 1.3 mio. i budgettet for 2016-18, i alt 0,7 mio. mindre pr. år, idet forvaltningen havde en forventning om en ny DUT-regulering vil blive foretaget fra budget 2015. Manko i budgettet er samlet ét sted, hos Børn, Skole og Kultur, idet den samlede budgetregulering for 2014 og frem er foretaget både hos Børn, Skole og Kultur og Social og Arbejdsmarked.

3.2 Budgetforudsætninger

Familieområdet, støtte til udsatte børn og unge, er omfattet af rammestyning. Undtaget herfra er dog området vedrørende sociale formål og refusioner vedrørende særligt dyre enkeltsager.

3.2.1 Tildelingsmodel

Budgettet for området fastsættes af byrådet.

3.2.2 Demografi

Der foretages ikke demografireguleringer på budgetområdet, og der er ikke indarbejdet normalt på området.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne.

Der forefindes ikke brugbare FLIS-nøgletal som kan belyse området. Der er en arbejdsgruppe der ser på FLIS-nøgletal. Nøgletal med forbrug og aktivitet, fravær m.v. forventes at være tilgængeligt i FLIS med udgangen af 2014, ifølge tidsplan udmeldt af KOMBIT.

4.2 Takster

Takstberegning på døgnforanstaltninger er fastsat med udgangspunkt i de fælles principper som Region Midt og kommunerne i regionen har aftalt for området og som fremgår af den årlige rammeaftale for området.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Nedenstående oversigt indeholder bevillingsområder, hvor nogle områder ikke har en særskilt aftale, men hvor området til gengæld er omfattet af en anden aftaleenhed.

Institutioner og projekter	Pladser	Bel.pct	Bevilling	Note
Foranstaltninger for børn og unge			(kr. 1.000)	
PPR, forebyggelsesafdelingen				
PPR: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning			20.200	1
Talepædagogiske Center, Randers			2.201	1
Fremskudte rådgivere, skoler og daginstitutioner			2.255	1
Samlet driftsbudget for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Center for Læring, kommunikation og Trivsel			24.656	

2.4 Børn og Familie

Børn & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.528	2
Egehøjvej 34 (Døgninstitution) BUM	9	98	4.709	3
Familiehuset, Infanterivej 33 (dag)	Variabelt	90	18.392	2
Familiehuset, Infanterivej 33 (døgn)	7	90	4.527	2
Sorggruppe, fast driftsbudget, ej takstbaseret			127	2
Lystruplejren, driftsbudget dækkes af lejeindtægt			95	2
Samlet driftsbudget i Børn & Familieudførerområdet			29.378	
Ung & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.298	2
Ungebasen, ungehybler, mentorstøtte m.m	Variabelt	90	10.707	2
Rismøllegården = (Døgninstitution) BUM, udredning og afklaring	8	98	5.048	3
Projektafdeling (VA), takstbaseret, driftsbudget følger opgaver	Variabelt	100	0	2
Akutafdeling, takstbaseret, variabelt driftsbudget, følger opgaver	Variabelt	100	0	2
Gadeplansmedarbejdere, fast driftsbudget, ej takstbaseret			1.340	2
Samlet driftsbudget i Ung & Familieudførerområdet			18.393	
Botilbud til personer med særlige soc. behov, takstbelagt				
Randers Krisecenter, BUM	9	72	3.764	3
Projekter tilknyttet Familieafdelingen				
Mødrehjælpen - årlig støtte til drift af Randersafdelingen			317	
"Overskud til livet", Randers Nordby			887	4
Note 1: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Center for Læring, kommunikation og Trivsel er fysisk Placeret i Gudenåcenteret.				
Note 2: "Tillempet BUM" ydelser. Udførerområderne under Familieafdelingen udbyder en bred vifte af ydelser på børn- og ungeområdet primært rettet mod familieafdelingens myndighedsområde. Tilbud tilpasses løbende myndighedsområdets behov, via løbende dialog mellem udføre- og myndighedsområdet. Nogle få ydelserne er fortsat "gratis ydelser", uden takstfastsættelse. Elastiske budgetter, dvs. der sker en tilpasning i forhold til opnået salg af ydelser.				
Note 3: Bum institutioner, som er omfattet af Rammeaftalen for 2014, da der er mere end 5% af salg af pladser til andre kommuner. Belægningsprocent fastsat i Rammeaftalen.				
Note 4: 4 års projekt, 1.1.2013 - 31.12.2016. Projektet er 100% statsfinansieret, bevilling er lig med budgetbeløb for projektet. Udgangspunkt i 5 særlige initiativer: Sundhed - Børnekor - Lektier - Natur - Sommerskole. Bevilget af Ministeriet for By, Bolig og Landsdistrikter				

Beskæftigelsesudvalget

Bevillingsområderne:

Kontante ydelser og foranstaltninger vedr.
arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate
borgere

Forsikrede ledige

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	<i>Serviceammen</i>			<i>Udenfor Serviceammen</i>		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Kontante ydelser				188,4	-63,3	125,1
1.2 Fleks- og skånejob				320,4	-207,6	112,8
1.3 Seniorjob				29,7	-12,1	17,6
1.4 Integrationsindsats (SprogC.Rds.)				5,0	-5,0	0
1.5 Driftsudgifter og mentor m.v.				33,9	-4,8	29,1
1.6 Øvrig beskæftigelsesindsats	80,4	-50,8	29,6	1,1	-0,7	0,4
I alt	80,4	-50,8	29,6	578,5	-293,5	285,0

Serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 29,6 mio. kr. idet der forventes udgifter for 80,4 mio. kr. og indtægter for 50,8 mio. kr.

1.6. Øvrig beskæftigelsesindsats

Den del af beskæftigelsesindsatsen, der er serviceudgifter, vedrører produktionsskoler, samt de lønudgifter, der afholdes som en del af beskæftigelsesindsatsen. Det vil sige Randers Kommunes arbejdsgiverudgifter til løntilskudsjob, fleks- og skånejob, samt til lønudbetalinger til EGU-elever der er i praktikophold på Randers Kommunes arbejdspladser.

Området omfatter også udgift til vejledning og administration af EGU-uddannelsen.

Udenfor serviceammen

Tabellen viser, at der er budgetteret med udgifter for 578,5 mio. kr. Der forventes indtægter for 293,5 mio. kr., hvilket giver en nettoudgift på området på 285 mio. kr.

1.1. Kontante ydelser

De kontante ydelser vedrørende de arbejdsmarkedsparate borgere består af kontant- og uddannelseshjælp, samt ledighedsydelse til fleksjobvisiterede, der ikke er i fleksjob.

1.2. Fleks- og skånejob

Området vedrører det kommunale løntilskud til borgere i fleks- eller skånejob, samt driftsudgifter vedr. fleksjobs og fleksjobvisiterede.

1.3. Seniorjob

Efter Lov om Seniorjob har kommunen pligt til at etablere seniorjobs til ledige over 55 år, som er medlem af en a-kasse og som har mistet dagpengeretten eller retten til midlertidig arbejdsmarkedsydelse. Staten yder et årligt tilskud på ca. 136.000 kr. pr. etableret seniorjob.

1.4. Integrationsindsats (Sprogcenter Randers)

Området vedrører indtægter og udgifter vedrørende Sprogcenter Randers. Øvrige integrationsudgifter hører under socialudvalgets område.

1.5. Driftsudgifter og mentor m.v.

Driftsudgifterne vedrører udgifter efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats til uddannelse, vejledning og opkvalificering, samt udgifter til mentorstøtte. Området vedrører endvidere udgifter

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

til løntilskud for personer på midlertidig arbejdsmarkedsydelse, samt enkelte ydelser til kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere til tilbud.

1.6. Øvrig beskæftigelsesindsats

Den del af den øvrige beskæftigelsesindsats, der er overførselsudgifter, vedrører udgifter til skoleydelse m.v. til personer i EGU-forløb.

2. Det vil vi i 2015

Dette afsnit beskriver jobcentrets samlede beskæftigelsesindsats, d.v.s både indsatsen for de uddannelses- og arbejdsmarkedsparate borgere og for de aktivitetsparate, hvor budget og budgetansvar iflg. Randers Kommunes styrelsesvedtægt er placeret.

I Randers Kommune er hovedopgaven på arbejdsmarkedsområdet at få nedbragt antallet af borgere på offentlig ydelse og øge udbuddet af kvalificeret arbejdskraft. Det betyder at vi skal prioritere og tilpasse vores ydelser og indsatser, så de på bedst mulig vis bidrager til løsning af denne opgave. Afgørende for denne prioritering og tilpasning er, at vi ved, hvad der virker. Derfor vil vi på arbejdsmarkedsområdet i Randers Kommune i 2015 indfase et helhedsorienteret og systematisk arbejde med målstyring, med det formål at styrke vidensgrundlaget for vores ydelser og indsatser.

Målstyringsarbejdet tager udgangspunkt i en fælles formuleret vision for Social og Arbejdsmarked og en række målgruppespecifikke målsætninger, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes Beskæftigelsesplan.

Målstyringsarbejdet er sat i gang i 2014 med formulering af vision og mål. De opstillede mål er et startpunkt for arbejdet med at etablere en systematisk målstyring. Succeskriteriet for målstyringsarbejdet i 2015 er, at der gennemføres en baselinemåling på de opstillede mål. Denne måling skal muliggøre en formulering af mere konkrete målsætninger og måltal, som efterfølgende kommer til at udgøre grundlaget for løbende målinger og den egentlige målstyring.

Samlet vision for social- og arbejdsmarkedsområdet

I Randers Kommune har vi på social- og arbejdsmarkedsområdet formuleret en fælles vision for vores arbejde. Visionen angiver den overordnede retning for vores arbejde, og det er derfor med afsæt i denne, at vi formulerer målsætninger og tilrettelægger målstyringsarbejdet.

Vores vision på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

Visionen viser, hvordan vi, gennem beskæftigelsesrettede indsatser, vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem muligheder for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer på bedste vis. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Målstyringen skal sikre, at visionen for arbejdsmarkedsområdet omsættes i handling og målrettede initiativer. Visionen omsættes i handling og indsatser via konkrete målsætninger, der løbende følges op, igennem udvikling og tilpasning indsatser og ydelser.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Systematisk målstyring på arbejdsmarkedsområdet

Den systematiske målstyring skal skabe en tydelig retning for arbejdet på arbejdsmarkedsområdet og bidrage til, at arbejdet og opgaverne fokuseres og prioriteres i forhold til forskellige krav og økonomiske hensyn.

Hovedformålet med at etablere en systematisk målstyring på arbejdsmarkedsområdet er at blive i stand til at tilbyde de bedst mulige ydelser til borgerne – ydelser som vi ved virker. Målarbejdet giver en målestok, som kan anvendes i løbende overvejelser om og vurderinger af, hvorvidt de indsatser vil tilbyde borgerne virker efter hensigten.

Med afsæt i den overordnede vision har vi opstillet en række konkrete målsætninger for arbejdsmarkedsområdet. Målsætningerne operationaliserer og omsætter visionen i handling og målrettede indsatser. Gennem systematisk ledelsesforankring af målsætningerne, både i planlægningsfasen og de opfølgende indsatser sikres en omsætning af visionen til handling på alle niveauer i organisationen.

Målsætninger

Målstyringen på arbejdsmarkedsområdet er sammenhængende med nationale, centrale målkrav og tiltag. Målsætninger, prioriteringer og indsatser på arbejdsmarkedsområdet afspejler derfor, de af Beskæftigelsesministeriet opstillede ministermål. Der er formuleret fire overordnede jobcentermål, som kontekstualiserer ministermålene¹ og omsætter visionen for arbejdsmarkedsområdet til handling.

Ministermål 1

Flere unge skal have en uddannelse.

Jobcentrene skal have maksimalt fokus på at sikre implementeringen af kontanthjælpsreformen og dermed understøtte, at unge ikke bare påbegynder, men også gennemfører en ordinær uddannelse, samt at unge med komplekse problemstillinger af faglig-, social- eller helbredsmæssig karakter får den nødvendige hjælp og støtte, så vi sikrer, at flere unge kommer i varig beskæftigelse. Det skal ses i lyset af, at en uddannelse er en afgørende forudsætning for at den enkelte er rustet til fremtidens arbejdsmarked.

Andelen af unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse der påbegynder en uddannelse, skal stige fra xx % i 2013 til xx i 2015. (Randers Kommunes aktuelle måltal bliver fastlagt, når målingerne bekendtgøres på 'jobindsats.dk'.)

Ministermål 2

Langvarige modtagere af offentlig forsørgelse skal have en tværfaglig og sammenhængende indsats, der har sigte på en større tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er regeringens mål, at færre skal modtage offentlig forsørgelse, og at flere skal opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er derfor vigtigt, at kommunerne understøtter implementeringen af både reformen af førtidspension og fleksjob, kontanthjælpsreformen og reformen af sygedagpenge. Kommunerne skal prioritere en forebyggende, tværfaglig og sammenhængende indsats, så den enkelte borger kan blive hjulpet til en tilknytning til arbejdsmarkedet. Målet vil ligeledes sætte fokus på vigtigheden af, at der gøres en tidligere og bedre indsats for at bringe langtidssygemeldte tilbage i job, ligesom målet vil understøtte integrationsindsatsen, idet ikke-vestlige indvandrere er overrepræsenteret i gruppen af langvarige modtagere af offentlig forsørgelse.

¹ Det skal bemærkes at måltallene for ministermålene skal opnås over en toårig periode.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Antallet af borgere, der i mindst 3 sammenhængende år har været på offentligydelse, skal nedbringes med xxx fra xxx i december xxx til xxx i december 2015, svarende til et fald på 5 – 10 %. (Randers Kommunes aktuelle måltal bliver fastlagt, når målingerne bekendtgøres på 'jobindsats.dk'.)

Ministermål 3

Langtidsledigheden skal bekæmpes.

Det er afgørende, at jobcentrene har fokus på bekæmpelse af langtidsledighed ikke mindst set i lyset af den løbende indfasning af en 2-årig dagpengeperiode. Det er vigtigt, at jobcentrene har fokus på at sikre en tidlig og forebyggende indsats over for de ledige, der er i risiko for at blive langtidsledige, således at flere igen får fodfæste på arbejdsmarkedet.

Langtidsledigheden skal begrænses fra 681 personer i december 2013 til 600 personer i december 2015, svarende til et fald på 12 %

Ministermål 4

En tættere kontakt og styrket dialog med virksomhederne.

Der er behov for et øget fokus på virksomhedssamarbejdet. Jobcentrene skal levere en proaktiv og systematisk hjælp til rekruttering af arbejdskraft, uddannelse og opkvalificering samt fastholdelse af medarbejdere f.eks. i forbindelse med længerevarende sygemelding

Samarbejdsgraden mellem jobcentret og virksomhederne skal for hele 2015 være på 50 %

Foruden de overordnede jobcentermål, er der formuleret en række målgruppespecifikke målsætninger, efter en struktur som svarer til Jobcentrets organisering. De målgruppespecifikke målsætninger operationaliserer de overordnede jobcentermålsætninger på indsatsniveau, og bidrager derfor yderligere til at sikre omsætning af visionen for arbejdsmarkedsområdet til handling og konkrete indsatser.

Målgruppe	Målsætninger
Arbejdsmarkedsparate borgere: Forsikrede ledige og ledige, som modtager arbejdsmarkedsydelse Jobparate kontanthjælpsmodtagere Ledighedsydelsesmodtagere og borgere i fleksjob	Jobhuset vil opfylde ministermål 3. Der må i 2015 maksimalt være 300 personer på ledighedsydelse pr. måned Der må maksimalt være 80 personer pr. måned med en varighed på ledighedsydelse på over 18 måneder.
Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og borgere, som er godkendt til ressourceforløb	Udviklingshuset vil opfylde ministermål 2 jf. ovenfor. Alle borgere der visiteres som aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal have et tilbud fra starten af deres forløb. 50 % af alle borgere der er visiteret som aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal i løbet det første halve år deltage i et relevant tilbud. Den gennemsnitlige sagsvarighed for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal nedbringes med 0,9 år fra

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

	<p>3,9 år 31. december 2013 til 3 år 31. december 2015.</p> <p>Der skal i 2015 etableres 100 nye ressourceforløb.</p> <p>Andelen af borgere i målgruppen, der i december 2015 enten er blevet selvforsørgende eller er blevet jobparat, skal udgøre minimum 10 %.</p>
<p>Unge under 30 år, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse:</p> <p>Åbenlyst uddannelsesparate</p> <p>Uddannelsesparate</p> <p>Aktivitetsparate</p>	<p>Uddannelseshuset vil opfylde ministermål 1.</p> <p>Fra første henvendelse er 50 % i job eller uddannelse efter tre måneder, mens de resterende 50 % er i job eller uddannelse efter seks måneder</p> <p>Fra første henvendelse er 50 % i job eller uddannelse efter seks måneder, mens de resterende 50 % er i job eller uddannelse efter 12 måneder</p> <p>Fra første henvendelse er 25 % i job eller uddannelse efter 12 måneder, 25 % er i job eller uddannelse efter 24 måneder og 25 % er i job eller uddannelse efter 36 måneder.</p>
Sygemeldte borgere med helbredsmæssige udfordringer	<p>At den gennemsnitlige varighed af en sygedagpengesag falder, fra 10,4 uger i 2013, til 9,5 uger i 2015</p> <p>At antallet af langvarige (over 52 uger) sygedagpengesager, inkl. jobafklaringsforløb er under 220 sager i 2015</p> <p>At øge den procentvise andel af sygemeldte lønmodtagere som vender tilbage til beskæftigelse efter endt sygefravær fra 80,4 % i 2013 til 84 % i 2015</p> <p>At øge den procentvise andel af sygemeldte ledige som vender tilbage til beskæftigelse efter endt sygefravær fra 15,9 % i 2013 til 18 % i 2015</p>

Virksomhedsindsats

Jobcentret vil arbejde målrettet på at fremme samarbejdet med virksomheder i Randers Kommune med henblik på at udvikle indsatsene og skabe jobåbninger for for ledige, ledighedsydelsesmodtagere, kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere, som har vanskeligt ved selv at finde jobåbningerne. Derfor er der opstillet en række målgruppespecifikke målsætninger, som sætter en tydelig retning for dette arbejde. Virksomhedsindsatsen og målsætningerne for denne bidrager til at indfri ministermålet omkring en øget kontakt til lokale virksomheder.

Afdeling	Målgruppe	Målsætninger for virksomhedsindsatsen
Jobhuset	Arbejdsmarkedsparate borgere:	400 personer er løbende i tilbud om virksomhedspraktik og løntilskud inden for det offentlige og private arbejdsmarked
Jobformidlingen	Forsikrede ledige og ledige, som modtager arbejdsmarkedsydelse	200 personer er løbende i tilbud inden for det private og offentlige område.
Jobfokus	Jobparate kontanthjælpsmodtagere	60 personer er løbende i virksomhedsrettet

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Fleksgruppen	Ledighedsydelsesmodtagere og borgere i fleksjob	indsats* Der skal skabes 15 nye jobåbninger pr. måned i forhold til ambassadørindsatsen. Målet er, at besætte de indkomne jobs med 70 % ledige fleksjobbere
Udviklingshuset	Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og borgere, som er godkendt til ressourceforløb	400 borgere er løbende i en virksomhedsrettet indsats.
Uddannelseshuset	Unge under 30 år, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse: Åbenlyst uddannelsesparate Uddannelsesparate Aktivitetsparate	Der skal løbende kunne tilbydes virksomhedspraktik til 50 unge.
Sygedagpengeafdelingen	Sygemeldte borgere med helbredsmæssige udfordringer	200 borgere i sygedagpengeafdelingens målgruppe, er løbende i en virksomhedsrettet indsats

* tallet gælder for både ledighedsydelsesmodtagere med ledighed over og under 18 mdr.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kontante ydelser	120,0	126,2	125,1	119,4	118,7	118,2
Midlertidig uddannelsesordning	22,1	3,7				
Fleks- og skånejob	96,0	103,2	112,8	113,9	116,2	118,6
Seniorjob	11,3	21,4	17,6	17,6	17,6	17,6
Integration (Sprogcenter Randers)	-1,0	0	0	0	0	0
Driftsudgifter og mentor m.v.	23,4	35,9	29,1	29,1	29,1	29,1
Øvrig beskæftigelsesindsats	39,2	35,9	30,0	30,0	30,0	30,0
I alt	311,0	326,3	314,6	310,0	311,6	313,5

*) På bevillingsområde 3.2 kan regnskab 2013 og budget 2014 ikke trækkes direkte i økonomisystemet. Dels er bevillingsområdet lagt sammen med tidligere bevillingsområde 3.1, og dels er områderne fordelt på to udvalg (bevilling 3.2 og 4.4). Endelig betyder de ændrede bevillingsområder, at forbrug og budgetter er samlet på en anden måde end tidligere. Regnskab 2013 og budget 2014 på disse områder er derfor *beregnete* summer, med henblik på at kunne følge udviklingen på de enkelte udgiftsområder.

Samlet set er budget 2015 3,6 mio. kr. større end regnskabet for 2013.

Bortfald af den midlertidige uddannelsesordning bevirker reduktion på 22,1 mio. kr. Det må dog forventes at en del af denne mindre udgift tilsvares at stigende udgifter til midlertidig arbejdsmarkedsydelse (bevillingsområde 3.3).

Særligt på fleksjobområdet forventes udgifterne at stige, idet der er budgetteret med 16,8 mio. kr. mere i 2015, end der er forbrugt i regnskab 2013. Endvidere forventes større udgifter til se-

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

niorjob og til driftsudgifter og mentorordninger i forhold til regnskab 2013. Begge områders budgetter er dog reduceret i forhold til de oprindelige budgetter for 2014

3.2 Budgetforudsætninger

Kontante ydelser (kontanthjælp, uddannelseshjælp og ledighedsydelse)

Udgifterne på kontanthjælpsområdet er fordelt på h.h.v. Beskæftigelsesudvalget og Socialudvalget, idet ydelser og indsats til 'ikke arbejdsmarkedsparate borgere' i forlængelse af den nye styrelsesvedtægt er overført til Socialudvalget område. Beskæftigelsesudvalgets område omfatter derfor kun ydelser og indsats til de uddannelses- og arbejdsmarkedsparate borgere.

I lighed med arbejdsmarkedsrådets målsætninger, er det dog også her hensigtsmæssigt at præsentere budgetforudsætningerne for kontant- og uddannelseshjælpsområdet samlet. Central og national opfølgning på området, herunder 'jobindsats.dk' og Beskæftigelsesministeriet i øvrigt, præsenterer og evaluerer på det samlede kontanthjælpsområde og ikke, som i Randers Kommune, opdelt på henholdsvis arbejdsmarkedsparate (Beskæftigelsesudvalgets) og ikke arbejdsmarkedsparate (Socialudvalgets) borgere.

Derfor præsenteres det **samlede** området budgetforudsætninger nedenfor, fordelt på de to udvalg.

Kontant- og uddannelseshjælp, udgifter og antal budgetpersoner	Beskæftigelsesudvalget (job- og uddannelsesparate)		Socialudvalget (aktivitetsparate)		Den samlede nettoudgift til kontant- og uddannelseshjælp	
	Antal	Nettoudgift (mio. kr.)	Antal	Nettoudgift (mio. kr.)	Antal	Nettoudgift (mio. kr.)
Uddannelseshjælp	470	26,8	430	27,5	900	54,3
Kontanthjælp	500	44,0	1450	127,6	1.950	171,6
Sociale formål (husleje, enkeltudgifter)		2,2				2,2
Øvrigt (hjælpebidrag, befordring m.v.)		6,0		0,6		6,6
Kontant- og uddannelseshjælp i alt:	970	79,0	1.880	155,7	2.850	234,7
Kontante ydelser iflg. budgetrapport *)		82,3		152,4		234,7
Forskel, budgettrapp og forventning		3,3		-3,3		

*) Når der er forskel på 'det faktiske budget' og den egentlige 'forventning til udgifterne' på de to udvalg, skyldes det dels, at opdelingen af kontanthjælpsområdet på to udvalg først blev foretaget i 2014 og endnu er i en tilpasningsfase, dels at området (og de økonomiske konsekvenser heraf) er blevet gennemgået **efter** at det budgetmæssige talmateriale var fastlagt.

Det skønnes, at 1/3 af udgifterne (79 mio. kr.) til kontanthjælp hører under beskæftigelsesudvalgets område. Den skønsmæssige fordeling imellem de to udvalg er dog meget usikker, og der kan forventes budgettilpasninger (overførsler) mellem de to udvalg i budgetåret, når der tegner sig et klarere billede af fordelingen på h.h.v. job-/uddannelsesparate og aktivitetsparate borgere.

Endvidere vedrører 2,2 mio. kr. kontante ydelser til enkeltudgifter m.v., herunder hjælp til tandbehandling, flytning og i hjælp til betaling af husleje på grund af nedsat ydelse til uddannelsesparate unge.

Bevilling vedr. forhøjelse af rådighedsloft (budgetforliget) er medtaget i Socialudvalgets område 1.5 'øvrige beskæftigelsesindsats'.

På ledighedsydelsesområdet er budgetteret med i alt 37,7 mio. kr. svarende til i alt 295 helårspersoner.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Budgetforudsætning, ledighedsydelse	Nettoudgift	Netto /budgetperson	Antal
Ledighedsydelse uden ref. (over 18 mdr.)	15,9 mio. kr.	199.000 kr.	80
Ledighedsydelse med 30% refusion	16,2 mio. kr.	98.000 kr.	165
Ledighedsydelse med 50% refusion	3,4 mio. kr.	68.000 kr.	50
Øvrigt	2,2 mio. kr.		
Ledighedsydelse i alt:	37,7 mio. kr.	128.000 kr.	295

Budgetforudsætningerne ovenfor indgår i afsnit 4.3 i en samlet opsummering af udgifter til overførselsindkomster i Randers kommune.

Fleks- og Skånejob

Området vedr. udgifter i forbindelse med fleks- eller skånejob.

Der er 65 % statsrefusion på lønudgifterne til fleksjob og 50% på udgifter til skånejob.

Der er budgetteret med:

Budgetforudsætning, løntilskud til fleks- og skånejob	Nettoudgift	Netto /budgetperson	Antal
Skånejob, 50% refusion	1,9	15.000 kr.	125
Fleksjob efter den gamle ordning, 65% refusion (før 2013)	79,9	64.000 kr.	1.250
Fleksjob efter den nye ordning, 65% refusion (efter 2013)	29,7	65.000 kr.	460
Øvrigt	0,3		
Fleks- og skånejob i alt:	112,8		1.855

Budgetforudsætningerne ovenfor indgår i den samlede opsummering af overførselsindkomstområdet i afsnit 4.3.

Seniorjob

Der er budgetteret med 17,6 mio. kr., svarende til 110 årsværk á 160.000 kr. netto. Staten yder et årligt tilskud på 135.000 kr. pr. helårsperson i seniorjob. Budgetforudsætningerne indgår i den samlede opsummering af overførselsindkomstområdet i afsnit 4.3.

Integration (Sprogcenter Randers)

Som aftaleenhed beskrives budgettet for Sprogcenter Randers nedenfor, afsnit 4.2. Sprogcentrets budget modsvares af indtægter fra salg af undervisning.

Der budgetteres med udgifter / indtægter for i alt 24 mio. kr., hvoraf det forventes, at 19 mio. kr. er internt salg til Randers og 5 mio. kr. vedr. salg af undervisning for nabokommuner. Nettobudgettet for området er derfor 0 kr.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Driftsudgifter og mentorordninger m.v.

Både for driftsudgifter og mentorordninger gælder det, at de fleste af udgifterne har et loft for statsrefusionen. Der er forskellige lofter, dels afhængig af tilbudstype og dels af målgruppe, og der er målgrupper hvor der slet ikke kan hjemtages statsrefusion på aktiveringsudgifter. Som det er tilfældet på kontanthjælpsområdet, afholdes drifts- og mentorudgifter både i beskæftigelsesudvalgets og i socialudvalgets regi. Her præsenteres de samlede driftsudgifter, opdelt på h.h.v. beskæftigelses- og socialudvalgets bevillingsområde. Det bemærkes, at beskæftigelsesreformen for forsikrede ledige (opsummeret under bevillingsområde 3.3. afsnit 4.4) også har betydning for driftsudgifterne nedenfor, idet refusion af udgifter til vejledning og opkvalificering af ledige A-dagpengemodtagere falder bort.

(mio. kr.)	Driftsudg. brutto	Driftsudg. netto	Mentor brutto.	Mentor netto	Budget i alt, netto
Beskæftigelsesudvalget:					
Jobhuset (midlertidig arbejdsmarkedsydelse)	2,85	1,43			1,43
Jobhuset (øvrige målgrupper)	19,54	11,20	2,00	1,00	12,20
Udd. huset (uddannelsesparate)	20,08	11,34			11,34
Øvr. udgifter (hjælpebidrag, befordring m.v.)					1,58
Driftsudgifter og mentor m.v. i alt	42,47	23,97	2,00	1,00	26,55
<i>Driftsudgifter og mentor. iflg. budgetrapport *)</i>					29,11
<i>Mindre budget (evt. til socialudv.)</i>					-2,56
Socialudvalget:					
Udd. huset (aktivitetsparate)	5,25	2,63	5,12	2,56	5,19
Udviklingshuset (aktivitetsparate)	15,80	7,45	3,50	1,75	9,20
Sygedagpengeafdeling (sygedagp.modt.)	14,56	7,28	0,86	0,43	7,71
Driftsudgifter og mentor m.v. i alt	35,61	17,36	9,48	4,74	22,10
<i>Socialudvalget ifølge budgetrapport *)</i>					19,54
<i>Merbudget (evt. fra besk.udvalget)</i>					2,56

Bruttobudgetterne er kun gældende under forudsætning af, at de beregnede refusionslofter er gældende. Refusionslofterne kan ændres, dels i forbindelse med udmeldelsen af finanslov 2015 (rådighedsbeløb er endnu ikke endeligt udmeldt) og dels som følge af faldende antal helårspersoner i de omfattede ydelsesgrupper. Hvis der ikke kan hjemtages den forudsatte refusion, tilpasses bruttobudgetterne de nye forudsætninger, med afsæt i den budgetterede nettoramme.

Driftsudgifter vedr. ressourceforløb og jobafklaring er ikke omfattet af rådighedslofterne og omfattes af de respektive områders samlede budget.

*) Når der er forskel på 'det faktiske budget' og den egentlige 'forventning til udgifterne' på de to udvalg, skyldes det dels, at opdelingen af kontanthjælpsområdet på to udvalg først blev foretaget i 2014 og endnu er i en tilpasningsfase, dels at området (og de økonomiske konsekvenser heraf) er blevet gennemgået **efter** at det budgetmæssige talmateriale var fastlagt.

Øvrig beskæftigelsesindsats

Der er budgetteret med nedenstående:

	Nettoudgift (mio. kr.)
Lønudgifter ved ansættelse af forsikrede ledige i løntilskud	6,0
Lønudgifter i.f.m. fleks- og skånejob (fleks- og skånejobpulje)	14,3
Produktionsskoler: Grundtilskud til skolerne og taxametertilskud til staten	11,4
EGU - Vejledning og administration samt lønudgifter i.f.m. praktikophold	3,0
Innovationsprojekt (budget 2014), 'Randers uddanner alle' (besparelse)	-5,1
Serviceudgifter i alt:	29,6
EGU - Skoleydelse m.v. i undervisningsperioder m.v. (overførselsudgift, 50-65% statsrefusion)	0,4
Øvrige beskæftigelsesindsats i alt	30,0

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne.

Det er valgt at præsentere nøgletallene for bev. 3.2, 3.3 og 4.4 samlet, da tallene omfatter alle tre bevillingsområder.

Nettodriftsudgifter pr. indbygger	Randers	Herning	Holste- bro	Horsens	Silke- borg	Skive	Viborg
Seniorjob	114	126	92	111	119	74	95
Dagpenge, forsikrede ledige	1.964	1.864	1.771	2.029	2.124	1.613	1.907
Besk.indsats, forsikrede ledige	539	290	233	168	140	335	168
Kontanthjælp (passive)	599	1.029	803	1.659	1.110	724	1.214
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	1.966	685	801	875	910	893	698
Revalidering	65	115	102	129	158	122	119
Fleksjob og ledighedsydelse	1.452	1.058	1.354	1.946	1.108	1.364	1.292
Sygedagpenge	1.714	1.471	1.453	1.592	1.445	1.418	1.507
Førtidspension	4.889	4.669	3.755	4.259	2.922	4.478	3.948
Driftsudgifter og mentorordninger *)	460	566	814	1.115	1.116	828	619

Kilde: FLIS Nøgletal (Regnskab 2013)

På Sygedagpengeområdet har Randers Kommune flest udgifter pr. indbygger på sygedagpengeområdet (1.714 kr./indbygger).

Kommunen har relativt få udgifter til passive kontanthjælpsmodtagere (forsørgelsesydelse til personer der ikke er i aktiveringstilbud), men derimod mange udgifter/ydelse aktiverede kontanthjælpsmodtagere. På det samlede kontanthjælpsområde (både passiv og aktiv kontanthjælp), ligger udgiften på 2.565 kr./indbygger – svarende til niveauet i Horsens, mens de øvrige kommuner har væsentligt færre udgifter pr. indbygger.

Også på udgiften til beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige (løntilskudsjob) ligger Randers højest.

4.2 Oversigt over aftaleenheder

Sprogcenter Randers

Sprogcentret udbyder danskundervisning m.v. til kommunens borgere og nabokommuner. Af kursisterne forventes ca. 80 % at være bosiddende i Randers Kommune og 20 % med henvisning fra andre kommuner. Kursistgruppen forventes at fordele sig med ca. 70 % selvforsørgende og resten som modtagere af introduktionsydelse, kontanthjælp eller dagpenge.

Sprogcentrets bruttobudget er i 2015 estimeret til 24 mio. kr., men budgettet tilpasses løbende efterspørgslen / aktivitetsniveauet på området. I budgettet indgår ikke udgifter til husleje og forbrugsafgifter, idet disse i 2011 blev flyttet til Miljø- og teknikudvalgets område.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

4.3 Overførselsindkomster, samlet oversigt for Randers Kommune

Nedenfor præsenteres en samlet oversigt over det budgetterede antal personer på overførselsindkomst, hvor Randers Kommune helt eller delvist finansierer udgiften. Oversigten indeholder således **kun** antallet af budgetterede personer, hvor Randers Kommune har en udgift til forsørgelsen, og **ikke** personer i karens (sygedagpenge og A-dagpenge under 4 uger), voksenlærlinge, jobrotation og pensioner med 100% statslig finansiering, hvor hele udgiften er overgået til Udbetaling Danmark.

De enkelte ydelseskategorier hører til under h.h.v. to udvalg (Beskæftigelsesudvalget og Socialudvalget) og tre bevillingsområder. Oversigten opsummerer derfor, foruden budgetforudsætningerne på bevillingsområde 3.2, også beregningsforudsætninger på område 3.3 og 4.4.

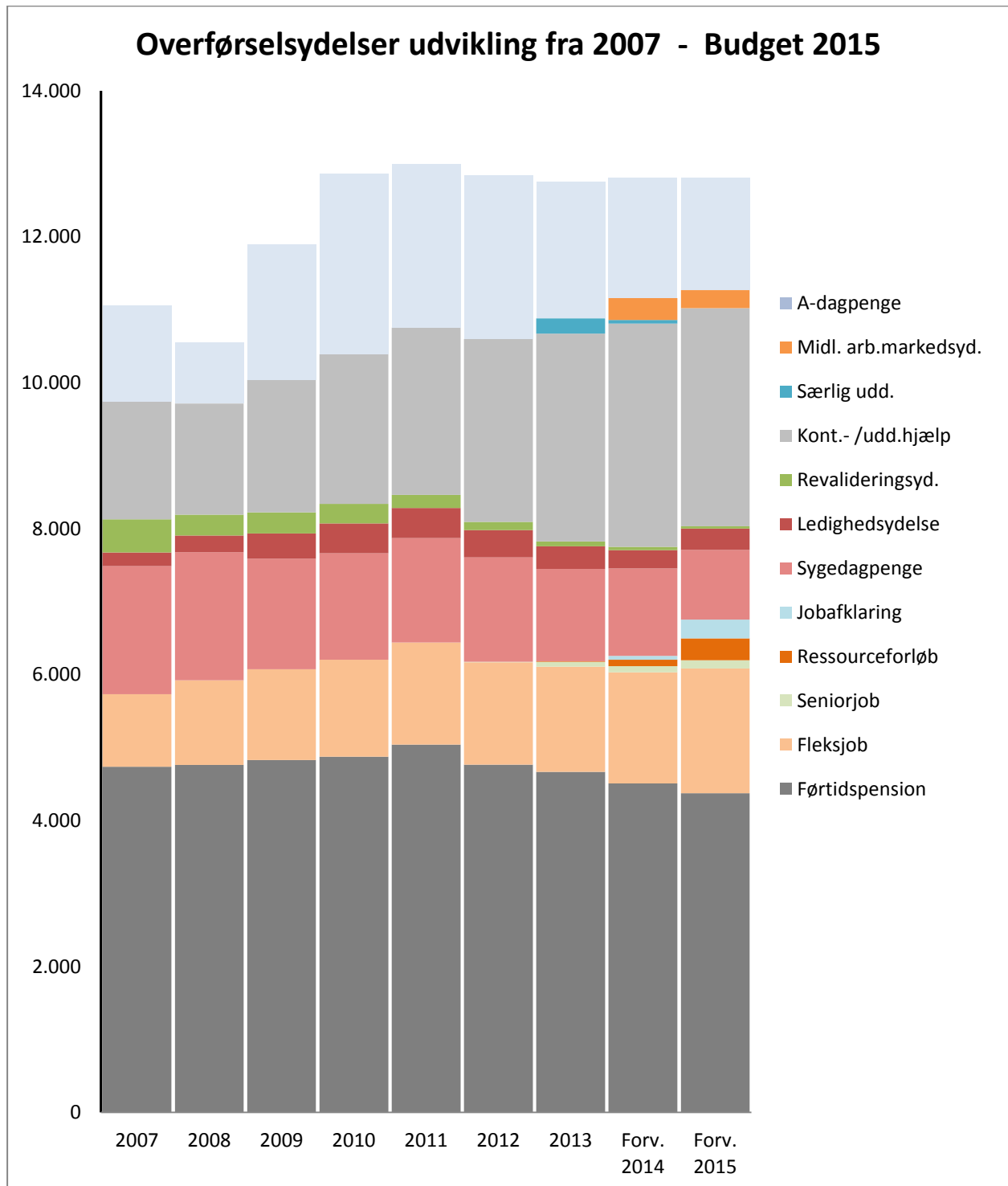
En budgetperson dækker over den kendsgerning, at der ikke er absolut overensstemmelse imellem de personer, der anvendes i budgetberegningerne og de helårspersoner der beregnes i f.eks. 'jobindsats.dk'. Personerne anvendt i budgetberegningerne er i store træk svarende til helårspersoner, men der er altså ikke for alle persongrupperne fuldstændig overensstemmelse.

Budget og budgetpersoner, hvor forsørgelsen helt eller delvis finansieres af Randers Kommune	Bevillingsområde	Kommunal udgift	Netto /budgetperson	Antal budgetpersoner *)
Seniorjob	3.2	17,6 mio. kr.	160.000 kr.	110
A-dagpenge (ekskl. karens personer)	3.3	204,7 mio. kr.	133.000 kr.	1.537
Midlertidigarbejdsmarkedsydelse	3.3	23,8 mio. kr.	96.000 kr.	249
Kontant- /uddannelseshjælp	3.2 / 4.4	234,7 mio. kr.	82.000 kr.	2.850
Kontanthjælp under integration	4.4	9,1 mio. kr.	66.000 kr.	138
Ledighedsydelse	3.2	35,5 mio. kr.	120.000 kr.	295
Revalideringsydelse	4.4	3,6 mio. kr.	107.000 kr.	31
Sygedagpenge (ekskl. karens personer)	4.4	135,5 mio. kr.	142.000 kr.	954
Jobafklaring (sygedagpengeområdet)	4.4	24,2 mio. kr.	92.000 kr.	258
Ressourceforløb, ekskl. jobafklaring	4.4	33,4 mio. kr.	111.000 kr.	300
Fleksjob	3.2	109,6 mio. kr.	64.000 kr.	1.710
Førtidspension	4.4	458,8 mio. kr.	105.000 kr.	4.376
Budgetpersoner i alt		1.290,8 mio. kr.	101.000 kr.	12.808

Antallet af personer er overordnet betegnet 'budgetpersoner', idet der ikke kan antages fuldkommen overensstemmelse imellem helårspersoner på alle ydelseskategorier. Personerne kan derfor kun tilnærmelsesvist, og med forbehold, sammenlignes på tværs af de enkelte ydelsestyper. Nettoudgift pr. budgetperson kan endvidere variere en smule i forhold til nettougiften under afsnittet 'Budgetforudsætninger', da afgrænsningen af de omfattede udgifter ikke er helt overensstemmende (ovenfor er kun den direkte forsørgelsesudgift medtaget).

Nedenfor er udviklingen for overførselsudgifterne for Randers Kommune illustreret grafisk. Opsvinget i 2008 og den efterfølgende økonomiske krise ses tydeligt i det samlede antal overførselsindkomster. A-dagpengeområdet og til dels kontanthjælpsområdets følsomhed overfor den økonomiske udvikling er også tydelig og ligesom den kritiske udvikling for kontanthjælpsområdet også tydeligt kan aflæses.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

3.3 Forsikrede ledige

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Dagpenge, forsikrede ledige				190,4		190,4
1.2 Beskæftigelsesindsats, forsikrede				142,3	99,3	43,0
1.3 Symmetri, Beskæftigelsestilskud				5,1		5,1
I alt				337,8	99,3	238,5

Servicerammen

Denne bevilling indeholder ikke udgifter under servicerammen.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der er budgetteret med udgifter for 337,8 mio. kr.. Der forventes indtægter på 99,3 mio. kr. i form af refusion fra staten. I alt et nettobudget på 238,5 mio. kr. i 2015.

Denne bevilling omfatter kun de udgifter til A-dagpengemodtagere og modtagere af den midlertidige arbejdsmarkedsydelse, som er omfattet af beskæftigelsestilskuddet. Opdelingen er lavet for at skabe symmetri mellem udgifter på området og det tilskud, som Randers Kommune modtager fra staten.

Det foreløbigt udmeldte beskæftigelsestilskud for Randers Kommune i 2015 udgør 239 mio. kr. og er indregnet som en indtægt under finansiering via særlige tilskud.

Enkelte typer af udgifter for målgruppen er ikke underlagt det omtalte beskæftigelsestilskud. Det drejer sig om driftsudgifter under loftberegning, udgifter til den aktive indsats for modtagere af den midlertidige arbejdsmarkedsydelse og endelig arbejdsgiverudgiften i forbindelse med løntilskud i egne institutioner. Disse områder er budgetteret og beskrevet under bevilling 3.2.

1.1. Dagpenge til forsikrede ledige.

Det afsatte budgetbeløb omhandler udgifter til *forsørgelse* til dagpenge for de forsikrede ledige og den midlertidige arbejdsmarkedsydelse til ledige, der er faldet for den afkortede dagpengeperiode fra 4 til 2 år. Der er tale om kommunal *medfinansiering*, da det er A-kasserne, der står for udbetaling. Kommunen er fritaget for medfinansiering i de første 4 uger af et dagpengeforløb (karensperioden). I øvrige perioder medfinansieres med henholdsvis 50 eller 70% af forsørgelsesydelsen.

1.2. Beskæftigelsesindsats.

Området vedrører *driftsudgifter til de aktive tilbud* til forsikrede, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet. Det drejer sig om løntilskud, hjælpemidler, personlig assistance, uddannelsesaf-taler (voksenlærlinge) og jobrotation. Udgifter til vejledning og opkvalificering for de forsikrede ledige er ikke omfattet af beskæftigelsestilskuddet og derfor omfattet af bevillingsområde 3.2, område 1.4 'driftsudgifter og mentorordninger'. Der ydes 50 % refusion fra staten til løntilskud, personlig assistance og hjælpemidler og 100 % refusion til voksenlærlinge og jobrotation.

1.3. Symmetri mellem udgifter og indtægter i form af beskæftigelsestilskuddet.

Beskæftigelsestilskuddet afregnes i tre trin. Foreløbigt tilskud, midtvejsregulering i året og en endelig opgørelse, der først finder sted efter regnskabsårets afslutning.

3.3 Forsikrede ledige

Den endelige statslige kompensation afhænger bl.a. af de samlede udgifter til området i landsdel Østjylland og fordelingen til de enkelte kommuner sker ud fra kommunernes andel af ledigheden 2 år før, dvs i 2013. Tilskuddet afhænger således ikke kun af, hvordan det går i Randers, men i lige så høj grad af, hvordan det går i de øvrige kommuner i regionen. Dette skaber stor usikkerhed om størrelsen på det endelige balancetilskud.

Randers Kommune budgetlægger med balance på området, altså at udgifterne svarer til indtægterne (beskæftigelsestilskuddet). Der forventes udgifter til området på i alt 233,4 mio. kr. i 2014. Hertil lægges en bufferpulje på 5,1 mio. kr., hvorved de samlede udgifter bliver 238,5 mio. kr. – altså ganske tæt på beskæftigelsestilskuddet på 239 mio. kr.

2. Det vil vi i 2015

En beskrivelse af målsætningerne på det samlede beskæftigelsesområde er samlet under bevilningsområde 3.2.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kontante ydelser	194,7	201,0	190,4	190,4	190,4	190,4
Beskæftigelsesindsats	53,6	54,7	43,0	43,0	43,0	43,0
Symmetri, beskæftigelsestilskud			5,1	5,1	5,1	5,1
I alt	248,3	255,7	238,5	238,5	238,5	238,5

Som det fremgår af ovenstående tabel forventes der færre nettoudgifter efter refusion på området, hvilket skyldes en forventning om faldende ledighed. Den årlige aftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening er indgået under forudsætning om i alt 96.700 fuldtidsledige dagpengemodtagere på landsplan, hvilket danner baggrund for det samlede beskæftigelsestilskud for budgetåret 2015.

Den konkrete budgetlægning for Randers Kommune tager afsæt i en forventning om 1.674 fuldtidsledige dagpengemodtagere. Dertil kommer en forventning om 249 fuldtidspersoner omfattet af reglerne om midlertidig arbejdsmarkedsydelse. I alt er der således indregnet forventede udgifter til forsørgelse og løntilskud for 1.890 fuldtidspersoner.

3.2 Budgetforudsætninger

Den konkrete budgetlægning på området er delt i to spor. For det første en beregning af de skønnede udgifter til den nye arbejdsmarkedsydelse, som kort er beskrevet under afsnit 3.

Denne forsørgelsesydelse er nu underlagt beskæftigelsestilskuddet med virkning fra 2014. Det samme gælder løntilskud til personer i målgruppen. Beregningerne er lavet på baggrund af forventet antal personer i det første halve år af 2014. Fordeling mellem aktive tilbud og skøn for udgifter til forsørgelse er udarbejdet på baggrund af gennemsnitssatser, da der på budgettidspunktet ikke er sket konkret afregning af medfinansiering til staten for perioder i 2014. Der er

3.3 Forsikrede ledige

indregnet forsørgelsesudgifter til 216 helårspersoner og en forventning om 33 helårspersoner i løntilskud.

Den anden del af budgetforudsætninger er beregnet ved hjælp af det budgetlægningsredskab, 'effektivindsats.dk', som Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering stiller til rådighed. Følgende forudsætninger indgår i beregningen:

Der forventes at være 1.674 ledige årspersoner, som fordeler sig med 137 personer i karensperioden og 1.537 efter karens med kommunal medfinansiering.

Aktiveringsgraden er forudsat til at være 27, og 453 personer forventes at være i aktivt tilbud.

Fordeling mellem tilbud er følgende:

3,4 % i ordinær uddannelse (ikke beskæftigelsestilskud, medtaget under bevilling 3.2)

6,7 % vejledning og opkvalificering (ikke beskæftigelsestilskud, medtaget under bevilling 3.2)

13,6 % i private løntilskud

58,2 % i offentlige løntilskud

16,4 % i virksomhedspraktik

1,7 % voksenlærlinge fra ledighed

A-dagpenge, forsørgelse og løntilskud – Effektiv indsats 1.674 ledige

	Antal helårspersoner		Netto / budgetperson	Nettoudg. (mio. kr.)
	I karens	Efter karens		
Dagpenge aktiv periode (50 % medfinansiering)	1	89	101.000 kr.	9,0
Dagpenge i aktiv periode (70 % medfinansiering)	0	30	143.000 kr.	4,3
Dagpenge i passiv periode (70 % medfinansiering)	133	1.088	142.000 kr.	154,7
Voksenlærlinge (100% ref. fra staten)	0	8	-	0
Offentlige løntilskud (50% ref. fra staten)	2	261	126.000 kr.	32,9
Private løntilskud (50 % ref fra staten)	1	61	61.000 kr.	3,7
Forsørgelse og løntilskud i alt:	137	1.537	133.000 kr.	204,6

Forsørgelse og løntilskud – skøn arbejdsmarkedsydelse

Skønnet aktiveringsgrad 22% - heraf ca. halvdelen i løntilskud	Antal helårspersoner	Netto / budgetperson	Nettoudg. (mio. kr.)
Arbejdsmarkedsydelse, aktiv periode (50 % medfinansiering)	26	76.000 kr.	2,0
Arbejdsmarkedsydelse, passiv periode (70 % medfinansiering)	190	105.000 kr.	20,0
Løntilskud (50 % ref fra staten)	33	55.000 kr.	1,8
Arbejdsmarkedsydelse i alt:	249	96.000 kr.	23,8

Øvrige områder

	Bruttoudg.	Nettoudg.
Befordringsgodtgørelse – medfinansiering 50 %		0,3 mio. kr.
Hjælpebidler - 50 % refusion	0,2 mio. kr.	0,1 mio. kr.
Personlig assistance – 50 % refusion	5,0 mio. kr.	2,5 mio. kr.
Uddannelsesaftale beskæftigede – 100 % refusion	3,0 mio. kr.	-
Efterreguleringer jobrotation forrige regnskabsår	2,0 mio. kr.	2,0 mio. kr.
Jobrotation – 100 % refusion	52,9 mio. kr.	-
Øvrige områder i alt:	63,1 mio. kr.	4,9 mio. kr.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne.

En samlet tabel over FLIS-nøgletallene for de enkelte målgrupper er præsenteret under bevilningsområde 3.2 'Kontante ydelser'.

4.4. Yderligere oplysninger – omfattende lovændringer på vej

Regeringen indgik den 18. juni 2014 forlig med Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti om en reform af beskæftigelsesindsatsen for *de forsikrede ledige*. Aftalen er udmøntet i lovforslag L58 af 12. nov. 2014 og forventes vedtaget inden udgangen af 2014. Reformen træder i kraft den 1. juli 2015, dog med væsentlige undtagelser, der træder i kraft den 1. januar 2015.

De omfattende ændringer vil få stor indflydelse på udgifter på området, men da der på budgetlægningsstidspunktet ikke var udarbejdet lovforslag, er budgettet baseret på gældende regler. De økonomiske konsekvenser af lovændringer vil senere blive forhandlet på plads.

Hovedpunkter fra forligsteksten:

- Der overføres ca. 500 mio. kr. årligt fra aktiveringskurser til nye, jobrettede uddannelsesmuligheder.
- Ny model for samarbejde mellem A-kasser og Jobcenter omkring de ledige.
- Øget virksomhedsservice fra jobcenter
- Ændringer løntilskud og jobrotation
- Ingen refusion for udgifter til vejledning og opkvalificering til forsikrede ledige.
- Ændringer ret til 6 ugers uddannelse – positivliste
- Regionale uddannelsespuljer – kommunen får 80% af udgifter dækket.
- Pulje til uddannelsesløft – voksenlærlinge.

Socialudvalget, Inkl. de ikke arbejdsmarkeds- parate borgere

Bevillingsområderne:

Det specialiserede børne- og ungeområde

Tilbud til voksne med særlige behov

Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke-
arbejdsmarkedsparate borgere

4.1 Det specialiserede børne- og ungeområde

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Særlige dagtilbud og særlige klubber	-1,6	-0,8	-2,4	0,0	0,0	0,0
1.. Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.	51,7	-35,5	16,2	0,0	-1,6	-1,6
1.3. Sociale formål (merudgiftskompensationer m.v.)	0,0	0,0	0,0	20,2	-10,4	9,8
1.4. Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	19,4	0,0	19,4	0,0	0,0	0,0
1.5. Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	18,7	0,0	18,7	0,0	0,0	0,0
1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	12,4	0,0	12,4	5,0	0,0	5,0
i alt	100,6	-36,3	64,3	25,2	-12,2	13,2

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 100,6 mio. kr. i 2015. Der forventes indtægter for 36,3 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 64,3 mio. kr.

1.1. Særlige dagtilbud og særlige klubber

Indeholder udførerdelen på Børnehaven Lucernevej. Udgifterne til køb af pladser konteres hos Børn og Skole.

1.2. Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.

Døgninstitutioner for børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, samt børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Det drejer sig om de døgnpladser, der købes hos os selv på Børnecenter Randers og pladser der købes i Regionen eller i andre kommuner.

1.4. Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge

Indeholder en lang række tilbud med forskellige formål, tyngde og indsats i de mere vedvarende foranstaltninger som plejefamilier, private opholdssteder samt de tilhørende ydelser.

1.5. Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge

Omhandler de lettere foranstaltninger for handicappede børn, som er aflastning af familier med handicappede børn, støtte- og kontaktpersoner, udredninger af børn m.m.

1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er primært udviklingshæmmede. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerneskade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

4.1 Det specialiserede børne- og ungeområde

Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV). Udgifterne budgetteret under servicerammen er bevilget efter serviceloven.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 25,2 mio. kr. i 2015. Der forventes indtægter for 12,0 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 13,2 mio. kr.

1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er primært udviklingshæmmede. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerneskade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV). Udgifterne budgetteret under servicerammen er bevilget efter serviceloven, udgifterne uden for servicerammen er bevilget efter aktivloven (LAB).

2. Det vil vi i 2015

I Randers Kommune er den fælles overliggende ramme for arbejdet på socialområdet rehabilitering. Det betyder, at vi her vil arbejde samarbejdsorienteret i krydsfeltet mellem borgeren, de pårørende og de ansatte i kommunen. Det betyder, at vi gennem en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats vil skabe en ramme for borgerens liv, som muliggør et selvstændigt og meningsfuldt liv.

Afgørende for denne tilgang er, at vi ved, hvad der virker. Derfor vil vi på socialområdet i Randers Kommune i 2015 indfase et helhedsorienteret og systematisk arbejde med målstyring, med det formål at styrke vidensgrundlaget for vores ydelser og indsatser.

Målstyringsarbejdet tager udgangspunkt i en fælles formuleret vision for Social og Arbejdsmarked og en række målgruppespecifikke målsætninger, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov".

Målstyringsarbejdet er sat i gang i 2014 med formulering af vision og mål. De opstillede mål er et startpunkt for arbejdet med at etablere en systematisk målstyring. Succeskriteriet for målstyringsarbejdet i 2015 er, at der gennemføres en baselinemåling på de opstillede mål. Denne måling skal muliggøre en formulering af mere konkrete målsætninger og måltal, som efterfølgende kommer til at udgøre grundlaget for løbende målinger og den egentlige målstyring.

Samlet vision for social- og arbejdsmarkedsområdet

I Randers Kommune har vi på social- og arbejdsmarkedsområdet formuleret en fælles vision for vores arbejde. Visionen angiver den overordnede retning for vores arbejde, og det er derfor med afsæt i denne at vi formulerer målsætninger og tilrettelægger målstyringsarbejdet.

Vores vision på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

4.1 Det specialiserede børne- og ungeområde

Visionen viser, hvordan vi, gennem sociale indsatser, vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem muligheder for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer på bedste vis. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Målstyringen skal, gennem fokusering og løbende opfølgning, sikre at følgende vision for social- og arbejdsmarkedsområdet omsættes i handling og målrettede initiativer.

Systematisk målstyring på socialområdet

Den systematiske målstyring skal skabe en tydelig retning for arbejdet på socialområdet og bidrage til, at arbejdet og opgaverne fokuseres og prioriteres i forhold til forskellige krav og økonomiske hensyn.

Hovedformålet med at etablere en systematisk målstyring på social- og arbejdsmarkedsområdet er at blive i stand til at tilbyde de bedst mulige ydelser til borgerne – ydelser som vi ved virker. Målarbejdet giver en målestok, som kan anvendes i løbende overvejelser om og vurderinger af, hvorvidt de indsatser vil tilbyde borgerne virker efter hensigten.

Med afsæt i den overordnede vision har vi opstillet en række konkrete målsætninger for socialområdet. Målsætningerne operationaliserer og omsætter visionen i handling og målrettede indsatser. Gennem systematisk ledelsesforankring af målsætningerne på socialområdet, både i planlægningsfasen og de opfølgende indsatser sikres en omsætning af visionen til handling på alle niveauer i organisationen.

Målgruppespecifikke målsætninger

Målstyringen på socialområdet er sammenhængende med nationale og centralt formulerede målkrav og tiltag. Derfor afspejler målsætningerne for socialområdet både regeringens sociale 2020 mål og 6-by samarbejdets fælles socialpolitiske mål. Derudover afspejler målsætningerne Randers Kommunes faglige og politiske rammer, i form af ”Politik for borgere med særlige behov” og herunder Psykiatriplanen, Hjemløsestrategien og den kommende Handicapplan.

Målgruppe	Effektmål	Effekt-indikator
Fælles mål for udsatte børn og unge:	Færre udsatte unge begår kriminalitet (2020)	Andel af udsatte unge, der modtager en strafferetlig afgørelse inden det fyldte 18. år
	Større kontinuitet i anbringelser af udsatte børn og unge (2020)	Sammenbrud som andel af samlet antal anbringelser i året
	Udsatte børn og unge skal opnå et højere uddannelsesniveau (2020)	Andelen af 25-årige, der tidligere i livet har fået en social foranstaltning, som mindst har gennemført en ungdomsuddannelse
Fælles mål for hjemløse:	Færre unge hjemløse i Danmark (2020, med særlig 6-by aldersafgrænsning)	Antal hjemløse (SFI's hjemløsetælling)

4.1 Det specialiserede børne- og ungeområde

Fælles mål for borgere med misbrug:	Større effekt af misbrugsbehandlingen (2020)	Andelen af afsluttede forløb endt med stoffrihed eller reduktion (pct.)
	Større effekt af alkoholbehandlingen (2020, endnu ikke operationaliseret)	<i>Afventer operationalisering</i>
	Færre narkorelaterede dødsfald (2020)	Narkorelaterede dødsfald
	Unge og hash	<i>Afventer operationalisering</i>
Fælles mål for borgere med hjerne-skade, borgere med sindslidelser og borgere med udviklingshæmning:	Flere borgere med hjerne-skade, sindslidelser eller udviklingshæmning, kommer i uddannelse eller i arbejde (6-by)	Andel af borgere i ordinær/ikke-ordinær beskæftigelse eller uddannelse.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.1 Særlige dagtilbud og særlige klubber	-0,9	-1,4	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
1.2 Døgninstitutioner opholdssteder m.v.	14,8	9,8	14,6	14,6	14,6	14,6
1.3. Sociale formål (merudgiftskompensationer m.v.)	11,9	18,2	9,8	9,8	9,8	9,8
1.4. Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	17,4	23,1	19,3	19,3	19,3	19,3
1.5. Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	17,8	17,9	18,7	18,7	18,7	18,7
1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	12,2	13,7	17,3	17,3	17,3	17,3
I alt	73,4	81,3	77,5	77,5	77,5	77,5

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagssårene 2016-2018.

Ændringer over år

4.1 Det specialiserede børne- og ungeområde

Serviceammen

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	64,5	64,5	64,5	64,5
Rammerreduktion 1 %	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Innovation 8 projekter	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Omplaceringer, overhead fra bev.1.1	1,2	1,2	1,2	1,2
Omplaceringer i øvrigt	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
PI og øvrige ændringer	0,1	0,1	0,1	0,1
Ændringer fra tidligere år:	0	0	0	0
I alt	64,3	64,3	64,3	64,3

Ændringer som følge af omplaceringer af overhead på 1,2 mio. kr. er medtaget ved 1. budgetkontrol. Øvrige omplaceringer på -0,7 mio. kr. er medtaget ved 2. budgetkontrol.

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Tallene er udarbejdet på baggrund af aktiviteter og priser i 2014. Priserne er fremskrevet til 2015-niveau.

Budget 2015	Årspladser	Pris kr.	Budget kr.
Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.	13,4	1.095.694	14.682.300
Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	42,1	459.280	19.335.700
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU-loven)	38,4	321.448	12.343.600
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (LAB-loven)	26,4	189.394	5.000.000

3.2.2 Demografi

Demografimodellen på området indebærer, at gennemsnitspriser på de forskellige alderskategorier ganges på den forventede udvikling i alderskategorierne. Modellen er indarbejdet under Voksne med særlige behov (bevillingsområde 4.2).

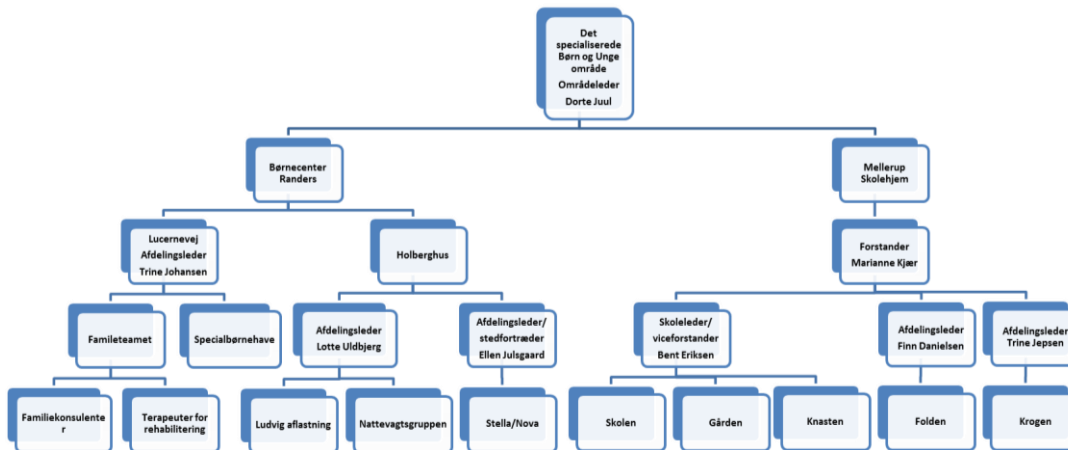
4.1 Det specialiserede børne- og ungeområde

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne.

Der forefindes ikke brugbare FLIS-nøgletal som kan belyse området. Nøgletal med forbrug og aktivitet, fravær m.v. forventes at være tilgængeligt i FLIS i løbet af 2015.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Drift mio. kr. (netto , 2015 PL)	Servicerammen			Udenfor servicrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 BPA Handicaphjælpere	27,3	0,0	27,3	0,0	-1,0	-1,0
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	0,0	-0,7	-0,7	1,0	-5,4	-4,4
1.3 Voksen Bo	298,5	-40,6	257,9	0,0	-5,9	-5,9
1.4 Midlertidige botilbud	14,9	-12,3	2,6	0,0	-2,7	-2,7
1.5 Bostøtte	33,7	-0,4	33,3	0,0	0,0	0,0
1.6 Kontaktperson og ledsageordning	8,3	-0,2	8,1	0,0	0,0	0,0
1.7 Aktivitets- og samværstilbud	81,3	-20,4	60,9	0,0	-0,5	-0,5
1.8 Kompenserende specialundervisning	8,2	-1,4	6,8	0,0	0,0	0,0
1.9 Sociale formål	0,0	0,0	0,0	3,9	-1,9	2,0
1.10 Alkoholbehandling og behandlingshjem	5,9	-0,2	5,7	0,0	0,0	0,0
1.11 Behandling af stofmisbrugere	15,6	-0,4	15,2	0,0	0,0	0,0
1.12 Øvrige udgifter	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
1.13 Øvrige sociale formål	5,5	-1,0	4,5	0,0	0,0	0,0
I alt	501,5	-77,5	424,0	4,9	-17,4	-12,5

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 501,5 mio. kr. i 2015. Der forventes indtægter for 77,5 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 424,0 mio. kr.

1.1. BPA handicaphjælpere

Efter Serviceloven (SL) §96 yder kommuner et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Modtageren af tilskuddet skal være i stand til selv at administrere hjælpeordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp.

1.2. Udlejningsboliger/ældreboliger

Huslejeindtægter fra boliger administreret af boligforeninger vedrørende ældreboliger og skæve boliger.

1.3. Voksen Bo, 1.4. Midlertidige botilbud og 1.5. Bostøtte

Handicap

Efter SL § 85, § 107, 108 sikrer kommunen midlertidig og længevarende bo-ophold eller bostøtte for voksne personer, der har betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller som har særlige sociale problemer. I boligerne yder kommunen omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner, pleje, omsorg eller behandling. Randers Kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et botilbud i nærmiljøet, med mindre faglige hensyn taler for andet. Budgettet består af køb af pladser i tilbud, hvor Randers Kommune er driftsherre og køb af pladser i andre kommuner og regioner.

Psykatri

Kommunen råder over en række boliger for personer med psykiatiske lidelser, og udgifterne omfatter driften af disse.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Botilbud til voksne med særlige behov er Åbo og Blommevej, hvor beboerne ud over en sindslidelse har misbrugs – eller sociale problemer.

Herudover dækker udgifterne også støtte i eget hjem efter servicelovens § 85.

Botilbud m.v. til personer med særlige problemer, misbrug og hjemløshed.

Ovennævnte omfatter udgifter til køb af pladser på forsorgshjem - herunder egne pladser på forsorgshjemmet Hjørnestenen i Randers. Udgifter til disse tilbud refunderes med 50% fra staten.

Under dette område henhører også køb af pladser på Randers kommunes bo- og aktivitetstilbud Ladegården samt køb af pladser på Blå Kors samt andre alkoholrelaterede døgnophold og bostøtte. Udgifter til beskyttet beskæftigelse til personer med sociale problemer er ligeledes placeret her. Desuden er budgettet til Perron 4 placeret i denne gruppe.

1.6. Kontaktperson og ledsageordning

- Efter §97 i SL tilbyder kommunen 15 timers ledsagelse om måneden til personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Efter §98 og §99 i SL skal kommunen stille kontaktpersoner og støttekontaktpersoner til rådighed for personer, som er døvblinde, personer med et stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig.
- Der gives i vid udstrækning støtte i eget hjem til personer med psykiatriske lidelser.

1.7. Aktivitets- og samværstilbud

Efter §103 og 104 i SL tilbyder kommunen beskyttet beskæftigelse til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller psykiske lidelser ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Kommunen tilbyder endvidere aktivitets- og samværstilbud til målgruppen, hvor formålet er opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene. Randers kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et dagtilbud i nærmiljøet med mindre faglige hensyn taler for andet.

1.8. Kompenserende specialundervisning

Efter lov om kompenserende specialundervisning for voksne tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er personer over skolealderen, der ikke kan profitere af den øvrige almindelige uddannelse. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerne-skade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV).

1.10. Alkohol og behandlingshjem

Efter Sundhedslovens § 141, skal kommunen tilbyde vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Budgettet består udover ambulante behandling også af længerevarende døgnbehandling ofte i private døgnbehandlingstilbud

1.11. Behandling af stofmisbrugere

Efter Servicelovens § 81 og § 101 skal kommunen tilbyde en særlig indsats til bl.a. voksne med særlige sociale problemer herunder stofafhængighed. Konkret skal kommunen tilbyde behandling til stofmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Derudover indeholder delområdet køb af pladser på socialpædagogiske opholdssteder til personer, hvor misbrug ikke er hovedproblemet.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

1.12. Øvrige udgifter 4.2

Indeholder udgifter til landsdækkende tilbud, der er objektivt finansieret samt tilskud til kommunikationshjælpemidler.

1.13. Øvrige sociale formål

- Der ydes støtte til frivilligt socialt arbejde jvf. Lov om social service pgf. 18, almene tilskud jvf. pgf. 79 i Lov om social service samt Øvrige sociale tilskud. Midlerne uddeles hovedsageligt til frivillige organisationer og foreninger efter ansøgning til Socialudvalget.
- Der ydes tilskud til midlertidigt husly efter pgf. 80 i Lov om social service.
- Området indeholder udgifter til tinglysningsafgift pålagt kommunen i forbindelse med lån til ejendomsskatter og boligydelseslån.
- Der ydes tilskud til boliger til integration af udlændinge, huslejetab m.v.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 4,9 mio. kr. i 2015. Der forventes indtægter for 17,4 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoindtægt på 12,5 mio. kr.

1.1 BPA handicaphjælpere

Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

1.2. Udlejningsboliger/ældreboliger

Huslejeindtægter på boliger administreret af boligforeninger, udlejet til voksne handicappede. Området er uden for rammen.

1.3. Voksen Bo, 1.4. Midlertidige botilbud og 1.5. Bostøtte

Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

1.7. Aktivitets- og samværstilbud

Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

1.9. Sociale formål (merudgiftskompensationer)

Efter §100 i SL yder kommunen dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

2. Det vil vi i 2015

I Randers Kommune er den fælles overligger for arbejdet på socialområdet rehabilitering. Det betyder, at vi her vil arbejde samarbejdsorienteret i krydsfeltet mellem borgeren, de pårørende og de ansatte i kommunen. Det betyder, at vi gennem en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats vil skabe en ramme for borgerens liv, som muliggør et selvstændigt og meningsfuldt liv.

Afgørende for denne tilgang er, at vi ved, hvad der virker. Derfor vil vi på socialområdet i Randers Kommune i 2015 indfase et helhedsorienteret og systematisk arbejde med målstyring, med det formål at styrke vidensgrundlaget for vores ydelser og indsatser.

Målstyringsarbejdet tager udgangspunkt i en fælles formuleret vision for Social og Arbejdsmarked og en række målgruppespecifikke målsætninger, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov".

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Målstyringsarbejdet er sat i gang i 2014 med formulering af vision og mål. De opstillede mål er et startpunkt for arbejdet med at etablere en systematisk målstyring. Succeskriteriet for målstyringsarbejdet i 2015 er, at der gennemføres en baselinemåling på de opstillede mål. Denne måling skal muliggøre en formulering af mere konkrete målsætninger og måltal, som efterfølgende kommer til at udgøre grundlaget for løbende målinger og den egentlige målstyring.

Samlet vision for social- og arbejdsmarkedsområdet

I Randers Kommune har vi på social- og arbejdsmarkedsområdet formuleret en fælles vision for vores arbejde. Visionen angiver den overordnede retning for vores arbejde, og det er derfor med afsæt i denne at vi formulerer målsætninger og tilrettelægger målstyringsarbejdet.

Vores vision på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

Visionen viser, hvordan vi, gennem sociale indsatser, vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem muligheder for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer på bedste vis. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Målstyringen skal, gennem fokusering og løbende opfølgning, sikre at følgende vision for social- og arbejdsmarkedsområdet omsættes i handling og målrettede initiativer.

Systematisk målstyring på socialområdet

Den systematiske målstyring skal skabe en tydelig retning for arbejdet på socialområdet og bidrage til, at arbejdet og opgaverne fokuseres og prioriteres i forhold til forskellige krav og økonomiske hensyn.

Hovedformålet med at etablere en systematisk målstyring på social- og arbejdsmarkedsområdet er at blive i stand til at tilbyde de bedst mulige ydelser til borgerne – ydelser som vi ved virker. Målarbejdet giver en målestok, som kan anvendes i løbende overvejelser om og vurderinger af, hvorvidt de indsatser vil tilbyde borgerne virker efter hensigten.

Med afsæt i den overordnede vision har vi opstillet en række konkrete målsætninger for socialområdet. Målsætningerne operationaliserer og omsætter visionen i handling og målrettede indsatser. Gennem systematisk ledelsesforankring af målsætningerne på socialområdet, både i planlægningsfasen og de opfølgende indsatser sikres en omsætning af visionen til handling på alle niveauer i organisationen.

Målgruppespecifikke målsætninger

Målstyringen på socialområdet er sammenhængende med nationale og centralt formulerede målkrav og tiltag. Derfor afspejler målsætningerne for socialområdet både regeringens sociale 2020 mål og 6-by samarbejdets fælles socialpolitiske mål. Derudover afspejler målsætningerne Randers Kommunes faglige og politiske rammer, i form af ”Politik for borgere med særlige behov” og herunder Psykiatriplanen, Hjemløsestrategien og den kommende Handicapplan.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Målgruppe	Effekt mål	Effekt-indikator
Fælles mål for udsatte børn og unge:	Færre udsatte unge begår kriminalitet (2020)	Andel af udsatte unge, der modtager en strafferetlig afgørelse inden det fyldte 18. år
	Større kontinuitet i anbringelser af udsatte børn og unge (2020)	Sammenbrud som andel af samlet antal anbringelser i året
	Udsatte børn og unge skal opnå et højere uddannelsesniveau (2020)	Andelen af 25-årige, der tidligere i livet har fået en social foranstaltning, som mindst har gennemført en ungdomsuddannelse
Fælles mål for hjemløse:	Færre unge hjemløse i Danmark (2020, med særlig 6-by aldersafgrænsning)	Antal hjemløse (SFI's hjemløsetælling)
Fælles mål for borgere med misbrug:	Større effekt af misbrugsbehandlingen (2020)	Andelen af afsluttede forløb endt med stoffrihed eller reduktion (pct.)
	Større effekt af alkoholbehandlingen (2020, endnu ikke operationaliseret)	<i>Afventer operationalisering</i>
	Færre narkorelaterede dødsfald (2020)	Narkorelaterede dødsfald
	Unge og hash	<i>Afventer operationalisering</i>
Fælles mål for borgere med hjerneskade, borgere med sindslidelser og borgere med udviklingshæmning:	Flere borgere med hjerneskade, sindslidelser eller udviklingshæmning, kommer i uddannelse eller i arbejde (6-by)	Andel af borgere i ordinær/ikke-ordinær beskæftigelse eller uddannelse.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Drift mio. kr. (netto , 2015 PL)	Regnskab		Budget		Budget 2015-18	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.1 BPA Handicaphjælper	24,9	25,5	26,3	26,3	26,3	26,3
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	-7,3	-5,7	-5,1	-5,1	-5,4	-5,6
1.3 Voksen Bo	258,8	311,4	251,9	254,2	256,6	259,0
1.4 Midlertidige botilbud	11,7	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5 Bostøtte	35,5	-23,5	33,3	33,3	33,3	33,3
1.6 Kontaktperson og ledsageordning	5,7	11,5	8,2	8,2	8,2	8,2
1.7 Aktivitets- og samværstilbud	70,8	53,0	60,4	60,4	59,9	59,9
1.8 Kompenserende specialundervisning	5,1	2,1	6,8	6,8	6,8	6,8
1.9 Sociale formål	1,2	2,9	1,9	1,9	1,9	1,9
1.10 Alkoholbehandling og behandlings-hjem	4,1	4,2	5,8	5,4	5,4	5,4
1.11 Behandling af stofmisbrugere	11,7	13,2	15,2	15,2	15,2	15,2
1.12 Øvrige udgifter	4,1	3,6	2,2	2,2	2,2	2,2
1.13 Øvrige sociale formål	2,7	3,8	4,5	4,5	4,5	4,5
I alt	429,0	409,0	411,3	413,2	414,9	417,0

Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

Serviceammen

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	421,9	421,9	421,9	421,9
Rammereduktion 1 %	-4,4	-4,4	-4,4	-4,4
Innovation 8 projekter	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Innovation udmøntning maj	0,9	0,5	0,0	0,0
Tillægsbevillinger	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Omplaceringer	5,5	5,5	5,5	5,5
Demografi	2,1	4,3	6,6	9,0
Budgetforlig, telefoni	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Budgetforlig, boligsocial indsats	0,6	0,6	0,6	0,6
Ændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Udviklingsprojekter, engangsbesparelse	0,6	0,6	0,6	0,6
Pl og øvrige ændringer	0,4	0,4	0,5	0,5
I alt	424,0	425,8	427,7	430,1

2015 – Omplaceringer

Omplaceringer på 5,5 mio. kr. skyldes større overhead i forbindelse med hjemtagelse af regionale tilbud. Der er en tilsvarende indtægts-tillægsbevilling på konto 6. Ændringerne er medtaget ved 1. budgetopfølgning.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Tillægsbevillinger på -1,9 mio. kr. skyldes primært lovændringer.

Reduktionen i budgettet på baggrund af innovation på -1,3 mio. kr. består af dokumentation på -0,3 mio. kr., hjælpemidler på -0,2 mio. kr. og vedfærdsteknologi på -0,8 mio. kr.

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Tallene er udarbejdet på baggrund af aktiviteter og priser i 2014. Priserne er fremskrevet til 2015- niveau.

Budget 2015	Årspladser	Pris kr.	Budget kr.
Handicaphjælpere	49,6	530.099	26.292.900
Botilbud inkl. pgf. 84	512,3	491.733	251.914.700
Bostøtte pgf. 85	452,1	73.657	33.300.300
Ledsageordning	183,4	44.559	8.172.100
Aktivitets- og samværstilbud	467,8	129.055	60.371.800
Alkoholbehandling og behandlingshjem	155,4	37.116	5.767.900
Stofmisbrugsbehandling	248,9	61.055	15.196.500

3.2.2 Demografi

Demografimodellen på området indebærer, at gennemsnitspriser på de forskellige alderskategorier ganges på den forventede udvikling i alderskategorierne. Det skal bemærkes, at modellen forudsætter uændret andel handicappede m.m. indenfor hver alderskategori.

Nedenstående tabel viser de beregnede demografireguleringer:

1.000 kr	2015	2016	2017	2018
0-14 årige	-220	-387	-464	-547
15-18 årige	-94	-261	-612	-784
19-23 årige	992	1.720	2.311	2.538
24-30 årige	1.149	2.677	3.770	4.773
31-40 årige	-1.415	-2.508	-3.841	-4.120
41-50 årige	-108	-590	-895	-2.084
51-60 årige	1.221	2.184	4.419	6.354
61-65 årige	-629	-781	-1.303	-1.257
66+ årige	1.170	2.229	3.257	4.174
I alt	2.067	4.284	6.642	9.046

Tabellen viser en merudgift på 2,1 mio. kr. i 2015 stigende til 9,0 mio. kr. i 2018.

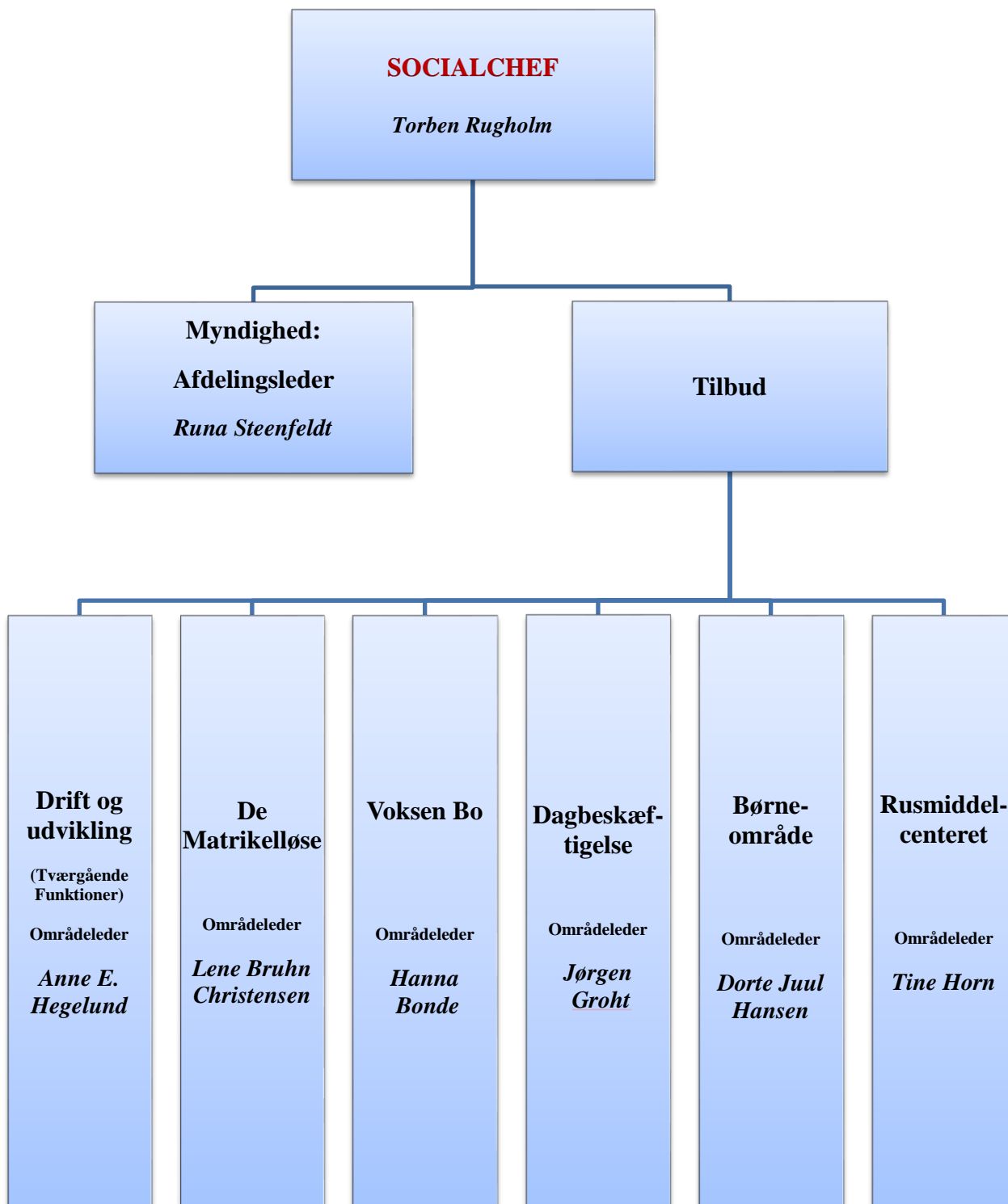
4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Der forefindes ikke brugbare FLIS-nøgletal som kan belyse området. Nøgletal med forbrug og aktivitet, fravær m.v. forventes at være tilgængeligt i FLIS i løbet af 2015.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

4.3 Oversigt over aftaleenheder

4.4 Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke arbejdsmarkedspare borgere

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Kontante ydelser				315,8	-114,0	201,8
1.2 Sygedagpenge og jobafklaring				230,1	-72,8	157,3
1.3 Førtdispens. og pers. tillæg				485,3	-13,7	471,6
1.4 Driftsudgifter og mentor m.v.				22,3	-2,8	19,5
1.5 Øvrig beskæftigelsesindsats	0,4		0,4	1,0		1,0
1.6 Integrationsindsats				22,8	-20,5	2,3
1.7 Boligydelse og boligsikring				88,7	0,0	88,7
1.8 Andre Sundhedsudgifter	4,6	0,0	4,6			
I alt	5,0	0,0	5,0	1.166,0	-223,8	942,2

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 5 mio. kr. i 2015. Da der ikke indgår indtægter, er den samlede nettoudgift på 5 mio. kr.

1.5. Øvrig beskæftigelsesindsats

Pilotprojekt vedrørende mikrolån til udsatte borgere, til at starte egen virksomhed. Projektet er en del af budgetforliget.

1.8. Andre sundhedsudgifter

Sundhedsudgifter omfatter begravelseshjælp, som ydes afhængig af formuen i boet samt af befordringsgodtgørelse til pensionister til kørsel til egen læge eller speciallæge. Området er rammebelagt.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 1.166 mio.kr. Der forventes indtægter for 223,8 mio.kr., hvilket giver en nettoudgift på 942,2 mio.kr.

1.1. Kontante ydelser

Området vedrører overførselsindkomster, løntilskud og hjælpemidler m.v. indenfor uddannelses- og kontanthjælp, integration, revalidering, samt ressourceforløb til borgere, der ikke er omfattet af sygedagpengereformen.

1.2. Sygedagpenge og jobafklaring

Området vedrører sygedagpenge, ydelse og tilbud personer i jobafklaringsforløb, samt løntilskud og hjælpemidler m.v. til sygemeldte borgere.

Den nye sygedagpengemodel medfører, at en del sygemeldte efter fem måneder på sygedagpenge ikke kan få forlænget sygedagpengeperiode og i stedet visiteres til et jobafklaringsforløb. En tværfaglig og sammenhængende indsats skal således på sigt bringe de sygemeldte i arbejde, i gang med en uddannelse, eller kan resultere i tilkendelse af førtdispens.

4.4 Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke arbejdsmarkedsparete borgere

1.3. Førtdspensioner og personlige tillæg

Området vedrører udgifter til førtdspensioner efter Lov om Social Pension og personlige tillæg. Tillæg til offentlig pension ydes, dels som helbredstillæg på grundlag af formue- og indtægtsforhold, og dels som trangsbestemte personlige tillæg på grundlag af en aktuel økonomisk vurdering.

1.4. Driftsudgifter og mentorordninger mv.

Området vedrører udgifter efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats til uddannelse og aktivering, samt mentorordninger til ikke arbejdsmarkedsparete borgere.

1.5. Øvrig beskæftigelsesindsats

Området vedrører forhøjelse af rådighedsbeløbet for de økonomisk dårligst stillede familier, bevilget som en del af budgetforliget.

1.6. Integrationsindsats

Området vedrører danskundervisning m.v. for integrationslovens målgrupper og personer omfattet af Lov om Danskuddannelse til voksne udlændinge. Endvidere indtægtsføres på området statslige 'grundtilskud' og 'resultattilskud' vedr. flygtninge og familiesammenførte, til kompensation for kommunale merudgifter i forbindelse med integrationsindsatsen.

1.7. Boligyldelse og boligsikring

Boligyldelse ydes til folkepensionister samt førtdspensionister efter de regler, der var gældende indtil førtdspensionsreformen 1. januar 2003.

Boligsikring ydes til ikke pensionister samt førtdspensionister tilkendt efter førtdspensionsreformen fra 1. januar 2003.

2. Det vil vi i 2015

En beskrivelse af målsætningerne på det samlede beskæftigelsesområde er samlet under bevilningsområde 3.2'.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kontante ydelser *)	197,9	203,6	201,8	211,0	216,2	221,2
Sygedagpenge og jobafklaring	170,2	172,9	157,3	155,8	155,1	155,1
Førtdspension og pers.tillæg	497,7	491,0	471,6	457,3	440,6	423,6
Driftsudgifter og mentor m.v. *)	17,6	25,0	19,5	19,5	19,5	19,5
Øvrige driftsudgifter			1,4	1,4	1,4	1,4
Integrationsindsats	1,1	1,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Boligyldelse og boligsikring	84,6	91,8	88,7	90,8	93,2	95,6

4.4 Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke arbejdsmarkedspare borgere

Andre sundhedsudgifter	3,2	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6
I alt	972,3	990,3	947,2	942,7	932,9	923,3

*) På områderne 'kontante ydelser' og 'driftsudgifter og mentor m.v.' kan regnskab 2013 og budget 2014 ikke trækkes direkte i økonomisystemet. Dels er områderne blevet fordelt på to udvalg, og dels betyder de ændrede bevillingsområder, at forbrug og budgetter er samlet på en anden måde end tidligere. Regnskab 2013 og budget 2014 på disse områder derfor *beregnete* summer, så udviklingen på områderne kan følges.

Samlet set forventes et fald i udgifterne på området, idet budget 2015 er 25,1 mio. kr. lavere end regnskab 2013. Der forventes mindre udgifter til førtidspensioner og til sygedagpengeområdet, hvor udgiften forventes at falde med h.h.v. 26,1 og 12,9 mio. kr. fra 2013 til 2015. På alle øvrige områder forventes udgifterne at stige moderat i forhold til regnskab 2013.

3.2 Budgetforudsætninger

Kontante ydelser (kontanthjælp til udlændinge, kontanthjælp ikke arbejdsmarkedspare borgere, revalideringsydelse og ressourceforløb)

Nedenfor beskrives forudsætningerne for de enkelte ydelseskategorier.

Alle budgetforudsætningerne for kontante ydelser er samlet opsummeret under arbejdsmarkedsudvalgets område, bevillingsområde 3.2, afsnit 4.3: 'Overførselsindkomster, samlet oversigt for Randers Kommune'.

Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet

Overordnet set er der en stigning af udenlandske borgere, der modtager kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsloven (de første tre år i Danmark), idet kvoten af nye flygtninge, som Randers Kommune skal overtage ansvaret for, alene i 2014 steg fra 75 til 106 personer. I 2015 er der budgetteret med 138 helårspersoner á netto 65.700 kr. pr. person. Der ydes 50% refusion af udgiften på denne funktion. Det samlede nettobudget på området er 9,7 mio. kr.

Kontanthjælp og uddannelseshjælp, ikke arbejdsmarkeds- / uddannelsesparate borgere

Der er et samlet budget på området på 152,4 mio. kr. og der forventes i alt 1.880 budgetpersoner. En detaljeret beskrivelse af budgetforudsætningerne findes under arbejdsmarkedsudvalgets område, bevillingsområde 3.2, afsnit 3.2: 'Budgetforudsætninger'.

Revalidering

Der er budgetteret med i alt 3,6 mio. kr. netto til området, heraf er 0,3 mio. kr. til hjælpemidler, løntilskud og befordringsgodtgørelse. Det resterende budget vedrører revalideringsydelse svarende til i alt 31 helårspersoner. Budgettet er fordelt således:

Budgetforudsætning, revalidering (ekskl. drifts- og mentorudgifter)	Nettoudgift	Netto / budgetperson	Antal
Revalideringsydelse, 65% refusion (virksomhedsrettet)	0,3 mio. kr.	75.000 kr.	4
Revalideringsydelse, 50% refusion	1,5 mio. kr.	100.000 kr.	15
Revalideringsydelse, 30% refusion	1,5 mio. kr.	125.000 kr.	12
Øvrigt	0,3 mio. kr.		
I alt:	3,6 mio. kr.	116.000 kr.	31

Ressourceforløb (ekskl. jobafklaring)

Området er en følge af førtidspensionsreformen og det har taget tid for kommunerne at skyde den i gang. Således var der i 2013 kun 4 sager, men området er i markant stigning og der for-

4.4 Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke arbejdsmarkedspare borgere

ventes ved udgangen af 2014 at være 217 borgere i ressourceforløb, stigende til 317 ved udgangen af 2015.

Der er budgetteret med i alt 36,1 mio. kr. netto, svarende til i alt 300 helårs-/ budgetpersoner. Der ydes mellem 30 og 50% statsrefusion på ydelserne.

Budgetforudsætning, ressourceforløb	Nettoudgift	Netto / budgetperson	Antal
Ressourceforløbsydelse	33,4 mio. kr.	111.000 kr.	300
Befordringsgodtgørelse, 50% refusion	0,2 mio. kr.		
Driftsudgifter, 50% refusion	2,5 mio. kr.		
I alt:	36.1 mio. kr.	120.000 kr.	300

Sygedagpenge og jobafklaring

Sygedagpenge

Der er budgetteret med 754 sager under 52 uger samt 200 sager over 52 uge. Der ydes 30% statsrefusion ved passiv ydelse og 50% refusion ved aktiv ydelse. Der er ingen refusion ved sager over 52 uger. På området afholdes også udgifter vedrørende løntilskud, hjælpemidler og befordring til sygemeldte, udgifter til forældre med alvorligt syge børn samt indtægter vedrørende regres.

Budgetforudsætninger, sygedagpenge	Nettoudgift	Netto / budgetperson	Antal
Sygedagpenge efter 52 uger, uden refusion	39,9 mio. kr.	200.000 kr.	200
Sygedagpenge 5 til 8 uger, 50% refusion	8,5 mio. kr.	100.000 kr.	85
Sygedagpenge 9 til 52 uger, 50% refusion	16,5 mio. kr.	104.000 kr.	159
Sygedagpenge 9 til 52 uger, 30% refusion	70,6 mio. kr.	138.000 kr.	510
Løntilskud/hjælpemidler/befordring, 50% refusion	0,3 mio. kr.		
Forældre med alvorligt syge børn, 50% medfinans.	0,2 mio. kr.		
Indtægter vedr. regres, 50% refusion	-3,0 mio. kr.		
I alt	133,0 mio kr.	139.000	954

Jobafklaring

Der er budgetteret med i alt 243 sager under 52 uger og 15 sager over 52 uger.

Der ydes 30% statsrefusion ved passiv ydelse og 50% refusion ved aktiv ydelse. Der er ingen refusion ved sager udover 52 uger. Desuden konteres her også udgifter vedrørende driftsudgifter til vejledning og opkvalificering, hjælpemidler og befordring til sygemeldte i jobafklaring.

Budgetforudsætninger, jobafklaring	Nettoudgift	Netto / budgetperson	Antal
Ydelse efter 52 uge (uden refusion)	2,2 mio. kr.	147.000 kr.	15
Ydelse 9 til 52 uger (50 % refusion)	6,9 mio. kr.	73.000 kr.	95
Ydelse 9 til 52 uger (30 % refusion)	15,1 mio. kr.	102.000 kr.	148
Hjælpemidler/befordring	0,1 mio. kr.		
Området i alt	24,3 mio. kr.	94.000	258

Driftsudgifterne er i budgetprocessen ikke blevet indarbejdet i forventningerne på området, hvilket kan medføre behov for ekstra bevilling / overførsel til området i 2015.

Førtidspensioner og personlige tillæg

Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-92 til 31/12-98 finansieres med 50% af kommunen.

4.4 Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke arbejdsmarkedsparete borgere

Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-99 til 31/12-02 finansieres med 65% af kommunen. Før-tidspensioner tilkendt efter 1/1-03 tilkendes som ét beløb uden tillæg og uden niveauer og finansieres med 65% af kommunen.

I perioden 1. juni til 31 december 2013 har førtidspensioner tilkendt før 1. januar 1999 (med 50% kommunal medfinansiering) kunnet vælge at overgå til førtidspension efter de nugældende regler (fortsat med 50% kommunal medfinansiering).

Indtil 2013 er nedgang i sagsantal udelukkende sket på de to gamle pensionsgrupper, hvilket ikke har kunnet modsvare tilgang af nye sager, med en samlet stigning til følge.

Ved gennemførelse af førtidspensions- og fleksjobreformen budgetteres med en reduktion i antal førtidspensioner, idet flere forventes af komme i fleksjob og ressourceforløb.

Budgetforudsætninger, førtidspension og personlige tillæg	Nettoudgift – budget (*)	Netto / bud-getperson	2015	2016	2017	2018
Personlige tillæg	12,8 mio. kr.					
Førtidspension, 50% komm.udg. (før 1999)	40,5 mio. kr.	68.000	563	526	485	447
Førtidspension, 65% komm.udg. (før 2003)	77,9 mio. kr.	79.000	976	946	905	858
Førtidspension, 50% komm.udg. (efter 2003)	0,9 mio. kr.	90.000	10	8	6	3
Førtidspension, 65% komm.udg. (efter 2003)	339,5 mio. kr.	122.000	2.827	2.750	2.662	2.576
I alt	471,6 mio. kr.		4.376	4.230	4.058	3.884

(*) Nettobudget indeholder foruden ydelse også udgifter udenfor refusion og mellemkommunal afregning

Driftsudgifter og mentor m.v.

Det samlede budget for driftsudgifter om mentorordninger er beskrevet under bevillingsområdet 3.2.

Øvrige driftsudgifter

Der er, i forlængelse af budgetforliget budgetteret med 400.000 kr. til mikrolån, samt nettoudgift på 1 mio. kr. til forhøjelse af rådighedsbeløbet for de dårligst stillede familier.

Integrationsindsats

Området vedr. danskundervisning m.v. for integrationslovens personkreds som er flygtninge og familiesammenførte udlændinge, samt indvandrere og personer omfattet af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge. I loven sondres mellem integrationsprogrammet (flygtninge og familiesammenførte) og introduktionsforløbet (indvandrere).

Der hjemtages indenfor et rådighedsloft 50% statsrefusion på udgifterne til integrationsprogram og introduktionsforløb. Herudover ydes der 50% refusion til arbejdsmarkedsrettet dansk.

Der hjemtages også grundtilskud fra staten til dækning af kommunens sociale og generelle udgifter til integrationslovens personkreds. Grundtilskuddet er på 30.792 kr. pr. helårsperson. Endeligt kan der hjemtages resultattilskud for personer omfattet af integrationsprogrammet, når de opnår ordinær beskæftigelse eller påbegynder en erhvervsuddannelse (47.724 kr.) eller består en danskprøve (35.794 kr.).

Udgifter til centerkommunedrift	1,5 mio kr.
Udgifter til integrationsprogram	12,9 mio kr.
Udgifter til introduktionsforløb	4,6 mio kr.
Udgifter til Arbejdsmarkedsrettet dansk	1,5 mio kr.
Udgifter til danskuddannelse øvrige kursister	2,1 mio kr.
Tolkeudgifter	0,2 mio kr.

4.4 Kontante ydelser og foranstaltninger vedr. ikke arbejdsmarkedsparete borgere

Statsrefusion	-10,6 mio kr.
Grundtilskud	-7,7 mio kr.
Resultattilskud	-2,2 mio kr.
Området ialt	2,3 mio kr.

Boligyldelse og boligsikring

Antallet af modtagere af boligydelse er jævnt faldende, men dog ikke i samme takt, som tidligere. Faldet skyldes stigende alder for tildeling af folkepension samt udfasning af førtidspensioner bevilget før førtidspensionsreformen 1. januar 2003.

Antal modtagere af boligsikring har siden 2009 været stødt stigende, hvilket forventes at fortsætte, idet tidligere konjunkturudsving ikke har haft væsentlig indvirkning på denne udvikling.

Budgetteret antal modtagere	Nettoudgift - budget(*)	Netto / budgetperson	2015	2016	2017	2018
Boligyldelse (25% komm.udg.)	45,4 mio. kr.	7.918	5.855	5.825	5.795	5.765
Boligsikring (50% komm.udg.)	43,3 mio. kr.	7.663	5.655	5.955	6.305	6.655
I alt	88,7 mio. kr.		11.510	11.780	12.100	12.420

(*) Nettobudget indeholder foruden selve ydelserne også mellemkommunal afregning.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne.

En samlet tabel over FLIS-nøgletallene for de enkelte målgrupper er præsenteret under bevilningsområde 3.2.

Miljø- og teknikudvalget

Bevillingsområderne:

Miljø og teknik, skattefinansieret virksomhed

Miljø og teknik, forsyningsvirksomhed

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: det skattefinansierede og det brugerfinansierede. Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen for det skattefinansierede område. Desuden vises budgetbeløbene for 2015.

Tabel 1 Miljø og Teknik – skattefinansieret

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Natur og Miljø	23,9	-2,3	21,6			
1.2 Sekretariat, Veje og Bygninger	217,9	-61,6	156,3			
1.3 Plan, Byg og Klima	5,2	-0,4	4,8			
1.4 Driftsafdelingen	10,7	-13,1	-2,5			
I alt	257,6	-77,4	180,2	0,0	0,0	0,0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 257,6 mio. kr. og indtægter 77,4 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 180,2 mio. kr.

Som led i budgetforliget for 2015-18 er det besluttet at oprette en fælles ejendomsservice ud fra en tilpasset organiseringsmodel. Med oprettelsen forventes det at være muligt på sigt at realisere en væsentlig forbedring af kommunens økonomi og det er følgelig besluttet at ejendomsområdet de kommende år skal realisere en besparelse på 5 mio. kr. årligt fra 2015, stigende til 7 mio. kr. i 2016, 9 mio. kr. i 2017 og 11 mio. kr. årligt fra 2018. Ejendomsservice overtager ejerskabet for de kommunalt ejede bygninger og har ansvar for drift og optimering af bygningsporteføljen. Budgetter for bygningsdrift og – vedligehold, både decentralt og i de enkelte fagforvaltninger inklusive miljø og teknik, overføres til ejendomsservice i løbet af 2015.

En stor del af de medarbejdere, som administrerer området er finansieret under økonomiudvalgets budget. Det omfatter følgende beløb til administrativt personale, personalerelaterede udgifter samt indtægter.

Tabel 2 Miljø og Teknik - administration

Mio. kr.	Løn	Øvrige udgifter	Indtægter	Netto
Miljø og Teknik	55,2	2,4	-9,8	47,8
Øvrig administration	247,8	74,0	-11,1	310,7
I alt	303,0	76,4	-20,9	358,5
Miljø og Tekniiks andel i pct.	18 %	3 %	47 %	13 %

Budgetbeløbene indgår i bevillingsområde Administration og tværgående puljer.

I de efterfølgende afsnit er de enkelte delområder under Miljø og Teknik beskrevet.

1. 1. Natur og Miljø

Natur og Miljø er organisatorisk opdelt i områderne miljø, natur og landbrug samt affald. Affaldsområdet er brugerfinansieret og er derfor beskrevet under bevillingsområde: Miljø og Teknik - brugerfinansieret.

Natur og Miljø er ansvarlig for et samlet budget på 21,6 mio. kr.

Tabel 3 Natur og Miljø

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
----------	----------	-----------	-------

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Grønne områder og naturpladser	12,0	-0,3	11,7
Naturforvaltning og skove	3,7	-0,1	3,6
Vedligeholdelse af vandløb	3,0	-0,1	2,8
Naturformidling	2,1	0,0	2,1
Miljøbeskyttelse m.v.	3,1	-1,8	1,3
I alt	23,9	-2,3	21,6

I Natur og Miljø er der på det skattefinansierede område i alt beskæftiget ca. 37 medarbejdere. Aflønningen for ca. 30 sker under økonomiudvalget. Afdelingen er organisatorisk opdelt i Bestillerfunktioner, GIS og digitalisering, Naturformidling, Miljø, natur og landbrug samt Affaldsområdet.

Bestillerfunktioner

Grønne områder

Der er afsat i alt 11,7 mio. kr. til drift og vedligeholdelse af grønne områder.

De 3,3 mio. kr. omfatter drift af beplantninger, legepladser m.v. i småanlæg, beplantningsbælter samt blomsterkummer til byens torve og pladser. Hertil kommer drift af beplantninger langs vej- og stiarealer samt på offentlige p-pladser i byområder. Der er afsat 5,5 mio. kr.

Herudover er der afsat 2,4 mio. kr. til drift af grønne områder ved skoler, ældreboliger/plejehjem, offentlige bygninger o.l. På skolerne og ved ældreboliger/plejehjem omfatter budgettet udelukkende driften af de større græsarealer, træer og læhegn.

Natur og Miljø prioriterer driftsmidlerne og bestiller de grønne ydelser.

I området indgår også aflønning af naturvejleder.

Naturforvaltning og skove

Natur og Miljø planlægger og bestiller pleje af kommunale skove, naturområder, fredninger og fortidsminder. Borgernes adgang til naturområder forbedres løbende, og der arbejdes med formidling af områderne både ved skiltning på de enkelte lokaliteter og på hjemmesiden. Endvidere indgår arbejdet med at etablere mere skov i Randers Kommune i sektionens område.

Der er afsat 3,6 mio. kr. til denne opgave. Opgaverne løses for hovedpartens vedkommende af Driftsafdelingen.

Vedligeholdelse af vandløb

Natur og Miljø er også ansvarlig for vedligeholdelse, drift og tilsyn af offentlige vandløb (bræmmer, fysisk tilstand, udledninger, målsætningsoverholdelse m.v.). Der er 600 km vandløb, heraf 250 km offentlige vandløb.

Endvidere forestås behandling ansøgninger om tilladelse efter vandløbsloven, og klager over vandløbenes tilstand i private vandløb. Natur og Miljø sagsbehandler i forbindelse med overtrædelse af 2 meter bræmmer og sager om ændringer af vedtægter for offentlige pumpelag. Der er afsat 2,8 mio. kr. til denne opgave.

GIS og digitalisering

GIS og digitalisering varetager drift og udvikling i forhold til kort og geo-data (GIS). Driften består blandt andet af kontrol af grundkort, opsætning af GIS-arbejds miljøer samt faglig support af øvrige afdelinger. Udviklingsopgaverne fokuserer på at skabe digitale løsninger, som understøtter en effektiv sagsbehandling i hele forvaltningens opgaveløsning. Det sker primært gennem etablering af digitale selvbetjeningsløsninger, der effektiviserer dataindsamling fra borgerne til gavn for sagsbehandlingen i form af mere struktureret og hurtigere sagsbehandling. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Naturformidling (Randers Naturcenter)

Randers Naturcenter forestår direkte naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers kommune. Naturcenteret har årligt ca. 40.000 brugere og der udvikles fortløbende nye tiltag, således at selvkørende grupper kan anvende og benytte naturcenterets ressourcer på egen hånd. Endvidere arbejdes der i høj grad på at inddrage frivillige i driften af naturcenteret, blandt andet med det formål at udvide centerets åbningstid og tilgængeligheden.

Der gøres en særlig indsats for formidling af Gudenåens natur med sejlads for mange brugergrupper, herunder sejlads med handicappede i special designede handicapbåde og kajakker. Budgettet til drift af naturcenteret udgør netto 2,1 mio. kr.

Miljø, natur og landbrug

Miljøbeskyttelse m.v.

Der er i budgettet afsat netto 1,6 mio.kr. til miljøbeskyttelse og en indtægt på 0,3 mio. kr. ved skadedyrsbekæmpelse. Budgettet anvendes især til køb af konsulentydelse, i form af teknisk bistand og sagsbehandling.

Virksomheder

Formålet med miljøgodkendelser og -tilsyn er at forebygge, fjerne eller begrænse forurening fra virksomheder. Opgaven omfatter virksomhedernes miljøregulering og regulering af øvrige anlæg og aktiviteter, der giver anledning til væsentlig forurening. Der er lovmæssigt fastlagt en minimumsfrekvens for tilsyn med de mest forurenende typer af virksomheder. Opgaven omfatter også behandling af private klager over røg- og støjgener.

Spildevand

Natur og Miljø skal sikre en hensigtsmæssig håndtering af spildevand i kommunen, så overfladevand og grundvand beskyttes. Dette gøres ved at vurdere udledningerne i forhold til recipienternes målsætning og tilstand, habitatdirektivet og vandrammedirektivet. Ved ansøgning om nedsivning af spildevand vurderes risikoen for at forurene drikkevandet. Der er lavet en spildevandsplan for at sikre en overordnet hensigtsmæssig rensning af spildevandet.

Jordforurening

Opgaven er at forebygge, fjerne eller begrænse nye jordforureninger og forhindre skadelige virkninger på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Natur og Miljø vurderer såvel nye som gamle forureninger i forhold til grundvandet og anvendelsen af de forurenede arealer. Med henblik på at forurenede jord ikke skal spredes er der foretaget en områdeklassificering af jorden. I disse områder skal flytning af jorden anmeldes til kommunen.

Vandforsyning og beskyttelse af grundvandet

Kommunens opgave i forhold til vandforsyning og beskyttelse af grundvandet er at sikre alle forbrugere en stabil forsyning med drikkevand af god kvalitet. Opgaven med vandforsyning omfatter vurderinger af ansøgninger om tilladelser til vandindvinding og etablering af borer og samt tilsyn med drikkevandskvaliteten.

Den generelle beskyttelse af grundvandet omfatter risikovurderinger af forureningskilder, herunder ved udvidelse af husdyrbrug, ved etablering af nedsivningsanlæg, olietanke og jordvarmeanlæg. Desuden skal der i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning tages hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Staten (Naturstyrelsen) foretager en geologisk kortlægning af områderne med særlige drikkevandsinteresser. På baggrund heraf udarbejder Randers Kommune en indsatsplan, hvor der tages stilling til, hvor der er behov for særlige tiltag for at beskytte grundvandet. Der skal udarbejdes en samlet vandforsyningsplan for hele kommunen.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Natur

Naturbeskyttelsesloven indeholder et generelt forbud mod at ændre tilstanden i enge, overdrev, moser, heder, strandenge m.m. Ændringer kræver kommunens dispensation. Endvidere kræves dispensation fra bygge- og beskyttelseslinjer ved skove, åer, fortidsminder, kirker m.m. Desuden er der bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen. Natur og Miljø behandler dispensationsansøgninger og håndhæver lovovertredelser i forhold til naturbeskyttelsesloven.

Som en del af kommunens naturforvaltning gennemføres også større planlægningsopgaver, f.eks. vandplaner, herunder planlægning af nye vådområder og Natura 2000-planer.

Landbrug

Udgifterne (dog ikke aflønning af medarbejdere) i forhold til miljøgodkendelse og -tilsyn med landbrug konteres sammen med miljøgodkendelse og -tilsyn af virksomheder. Kommunens udgifter til miljøgodkendelse og -tilsyn dækkes delvist af brugerbetaling.

Efter reglerne i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.m. skal husdyrbrug inden udvidelse eller væsentlige ændringer søge om godkendelse hos kommunen. Ved godkendelsen skal kommunen forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt begrænse lugt-, lys-, støv-, støj- og fluegener fra husdyrbrug.

Kommunen udfører med jævne mellemrum tilsyn med miljøforholdene på husdyrbrug. Hyppigheden afhænger af dyreholdets størrelse. Ved klager fra naboer eller særlige problemer i øvrigt udføres ekstra tilsyn. Desuden føres tilsyn med beholdere til opbevaring af husdyrgødning og i forbindelse med anmeldelse af udspredning af spildevandsslam på marker.

En gang om året udvælges et antal landbrugsejendomme til et mere gennemgribende tilsyn, hvor det kontrolleres om der er overtrædelser af alle relevante regler til beskyttelse af natur og miljø. Tilsynsresultatet indberettes til staten, som tager stilling til om overtrædelser skal føre til reduktion i landbrugsstøtte.

1.2. Sekretariat, Veje og Bygninger

Sekretariat, Veje og Bygninger er ansvarlig for et driftsbudget på netto 156,3 mio. kr., primært til drift og vedligeholdelse af de kommunale veje og til drift af den kollektive trafik.

Tabel 4 Veje og Bygninger

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Drift af ejendomme og bortforpagtning af jorder	8,8	-14,1	-5,3
Vejvedligeholdelse, belægninger m.v.	58,1	-1,6	56,6
Vintertjeneste	14,9	0,0	14,9
Kollektiv trafik	110,1	-35,1	75,0
Parkering	3,0	-10,6	-7,7
Bygningsvedligehold	-2,1	0,0	-2,1
Rådhuservice (administrationsbygninger)	25,0	-0,2	24,9
I alt	217,9	-61,6	156,3

Sekretariat, Veje og Bygninger er organisatorisk opdelt i områderne Sekretariat, Veje og Trafik, Bygninger samt Rådhuservice. I alt er ca. 85 medarbejdere beskæftiget i afdelingen, hvoraf ca. 76 medarbejdere er aflønnet under økonomiudvalget.

Sekretariat

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Sekretariatet løser tværgående opgaver inden for økonomi, jura og udvikling. Sekretariatet har desuden ansvaret for kommunens køb/salg af fast ejendom, tilsynet med almene boliger samt arbejdet omkring dårlige boliger og frivillige nedrivninger. I alt er ca. 13 medarbejdere beskæftiget med løsning af Sekretariatets opgaver, som alle er aflønnet under økonomiudvalget.

Sekretariatsopgaver

Sekretariatet udarbejder dagsordner og referater til miljø- og teknikudvalget, chefgruppe m.m. Desuden sekretariatsbetjenes taxinævn og bevillingsnævn.

Sekretariatet udarbejder - i samarbejde med de øvrige afdelinger - Miljø og Tekniiks regnskab, budget og budgetopfølgning. Sekretariatet fordeler indkomne fakturaer til de relevante sagsbehandlere og hjælper dem med at håndtere dem korrekt i kommunens økonomisystemer. Sekretariatet er også ansvarlig for regningsudstedelser, afstemninger, afregninger, moms, håndtering af bankgarantier m.m.

Sekretariatet samarbejder med de øvrige afdelinger om forskellige udviklingsopgaver for hele forvaltningen. Det kan f.eks. være organisationsudvikling, politikformulering eller udformning af fælles procedurer. Sekretariatet har desuden en juridisk rådgivningsfunktion i forhold til de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik. Sekretariatet forestår endvidere den juridiske sagsbehandling i forbindelse med ekspropriationer.

Køb og salg af ejendomme og byggegrunde

Sekretariatet har ansvaret for køb og salg af ejendomme til kommunale formål. I øvrigt bistår alle kommunens forvaltninger med juridisk rådgivning vedrørende køb, salg og leje af ejendomme. Sekretariatet står endvidere for kommunens salg af byggegrunde.

Dårlige boliger mv.

Der arbejdes med at forskønne kommunen ved at give påbud om istandsættelser, forbud mod beboelse, påbud om nedrivning af dårlige og skæmmende bygninger eller ved at opkøbe ejendomme for at nedrive dem. Udover myndighedsfunktionen administreres kommunens arbejde med indgåelse af frivillige aftaler om nedrivning i overensstemmelse med den vedtagne handlingsplan for arbejdet med dårlige boliger.

I anlægsbudgettet er der i 2015 afsat 2,2 mio. kr. og herefter 0,6 mio. kr. årligt til opkøb og nedrivning af dårlige boliger. Budgettet er nærmere beskrevet i anlægsbindet under økonomiudvalget.

Tilsyn med boligorganisationer

Sekretariatet har ansvaret for kommunens tilsyn med almene boliger. Tilsynet varetages til dels gennem den årlige styringsdialog med boligorganisationerne. Derudover varetages tilsynet gennem løbende dialog med boligforeningerne. I forbindelse med renoveringer og nybygning af almene boliger foretages støttesagsbehandling (skema A, B og C) samt eventuelle sager om kapitaltilførsel

Sekretariatet forestår endvidere det sagsforberedende arbejde med at prioritere nye almene boligbyggerier.

Drift af ejendomme og bortforpagtning af jorder

Randers Kommune ejer ejendomme, der gennem tiden er opkøbt med henblik på byudvikling m.m. Sekretariatet står for administrationen af ejendommene, herunder udlejning. Budgettet omfatter endvidere fællesudgifter og lejeindtægter for Sundhedscentret, Thors Bakke. Der er budgetteret med nettoindtægter på ca. 4,2 mio. kr. ved drift af ejendomme. Sammen med administrationen af kommunens ejendomme administreres også de ejendomme som ejes af Fonden til bevarelse af gamle ejendomme.

Landbrugsjord, der er købt med udviklingsformål, men endnu ikke anvendt, bliver bortforpagtet. Dette giver en nettoindtægt på 1,2 mio. kr. årligt.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Sekretariat administrerer i alt ca. 300 lejekontrakter og forpagtninger, hvoraf ca. 60 aftale administreres for Fonden til bevarelse af gamle ejendomme.

Veje og Trafik

Vejvedligeholdelse, belægnings mv.

Randers Kommune står for administration og drift af ca. 1.100 km kommuneveje. Vejdirektoratet har ansvar for Motorvej E45, hovedlandevejene Randers – Hadsund, Randers – Grenå og Randers – Viborg.

Veje og Trafik varetager den overordnede planlægning og styring, således at de myndighedsmæssige vilkår sikres og at drift, vedligeholdelse og udbygning sker i tråd med kommunens politikker og målsætninger, herunder kvalitetsbeskrivelser for driften, infrastrukturpolitik og stipolitik.

Til den løbende vejvedligeholdelse af veje, hvilket primært vedrører renholdelse, kørebaneafmærkning, skiltning, broer, signalanlæg, rabatter, vejafvanding, vejudstyr mv., er der afsat 19,7 mio. kr.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af disse opgaver, dog løses enkelte opgaver af eksterne entreprenører. Der er mellem Veje og Trafik (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af vejene. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

I budgettet er der afsat 9,2 mio. kr. til drift af vejbelysning inkl. elforbrug.

Til vedligehold af belægnings er der i budgettet afsat 23,1 mio. kr., hvor ca. 4/5 er afsat til nyt asfalthidlag på veje, cykelstier og pladser, reparation af asfaltveje samt reparation og vedligehold af grusveje. Ca. 1/5 anvendes til opretning af fortove og vedligeholdelse af stier. Asfaltarbejderne løses af private entreprenører, mens fortovsopretning løses af såvel private entreprenører som af Driftsafdelingen.

Der arbejdes løbende med at nedklassificere et antal mindre veje og grusveje jævnfør byrådets beslutning i forbindelse med budget 2011-14. Arbejdet forventes at ske over en 20-årig periode.

I budgettet er der årligt afsat 4,6 mio. kr. til vejafvandingsbidrag til Randers Spildevand A/S.

Vintertjeneste

Veje og Trafik står for vintertjenesten på kommunale veje. Opgaven udføres dels af Driftsafdelingen og dels af eksterne entreprenører.

I forbindelse med budgetforliget for 2015-18 blev der givet en bevilling på 2 mio. kr. til at hæve serviceniveauet for vintertjenesten. Miljø- og teknikudvalget har efterfølgende udmøntet forslaget således at der fremover ryddes sne på klasse 2 veje, cykelstier og kommunale fortove efter ca. 10 cm snefald mod hidtil 20 cm snefald. Endvidere bliver 40 kilometer vej rykket fra klasse 4 til klasse 3, hvilket gør, at vejene bliver klassificeret som lokalveje med mindre betydning for trafikken frem for at blive klassificeret som en mere ubetydelig vej, der udelukkende vil blive ryddet i ekstreme tilfælde. Det er primært villaveje, der har ligget op ad en stamvej i gruppe tre, som rykkes op i samme klasse.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Der er fra 2015 afsat 14,9 mio. kr. til vintertjenesten. De enkelte års udgifter svinger af naturlige årsager meget. Over- eller underskud overføres derfor til efterfølgende års budget til vintertjeneste.

Parkering

Parkeringskontrol og administration af parkeringsbilletordning på kommunale vejarealer varetages af Veje og Trafik.

De samlede parkeringsindtægter er budgetteret til 10,6 mio. kr. hvoraf der anvendes 3,0 mio. kr. til parkeringskontrol og drift af parkeringsautomater.

Kollektiv trafik

Udgifterne til kollektiv trafik udgør samlet set 110,1 mio. kr.

Hovedparten, 102,8 mio. kr., anvendes til busdrift inkl. individuel handicapkørsel. 30 % af udgiften dækkes af billetindtægter, hvorfor kommunens nettoudgift til busdrift er 72,4 mio. kr. Hvis de gratis skolebusser og anden specialkørsel fraregnes er selvfinansieringsgraden 34 %.

Det er Midttrafik, som administrerer kollektiv trafik, der nu betegnes offentlig servicetrafik.

Kommunen bestiller lokal kollektiv trafik hos Midttrafik, som sørger for udbud, detaljeret køreplanlægning og daglig drift. Kommunen står selv for drift og vedligehold af stoppestedsudstyr og terminalområder. Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik, herunder skolebuskørsel og handicapkørsel.

Ud over busdrift driver kommunen Udbyhøj færgefart og Mellerup-Voer færgefart. De to færgefarter koster kommunen netto 2,3 mio. kr., idet Norddjurs Kommune afholder halvdelen af udgifterne.

Endelig er der budgetteret med 0,2 mio. kr. til drift af Randers Flyveplads samt til vedligeholdelse af de kommunale jernbanespor fra Randers Banegård til Udbyhøjvej samt fra Strømmen Station til Randers Havn ved Tronholmen.

Bygning

Bygningsvedligeholdelse

Bygninger står for vedligeholdelsen af hele den kommunale bygningsmasse, på i alt ca. 420.000 etage-m². Kommunens udgifter til bygningsvedligehold konteres som anlægsudgifter, og fremgår derfor ikke af driftsbudgettet.

I driftsbudgettet er der indregnet en årlig besparelse på 1,3 mio. kr. som følge af energibesparende foranstaltninger. Besparelsen hentes ved at reducere aftaleenhedernes budgetter med 80 % af den beregnede besparelse som følge af de energibesparende foranstaltninger.

I budgetforliget for 2013-16 blev afsat ekstra 10 mio. kr. årligt i 4 år til investering i solcelleanlæg, som skulle give en energibesparelse på 0,25 mio. kr. i 2013 stigende til 0,5 mio. kr. i 2014, 0,8 mio. kr. i 2015 og 1 mio. kr. fra 2016. Stramninger og ændringer i lovgrundlag og administration af eksisterende regler for anvendelse og afregning af el har sat en stopper for opsætning af flere kommunale ejede solcelleanlæg i alle landets kommuner. Byrådet har derfor i efteråret 2014 besluttet at ikke-anvendt budgetbeløb på 25 mio. kr. overføres til andre energibesparende foranstaltninger samt at energibesparelsen på 1 mio. kr. årligt fordeles med 0,2 mio. kr. på solcelleanlæg og 0,8 mio. kr. ved energibesparende foranstaltninger.

Bygning forestår endvidere kommunale projekterings- og byggeprojekter for kommunens øvrige forvaltninger. Budgettet hertil hører under bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget og finansieres via opkrævning af honorar for de enkelte projekter.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Rådhuservice

Rådhuservice er en intern servicefunktion, der leverer serviceydelser til de øvrige kommunale funktioner, der er på Laksetorvet, Gudenåcentret, Odinsgade, Vestergrave og Kasernen. Konkret handler det om følgende:

- Kantine
- Budstuen
- Trykkeriet
- Det gamle rådhus
- Laksetorvets håndværkere
- Servicevagter
- Kontrol af rengøring
- Administrationsbygninger

Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget, bortset fra administrationsbygninger med et driftsbudget på 24,9 mio. kr., som indgår i budgettet for miljø- og teknikudvalget, skattefinansieret drift.

Driftsbudgettet dækker primært over forbrugsudgifter til el, vand og varme samt husleje, skatter, rengøring og mindre akut vedligehold.

1.3. Plan, Byg og Klima

Plan, Byg og Klima er ansvarlig for et samlet udgiftsbudget på 5,2 mio. kr. og indtægter på 0,4 mio. kr.

Tabel 5 Plan, Byg og Klima

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Ydelsesstøtte og driftssikring af boliger	3,8	0,0	3,8
Energiplanlægning m.m.	1,4	-0,4	1,0
I alt	5,2	-0,4	4,8

Plan, Byg og Klima består af Plan, Byg og Brand samt Klima og Energi. Afdelingen beskæftiger i alt ca. 44 medarbejdere, som alle med undtagelse af kommunens klimakoordinator aflønnes under Økonomiudvalget.

Plan

Plan har under miljø- og teknikudvalget alene budgetmidler til ydelsesstøtte og driftssikring af boliger, men løser en række opgaver, som vedrører miljø- og teknikudvalget.

Det drejer sig om en bred vifte af planlægningsopgaver. Den overordnede planstrategi og kommuneplanens hovedstruktur udarbejdes af Erhverv og Udvikling, men Plan leverer væsentlige bidrag hertil. Desuden udarbejdes de mere detaljerede retningslinjer og rammer i kommuneplanen. Som grundlag for udbygningen af de enkelte rammeområder udarbejdes lokalplaner, der fastlægger juridisk bindende bestemmelser for de enkelte områder.

Plan løser også klimastrategiske planlægningsopgaver i forhold til klimatilpasning, varmeforsyning, vindmøller, store solcelleanlæg og biogas. I budgettet er der afsat 1,0 mio. kr. til disse opgaver (inkl. aflønning af klimakoordinator).

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Kontoret udarbejder en strategi for gennemførelse af byfornyelsesprojekter, som udmøntes ved udarbejdelse af byfornyelsesplaner og områdefornyelsesplaner.

Plan varetager også sekretærfunktionen for bevaringsudvalget samt Fonden til bevarelse af gamle bygninger.

Ydelsesstøtte og driftssikring af boliger

I budgettet er der afsat i alt 3,8 mio. kr. til ydelsesstøtte og driftssikring af boliger. Ydelsesstøtten er den kommunale andel af støtten i forbindelse med byfornyelsesprojekter, mens driftssikring vedrører den kommunale andel af rentebidraget til andelsboliger, almene boliger og familieboliger.

Byg og Brand

Sektionen har ansvar for byggesagsbehandlingen, beredskab samt administration af ejendomsbeskatningen. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

Byggesag

Byggesagsbehandlingen omfatter en række forskellige aktiviteter fra den første henvendelse og forespørgsel, udstedelse af byggetilladelse til afslutning af byggesagen. For større byggerier gives ofte delbyggetilladelser. Der hentes også ofte oplysninger i andre afdelinger om for eksempel spildevand, vej og miljøforhold. Der skal gennemføres færdigsyn, udstedes ibrugtagningstilladelser, og et væsentligt element er ajourføring af BBR.

En stor del af kommunens byggesager er de seneste år digitaliseret. Arbejdet fortsætter de kommende år og forventes afsluttet i 2015. Digitaliseringen af byggesager giver de enkelte ejere og rådgivere digital adgang til oplysninger om eksisterende byggeri.

Ejendomsskat

Omfatter administration og opkrævning af ejendomsskat, dvs. grundskyld af ejendomme og dækningsafgift af erhvervsjendomme og offentlige ejendomme. Sammen med ejendomsskatten opkræves en række afgifter – f.eks. ang. skorstensfejning og renovation. Administrationen omfatter også løbende reguleringer på ejendomsskatten og af det elektroniske ejendomsoplysningskema, der anvendes ved salg af ejendom.

Beredskab

Randers Brandvæsen hører under beredskabskommissionen, hvor borgmesteren er født formand. Udgiften på 16,2 mio. kr. afholdes under økonomiudvalget og vedrører hovedområderne Brandvæsen og Beredskabsfunktion.

Beredskabet omfatter: Operativt virke og indsatsledelse, dagligt brandberedskab i henhold til entrepriseaftale med Falck, forebyggende virke, brandsyn, rådgivning, beredskabsplanlægning, brandteknisk sagsbehandling samt uddannelse, brandmateriel og forebyggelse. Endvidere supplerende beredskab med frivillige, i samarbejde med Falck, som er tilknyttet beredskabsgården Langvang samt juniorbrandkorps.

I kommuneaftalen for 2015 er aftalt, at der inden 2016 skal ske en frivillig reduktion i antallet af beredskabsområder fra de nuværende 97 til ca. 20.

1.5. Driftsafdelingen

Tabel 6 Driftsafdelingen

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Driftsafdelingen	3,5	-3,5	0,0
Kirkegårde	7,1	-9,5	-2,4

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

I alt	10,7	-13,1	-2,4
-------	------	-------	------

Driftsafdelingen beskæftiger i alt ca. 112 årsværk, heraf ca. 13 årsværk på de 2 kommunale kirkegårde.

Driftsafdelingen

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenørafdeling" inden for veje og grønne områder. Driftsafdelingen vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder.

Driftsafdelingen udfører opgaverne på bestilling fra de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik, jf. beskrivelserne under de enkelte afdelinger, men løser også opgaver for kommunens mange aftaleenheder, Eventsekretariatet m.fl.

Bestillerfunktionerne betaler Driftsafdelingen for løsningen af opgaverne. Da der er tale om interne afregninger fremgår betalingen ikke af Driftsafdelingens indtægtsbudget i tabel 7. Budgettet dækker derfor over, at Driftsafdelingen reelt har en samlet omsætning på ca. 55 mio. kr.

Driftsafdelingen løser sine opgaver i en såkaldt "partneringmodel". Modellen er kort fortalt en tilpasset udgave af en Bestiller- Udfører- Modtagermodel (BUM-model), hvor Driftsafdelingen "lever" af de aftaler om arbejdsudførelse, som kommunens øvrige afdelinger indgår med den.

"Partneringmodellen" betyder, at Driftsafdelingens omkostninger skal modsvares af tilsvarende indtægter. Der er foretaget beregning af dels overhead, idet Driftsafdelingen trækker på centrale ressourcer som lønadministration, bogholderi, juridisk bistand mv., dels de indirekte omkostninger, som forrentning og afskrivning af Driftsafdelingens grunde og bygninger og omkostninger til tjenestemandspensionsforsikring. De beregnede omkostninger er fastsat til 2,5 mio. kr.

Det enkelte år vil Driftsafdelingen – ligesom kommunens øvrige aftaleenheder – ikke kunne undgå, at regnskabsåret ender med et mindre over- eller underskud. Det kan f.eks. skyldes indtægter, der falder i et efterfølgende år eller at Driftsafdelingen sparer op til større investeringer. Driftsafdelingen skal derfor alene forklare afvigelse, der er større end 5 pct. af Driftsafdelingens bruttobudget.

Det er Driftsafdelingens ansvar at sikre, at kapaciteten målt i mandskab og maskinel løbende justeres til de opgavemængder, bestillerfunktionerne har mulighed for at finansiere.

Kirkegårde

Kirkegårdene er organisatorisk en del af Driftsafdelingen.

Kirkegårdene omfatter Østre og Nordre kirkegård, med et samlet areal på 18 ha.

Udgifterne til drift af de 2 kommunale kirkegårde udgør 7,1 mio. kr., mens indtægterne ved brugerbetaling er budgetteret til 9,5 mio. kr. Taksterne dækker samtlige omkostninger, dvs. direkte og indirekte omkostninger, der omfatter afskrivning og forrentning af investeringer mm. Kirkegårdene belaster dermed ikke økonomisk kommunens skattefinansierede områder. Byrådet har den 17. november 2014 givet en tillægsbevilling på 1,3 mio. kr. til drift og vedligehold i forbindelse med omplacering af midler fra indirekte til direkte omkostninger samt vedtaget at takstniveauet fastholdes de næste 4 år og at mindreindtægten finansieres ved effektiviseringer af driften.

2. Det vil vi i 2015

For budget 2015 har Miljø og Teknikudvalget valgt at fokusere indsatsen på to områder; natur og midtbyen.

2.1 Natur

En målrettet satsning på bynær skovrejsning, naturgenopretning og forbedret adgang til gode naturoplevelser rummer et stort potentiale i forhold til tiltrækning af nye borgere. Herudover har Kommunen et stort ansvar for at leve op til Statens krav om at sikre biodiversiteten, samt en god tilstand i vores vand- og naturområder. Dette skal ske gennem målrettet planlægning, naturpleje og naturgenopretning.

2.1.1 Ny og bedre skov i Randers Kommune

Skov rensrer luften, binder CO2 og bekæmper drivhuseffekten. Skov beskytter drikkevandet mod forurening. Skovene er vigtige levesteder for mange dyr, planter og svampe.

Mange arter er i dag truede på grund af mangel på egnede levesteder. Omkring 7000 ha af Randers Kommune er dækket med skov. Det svarer til 9 % af kommunens areal. Det er under landsgennemsnittet på 13,5 %.

Det er Randers Kommunes langsigtede mål at fordoble skovarealet over en trægeneration (80-100 år). I Randers Kommunes Klimaplan er det målet, at der skal rejses 3000 ha skov inden 2030.

Det er et mål,

- at afprøve skovrejsning som et virkemiddel til at beskyttelse af drikkevandet
- at der indgås mindst en partnerskabsaftale om skovrejsning i 2015

2.1.2 Naturpark Randers Fjord

Formålet med naturparken er at øge mulighederne for naturoplevelser og fremme et aktivt friluftsliv. Helt overordnet arbejdes der på at etablere et sammenhængende stisystem og faciliteter, der tilgodeser ophold både til lands og på vand.

Naturpark Randers Fjord blev et pilotprojekt i 2013 og der arbejdes på, at den endelige certificering som naturpark er på plads i 2014.

Naturparken ønskes etableret i samarbejde med Norddjurs Kommune. Det hidtidige udviklingsarbejde med naturpark Randers Fjord har resulteret i en række helt konkrete projektansøgninger og ved fælles fundrasing er der blevet rejst 2 millioner til udvikling af 10 hotspots langs fjorden. Fem i Randers kommune og fem i Norddjurs Kommune. Alle hotspots vil have skilte med information om lokaliteten, ligesom der på udvalgte hotspots vil blive etableret wifi, så man har mulighed for at downloade den kommende app. Hotspots kan desuden involvere etablering af fugletårn, toiletter, shelters og andre primitive overnatningsmuligheder.

Det er et mål,

- at understøtte etableringen af de fem hotspots i Randers Kommune ved sagsbehandling og rådgivning.

2.1.3 Biodiversitet og naturpleje

For at kunne øge biodiversiteten skal kommunen have et kendskab til hvilke arter der forekommer hvor. Randers kommune har 8 år i træk igangsat en paddeovervågning i ca. 100 af kommunens 2000 vandhuller. Med resultaterne af denne overvågning arbejder kommunen bevidst på at øge biodiversiteten for padderne gennem målrettet oprensning og nyetablering af vandhuller.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

I forbindelse med plejeplichten på de kommunale § 3 områder, etableres der forsat græsning af disse områder, for at holde områderne lysåbne. Det er en forudsætning for et forskelligartet og righoldig plantesamfund, at § 3 arealerne afgræsses, således at buske og høje plantearter såsom tagrør o.lign. ikke tager overhånd.

I natura 2000-områderne har vi en særlig forpligtigelse til at få igangsat naturpleje jvf. Natura 2000-handleplanerne. Denne pleje er baseret på frivillighed blandt lodsejerne, der kan søge tilskud via landdistriktsmidlerne. Kommunen skal understøtte og facilitere at flere lodsejere ønsker at indgå aftaler om naturpleje.

Det er et mål,

- at øge biodiversiteten i Randers kommune gennem oprensning- og nyetablering af 5 – 10 vandhuller i 2015
- at øge biodiversiteten på kommunalt naturbeskyttede arealer vha. naturpleje (hovedsagelig afgræsning). Der forventes fortsat afgræsning af ca. 220 ha.
- at indgå plejeaftaler i 2015 svarende til 50 ha i Natura 2000-områderne under landdistriksprogrammet

2.1.4 Information/kampagne om beskyttet natur, vandløb og beskyttelseslinjer

For at fremme landmændenes kendskab til den beskyttede natur og beskyttelseslinier igangsættes en informationskampagne over for landbruget. Formålet er at fremme og bevare den beskyttede natur og at flere lodsejere undgår at overtræde naturbeskyttelseslovens bestemmelser med krav om reetablering til følge.

Lodsejerne i Randers Kommune skal informeres om klimaændringernes betydning for vandstanden i vandløbene. Det regner allerede mere og grundvandsstanden er stigende. Dette kan få betydning for udnyttelsen af de vandløbsnære arealer.

Det er et mål,

- at kampagnen planlægges og gennemføres i 2015 sammen med landbrugsorganisationerne
- at der tilbydes oplæg på landboforeningsmøder og skrives indlæg i landboavisen
- at der udsendes målrettet information til de enkelte landmænd, herunder kort med registreret beskyttet natur

2.1.5 Vandløbsrestaurering

Randers Kommune vil være kendt for at forbedre og sikre gode gyde- og opvækst områder i vandløb og skabe fri passage for vandløbenes dyr.

Derfor er der i 2015 planlagt en række indsatser for vandløb til forbedring af de fysiske forhold for bl.a. smådyr. Disse indsatser er i overensstemmelse med statens "Vandplan 1".

Det er et mål,

- at fjerne 1 spærring og åbne ca. 700 m rørlagte vandløb
- at restaurere ca. 10 km vandløb ved udlægning af groft materiale i 2015

2.2 Midtbyen

Det er Byrådets vision, at Randers midtby skal udvikles, så middelalderbyen, åen og fjorden opleves som en sammenhængende helhed. Vi skal have bundet midtbyen og vandet sammen, udnytte åen og fjorden som ressource og sikre nye byudviklingsmuligheder i hjertet af Randers.

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Samtidig skal Randers være kendt som Danmarks hyggeligste handelsby. I vores bycenter oplever vi stemningen fra den gamle middelalderby med naturen næsten helt inde i selve byen.

Disse unikke egenskaber skal bakkes op ikke alene af gode planer, men også af god service, god infrastruktur og gode parkeringsmuligheder. Disse elementer er pejlemærker for vores indsatser i 2015.

2.2.1 Detailhandel og bolig

Det er Byrådets vision, at Randers midtby udvikles, så middelalderbyen, åen og fjorden opleves som en sammenhængende helhed. Flere boliger, erhverv og kultur er en forudsætning for en dynamisk, bæredygtig og levende midtby. Vi vil derfor arbejde målrettet for at fremme projekter, der bidrager til byfortætning i Randers midtby.

Foranalyse vedr. muligheder for at realisere "Byen til vandet" (Realdania)

"Byen til vandet" skal binde midtbyen og vandet sammen, udnytte åen og fjorden som ressource og sikre nye byudviklingsmuligheder i hjertet af Randers.

For at belyse problemstillinger, løsningsmuligheder og økonomien grundigt igangsættes der i efteråret 2014 forundersøgelser i samarbejde med Realdania. Forundersøgelserne skal belyse en række scenarier for, hvordan "Byen til vandet" kan udformes og afgrænses, og hvad det vil betyde for byens liv, byggemuligheder, klimasikring samt trafik.

Forundersøgelserne skal – sammen med en strategi for udvikling af byens liv - danne grundlag for, at byrådet kan vælge, hvilket scenarie, der har de bedste forudsætninger for at opfylde visionen om "Byen til vandet". Dette scenarie vil herefter kunne danne grundlag for efterfølgende planlægning og eventuel en arkitektkonkurrence.

Det er et mål,

- at der i 2015 foreligger forundersøgelser vedrørende "Byen til vandet"
- at der i 2015 er vedtaget en strategi for udviklingen af Randers midtby, der indgår som del af beslutningsgrundlaget

Understøttende indsats vedr. byfortætning

Flere boliger, erhverv og kultur er en forudsætning for en dynamisk, bæredygtig og levende udvikling af midtbyen. Byrådet kan ved offentlige investeringer i byrum og trafik anlæg fremme udviklingen. Byrådet kan desuden ved at tildele kvoter til almene boliger bidrage konkret til byfortætning i Randers midtby. Der forventes udarbejdet en strategi for placering af almene boliger til politisk godkendelse.

Det er et mål,

- at der i 2015 udarbejdes en strategi for placering af almene boliger
- at der i 2015 vedtages en bylivsstrategi, der kan danne grundlag for vurdering af bl.a. byrumsprojekter i Randers midtby
- at hjemmesiden opdateres i 2015 således, at borgere og investorer kan få overblik over byudviklingsprojekter og bygge- og omdannelsesmuligheder i Randers midtby

Detailanalyse

Randers Kommune skal revidere kommuneplanens detailhandelsbestemmelser. Som grundlag for dette skal der udarbejdes en detailhandelsanalyse, der kortlægger status for detailhandelen i Randers Kommune samt fastlægger behovet for detailhandel i planperioden (dvs. inden for de næste 12 år).

Detailhandelsanalysen vil særligt have fokus på:

- grundlaget for og antallet af bydelscentre i Randers by

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

- indvirkningen på detailhandelen i Randers bymidte
- behovet for udbygningsmuligheder i Randers bymidte

Detailhandelsanalysen kan efterfølgende detaljeres yderligere for Randers bymidte for at synliggøre, hvordan detailhandelen udbygges mest hensigtsmæssigt i Randers bymidte – herunder hvordan større butiksenheder kan indplaceres hensigtsmæssigt.

Det er et mål,

- at der i 2015 udarbejdes en detailhandelsanalyse
- at kommuneplanens bestemmelser for detailhandel revideres i 2015

2.2.2 Infrastruktur

Bynær parkering – samt bedre skiltning/henvisning

Det er byrådets vision, at Randers bliver en endnu mere attraktiv handelsby. De gode parkeringsforhold i byen skal synliggøres og yderligere forbedres. Det skal være så nemt og attraktivt som muligt at parkere i Randers Midtby. Skiltning og vejvisning til parkeringsmulighederne skal forbedres. Desuden skal selve parkeringspladserne, især de større pladser langs centerringen, gøres mere attraktive og gangruterne fra pladserne til midtbyen skal tydeliggøres og forbedres.

Det er et mål,

- at arbejdet med forbedret vejvisning til de bynære parkeringspladser fortsættes i 2015
- at de 7 største parkeringspladser langs centerringen bliver gjort mere attraktive i 2015

Sløjfen

I 2015 skal Sløjfen gøres bilfri for at støtte op om det gode byliv og visionen om Randers som Danmarks hyggeligste handelsby. Tiltaget skal suppleres med gode løsninger for beboere, handicappede og gæster til Hotel Randers.

Det er et mål,

- at Sløjfen gøres bilfri i 2015.

Reducering af tung trafik gennem byen

Den uvedkommende tunge trafik i Randers skal reduceres. Dette skal ske igennem begrænsning af den gennemkørende tunge trafik uden ærinde i selve byen. Der kan f.eks. arbejdes med gennemkørselsforbud og vejvisning til alternative ruter. Den gennemkørende tunge trafik udgør ca. 25 % af den samlede mængde tunge trafik.

Det er et mål,

- at den tunge trafik i byen målt på udvalgte strækninger falder med 5 % i 2015 (i forhold til niveauet i 2013).

Adgang til natur fra byen

Det er byrådets vision, at Randers centrum udvikler sig således, at middelalderbyen, åen og fjorden opleves som et hele. For at udnytte, at vi har fjorden og åen helt tæt på vores midtby skal der arbejdes videre med forbedring af adgangen til den helt bynære natur. Dette skal ske gennem fortsat forbedring af stiforbindelser og gangruter.

Det er et mål,

- at stiforbindelsen under Randersbro færdiggøres i 2015

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

- at adgangen til Randers Naturcenter for gående via Hvidemøllebroen forbedres med bl.a. forbedrede stiforløb og vejvisning

Adgang til WIFI i midtbyen

I takt med at den omgivende verden bliver mere og mere digital, er det vigtigt at Randers by kan tilbyde kunder, forretningsliv og turister mulighed for nem adgang til digitale services. Dette kan bl.a. ske ved at tilbyde gratis WIFI på udvalgte og attraktive opholdssteder i midtbyen.

Det er et mål,

- at foretage en undersøgelse af hvorledes WIFI i midtbyen kan realiseres og hvilke muligheder det giver de erhvervsdrivende i midtbyen samt turister og borgere som opholder sig i midtbyen

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

3. Tal og forudsætninger

3.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018.

Drift, mio. kr. (2015 priser)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Natur og Miljø	25,1	22,4	21,6	21,7	21,7	21,7
Sekretariat, Veje og Bygninger	175,2	163,5	156,3	159,2	159,0	159,2
Plan, Byg og Klima	4,4	4,9	4,8	0,9	0,9	0,9
Driftsafdelingen	-3,4	-2,6	-2,4	-2,8	-3,1	-3,1
I alt	201,4	188,2	180,2	179,1	178,6	178,8

Forbruget i 2013 er 13 mio. kr. højere end budgettet for 2014, hvilket hovedsagelig skyldes følgende ændringer. Under budgetområdet Natur og Miljø var der i 2013 forbrug af overførte midler på 0,9 mio. kr. til vandløb samt merforbrug til naturpleje, på 0,9 mio. kr. Under Sekretariat, Veje og Bygninger var der i 2013 merudgifter på 20,0 mio. kr. til efterregulering af vejafvandsbidrag for 2007-11, mindreforbrug på 9,0 mio. kr. til belægningsarbejder på vejområdet som følge af besparelser samt merindtægter i 2013 på 1,0 mio. kr. på ejendomme, hvilket hovedsagelig skyldes udlejning af Søren Møllers Gade 37 til asylcenter.

Udgifterne falder fra 2015 som følge af rammereduktionen på 1 pct., besparelser i Driftsafdelingen, forsøg med gratis parkering i 2014, reduktion af buskørslen samt at der i 2014 er afsat 2,7 mio. kr. til etablering af rejsekortordningen. Endvidere er der i perioden indarbejdet større energibesparelser i forbindelse med at byrådet i 2012 tiltrådte en handlingsplan for renovering af gadebelysning og udskiftning af lyskilder i årene 2012 – 2020. Besparelsen (strømbesparelse) udgør 1,9 mio. kr. i 2014, 3,8 mio. kr. i 2015 og 5,4 mio. kr. i 2016. Projektet er udgiftsneutral i perioden, da renoveringen og udskiftningen finansieres ved kommunal låneoptagelse, mens energibesparelsen kan finansiere renter og afdrag på de optagne lån. Det mindre strømforbrug vil fra 2021 give en nettobesparelse på ca. 3,2 mio. kr. årligt. Større ændringer omfatter endvidere at der afsættes 2 mio. kr. årligt til at hæve serviceniveauet på vintertjenesten samt mindreudgifter på 3,3 mio. kr. ved teknisk korrektion af pulje til energibesparende foranstaltninger.

3.2. Ændringer over år

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	188,2	188,2	188,2	188,2
Ændringer i løbende priser				
Ændringer i forhold til budget 2014-17	-3,1	-3,1	-3,1	-2,9
Rammereduktion 1 %	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Tillægsbevillinger				
Udbygning af cykelstier, afledt drift	0,1	0,1	0,1	0,1
Opgradering af p-automater	-0,3	-0,3	-0,3	0,0
Lovændringer				
LC program 2014-17 nr. 60 (indsamling af batterier)	0,2	0,1	0,1	0,1
Tekniske korrektioner				
Energibesparende foranstaltninger pulje	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Budgetforlig				
Telefoni	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Vintervedligeholdelse	2,0	2,0	2,0	2,0

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Wi-fi i skolebusser, drift	0,1	0,1	0,1	0,1
Wi-fi i skolebusser, etablering	0,2	0,0	0,0	0,0
Udvidet sejltilid Udbyhøj	0,1	0,0	0,0	0,0
Gratis parkering på Østervold	0,2	0,0	0,0	0,0
Øvrige ændringer fra forvaltningen				
Ingen prisfremskrivning af indtægter ved parkering og parkeringskontrol m.m.	0,2	0,2	0,2	0,2
Ingen prisfremskrivning af indtægter ved busdriften pga uændrede takster	0,8	0,8	0,8	0,8
Budgetregulering Driftsafdelingen	0,2	0,2	0,2	0,2
Budgetregulering besparelse vejbelysningen	0,0	0,0	0,0	-0,2
Trafikselskab Midttrafik, merudgifter busdrift	0,2	0,2	0,2	0,2
Omplacering mellem udvalg				
Grundvandsbeskyttelse, overført til bevilling 1.1	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Digital byggesagsbehandling, overført til bevilling 1.1	-0,5			
Rammebesparelse overført fra bevilling 1.1	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6
Budgetændringer fra tidligere år				
Ændringer fra budget 2014	-2,6	-1,9	-2,2	-2,2
Budgetforlig				
Administration af rejsekort	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7
Gratis parkering i 2014	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Rammebesparelse, driftsafdelingen	-1,0	-1,3	-1,6	-1,6
Tilskudsregler, flextur	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Reduktion på kollektiv trafik	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Grønne områder, serviceforringelser	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Øvrige ændringer				
Ophør af lejeindtægter for S. Møllers Gade 37	1,5	2,5	2,5	2,5
Beskyttelsesområde ved vandboringer	0,7	0,7	0,7	0,7
Afledt drift projekt Randers Cykelby	0,1	0,1	0,1	0,1
Ændringer fra budget 2013	-2,2	-4,0	-4,0	-4,0
Gadebelysning - energibesparelse	-2,0	-3,5	-3,5	-3,5
Solcelleenergi, ekstra besparelse på energibudgetter	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5
Ændringer fra budget 2012	0,0	0,0	0,0	0,0
Pl og øvrige ændringer	-0,1	-0,1	-0,3	-0,3
I alt ændringer	-8,0	-9,1	-9,6	-9,4
I alt budget 2015-18	180,2	179,1	178,6	178,8

3.3. Budgetforudsætninger

I henhold til de vedtagne retningslinjer er budgetbeløbene dannet med udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra budget 2014-17. Tallene er korrigeret med KL's skøn over pris- og lønudviklingen samt vedtagne byrådsbeslutninger.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Tabel 1 – nettoudgifter til natur og miljø – regnskab 2013

5.1 Miljø og Teknik - skattefinansieret

Kr. pr. indbygger	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Fritidsområder	120	215	94	71	65	124	86
Naturbeskyttelse	55	3	91	19	85	64	56
Vandløbsvæsen	37	63	87	56	33	87	52
Miljøbeskyttelse mv.	30	51	32	13	0	42	59
I alt	242	333	304	160	183	316	253

Tabel 2 – nettoudgifter til kommunale veje – regnskab 2013

Kr. pr. indbygger	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Vejvedligehold. mv.	641	515	712	456	427	683	504
Belægninger mv	171	395	231	419	363	388	299
Vintertjeneste	152	155	196	188	148	214	202
Kommunale veje	964	1.066	1.139	1.063	939	1.285	1.005

Tabel 3 – nettoudgifter til busdrift – regnskab 2013

Kr. pr. indbygger	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Busdrift	734	375	492	368	393	460	399

4.2. Takster

Der henvises til takstoversigten i årsbudgettet.

4.3. Oversigter over aftaleenheder

Der er én aftaleenhed, Driftsafdelingen inklusiv kirkegårde.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: Det skattefinansierede og det brugerfinansierede. På det brugerfinansierede område er der i 2015 udgifter for i alt 125,5 mio. kr. fordelt på følgende områder:

Tabel 1: Budget 2015, Miljø og Teknik – brugerfinansieret

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgifter	Indtægter	Netto	Udgifter	Indtægter	Netto
1.1 Affald				122,1	-121,1	1,0
1.2 Varme				3,4	-3,6	-0,2
I alt	0,0	0,0	0,0	125,5	-124,7	0,8

I alt er ca. 37 medarbejdere beskæftiget på Affaldsområdet – heraf 28 på Affaldsterminalen. Drift og administration af varmforsyningen er udliciteret, og der anvendes derfor kun ca. 0,1 mandår på den administrative styring af dette område.

Området omfatter følgende delområder:

1. 1. Affald
1. 2. Varmeforsyning

1.1. Affald

Området omfatter hele det brugerfinansierede område, der har med affald at gøre. Hovedområderne kan beskrives som planlægning og administration af alle indsamlingsordninger mv. for affald, samt aftaleområdet Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Indsamlingsordninger mv.

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af dagrenovation, genbrug og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, samt dagrenovationslignende affald fra offentlige institutioner og erhverv.

Hovedopgaverne på dette område er planlægning, administration og information, samt borgerhenvendelser om affald.

Indsamling og transport er udliciteret og løses af eksterne leverandører, som leverer de indsamlede mængder til omlastning eller videre sortering og bearbejdning på Randers Affaldsterminal. Nogle fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Dagrenovation, som er den største af indsamlingsordningerne med en samlet udgift på 47,0 mio. kr., fordeler sig økonomisk således: Indsamlingen udgør omkring 28 mio. kr., og behandlingen - transport og forbrænding - udgør i størrelsesordenen 16 mio. kr., medens de resterende ca. 3 mio. kr. går til administration, information og afskrivninger. Af de 16 mio. kr. går halvdelen til statsafgift på forbrænding.

Tilsvarende på genbrugsområdet, hvor de samlede udgifter på genbrugsområdet er 14,3 mio. kr. Her udgør indsamlingen i størrelsesordenen 10 mio. kr. Her er der en betydelig indtægt på ca. 3,0 mio. kr. ved salg af papir og pap, som er med til at holde taksten på dette område nede. De fleste

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

genbrugsfraktioner leveres til Randers Affaldsterminal til behandling og videre sortering, før det leveres til genbrugsindustrien.

Tabel 2: Indsamlingsordninger

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Dagrenovation	47,0	-46,0	1,0
Genbrug	14,3	-12,7	1,6
Storskrald	3,1	-2,9	0,2
Farligt affald	1,4	-1,2	0,2
Olie- og benzinudskillere	0,1	-0,1	0,0
Administration af erhvervsaffald	1,0	-0,9	0,1
I alt	66,9	-63,9	3,0

Randers Affaldsterminal.

Randers Affaldsterminal er en aftaleenhed i Miljø og Teknik, og står for driften af genbrugspladserne, deponi, omlastning af affald, samt diverse behandlingsanlæg for genanvendelige fraktioner.

Tabel 3: Randers Affaldsterminal

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Genbrugspladser	20,2	-21,0	-0,8
Lossepladsgasanlæg	0,6	-0,6	0,0
Deponi	6,6	-7,8	-1,2
Langå Mark Fyldplads	0,1	0,0	0,1
Sorteringsplads	1,9	-1,9	0,0
Omlastestation	14,7	-14,7	0,0
Mellemdeponi	6,7	-6,7	0,0
Komposteringsanlæg	1,9	-1,9	0,0
Behandlingsanlæg	2,7	-2,6	0,1
Presser- og sorteringsanlæg	1,2	-1,2	0,0
I alt	56,6	-58,4	-1,8

Genbrugspladser modtager ca. 40.000 tons affald om året i mere end 30 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går mere end 77 % til genbrug, 13 % går til forbrænding og kun 9 % går til deponi. Omkostningerne på dette område dækkes af 2 takster. For private sker opkrævningen via ejendomsskatten og for erhvervslivet sker opkrævningen via et særskilt gebyr for erhvervs adgang til pladserne.

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Derfor er navnet ændret til en affaldsterminal. Af de 6,6 mio. kr. på deponi-området går ca. halvdelen faktisk til affaldsafgift til staten.

Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages dagrenovation (omlastestation), som omlastes til større containere og sendes til forbrænding. På mellemdeponiet omlastes tilsvarende andet forbrændingseget affald. Medens dagrenovation skal sendes til forbrænding samme dag, kan der på mellemdeponiet oplagres affald i lidt længere tid, hvilket især tidligere har været nødvendigt sommeren over, hvor der ikke var behov for så stor varmeproduktion fra forbrændingsanlæggene. Nu er der større efterspørgsel efter affald og lagrene er som regel ganske små.

I takt med at der sker en større udsortering ved borgerne og der generelt er større krav til sortering og genbrug øges denne aktivitet på Randers Affaldsterminal. I slutningen af 2012 blev der etable-

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

ret et nyt sorteringsanlæg til udsortering af jern og metal, samt hård plast, der fra 1. januar 2013 bliver samlet ind sammen med glas-emballagen. Denne aktivitet hører under behandlingsanlæg. Senest i 2014 er der installeret en stor presser til presning af især pap og diverse hårde plasttyper for at mindske transportudgifter til videre behandling i genbrugsindustrien. I samme forbindelse er der påbegyndt en større sortering i blandt andet forskellige plasttyper for at opnå en højere pris på markedet, og med henblik på sigt at kunne skabe så rene råvarer, at de vil kunne bruges i lokale industrier.

1.2. Varmeforsyning

Randers Kommune ejer Mejlby Kraftvarmeværk, som forsyner ca. 192 husstande i Mejlby med varme. Det udgør ca. 2.900 MWh pr. år. Til produktionen anvendes naturgas i både en kedel og en gasmotor, hvor motoren ligeledes producerer strøm svarende til ca. 2.200 MWh pr. år.

Det planlægges at afhænde varmforsyningen, og da ledningsanlægget er af nyere dato, fastlægges ikke p.t. en geninvesteringsrate.

Drift og administration af kraftvarmeværket er overdraget til ekstern operatør, der i forvejen driver andre tilsvarende anlæg.

De anførte udgifter på ca. 3,4 mio. kr. er fortrinsvis til køb af naturgas. En mindre del går til drift og vedligehold på anlægget.

Mejlby Kraftvarmeværk er i henhold til varmforsyningsloven omfattet af hvile-i-sig-selv princippet, og der kan således ikke oparbejdes over- eller underskud. Overdækning skal tilbageføres til forbrugerne og underdækninger kan opkræves, begge evt. indregnes i næste års priser. Årsregnskabet skal derfor i princippet udvise et 0-resultat, og egenkapitalen skal være 0.

2. Det vil vi i 2015

Affald betragtes ofte, som alt det vi smider væk. Affald er imidlertid en brugbar ressource, der ikke bør gå tabt. I fremtiden bliver udfordringen derfor at begrænse tabet af ressourcer mest muligt og at gøre det på en måde, som tager hensyn til både miljø og økonomi. Dette underbygges af ressourceplanen, som regeringen udsendte i foråret 2014.

2.1 Affald

De politiske målsætninger på affaldsområdet i Randers Kommune er beskrevet i Affalds- og Ressourceplan 2014-2018, der i høj grad bygger på regeringens ressourceplan.

Det er et mål,

- at ressourcerne skal ud af affaldet
- at forbedre sorteringen og bortskaffelsen af erhvervsaffald
- at halvere mængden af dagrenovation fra kommunale virksomheder og institutioner inden 2018
- at formidle viden og påvirke holdninger

I affalds- og ressourceplanen er disse målsætninger konkretiseret og fulgt op af beskrivelse af indsatsområder og handleplaner.

2.1.1 Ressourcerne skal ud af affaldet

I affalds- og ressourceplanen er der i planperioden planlagt en fastholdelse af den gode udvikling vedr. mængderne af dagrenovation, til forbrænding samt til deponi.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Det er et mål,

- at mængden af dagrenovation ikke overstiger mængderne i 2009 målt pr. indbygger.
- at mængden af storskrald mv. til forbrænding ikke overstiger mængden i 2014
- at mængden af deponi for 2015 ikke overstiger 4.500 tons og at mængden i 2016 bliver reduceret med minimum 300 tons.
- at der tages endelig beslutning om sortering af organisk affald

2.1.2 Bedre sortering og bortskaffelse af erhvervsaffald

Erhvervsaffald og håndtering af især genanvendelige fraktioner er i høj grad liberaliseret og det er op til den enkelte virksomhed selv at finde løsninger. Derfor handler det i høj grad om information og vejledning, og i nogle tilfælde om at skabe bedre muligheder for at komme af med særlige fraktioner.

Det er et mål,

- at erhverv i blandet bolig og erhvervsbyggeri tilbydes genbrugsordninger på lige fod med de private i samme bygning
- at der etableres et mellemdponi til pcb-holdige byggematerialer

2.1.3 ”Feje for egen dør”

Mange institutioner og kommunale bygninger foretager sortering af en række genanvendelige materialer fra affaldet, men potentialet er betydeligt, og målet er at skabe muligheder og fokus på genbrug og affaldsminimering. Derfor vil der være et økonomisk incitament for mange institutioner og kommunale bygninger ved en forbedret sortering af affaldet.

Der er i 2014 sket ændringer i affaldsregulativet, således at institutioner og kommunale bygninger kan tilbydes tilsvarende ordninger som private borgere. Det vigtigste er dog, at kommunen foretager en lige så god affaldssortering som private borgere.

Det er et mål,

- at alle institutioner og bygninger kontaktes og tilbydes forskellige genbrugsordninger
- at der skabes kontakt med alle skolers naturfagslærere med henblik på at inddrage emnet i undervisningen

2.1.4 Formidle viden og påvirke holdninger

Information og formidling er fortsat et stort fokusområde i affalds- og ressourceplanen – også i 2015. Det kan og skal gøres på mange måder.

Konkret tænkes der på bl.a. følgende:

- Fortsat digitalisering, herunder apps til mobiltelefoner
- Direct mail om forskellige emner, fx om papir og andre genbrugsfraktioner
- Øget indsats med rundvisninger på Randers Affaldsterminal mv.
- Udbyggelse af skoletjenesten i samarbejde med Randers Naturcenter
- Gennemførelse af projektet ”Vi leger med affald” som skal afsøge nye måder reducere mængden af henkastet affald på samt nye måder at affaldssortere i det offentlige rum

Det er et mål,

- Udbrede kendskabet til og brugen af den nyudviklede app for affaldsområdet
- Fordoble antallet af voksne besøgende på Randers Affaldsterminal i forhold til 2013

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

- Fordoble antallet af skolebørn i skoletjenesten i forhold til 2013
- Deltage i boligmesser og lignende med oplysninger om affald og affaldshåndtering

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018.

Drift, mio. kr. (2015 priser)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Affald	-7,0	0,4	1,0	1,0	1,0	1,0
Varme	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
I alt	-7,0	0,2	0,8	0,8	0,8	0,8

Nettomerindtægten på affaldsområdet i 2013 skyldes flere positive forhold. For det første har der i 2013 været højere salgspriser på genbrugsmaterialer generelt end forventet, medens der modsat har været lavere gennemsnitspriser på affald til forbrænding. Genbrugsmængderne er steget undtaget papir. Sammenholdt med faldende affaldsmængder til forbrænding har dette haft en positiv virkning på flere områder. Endvidere har deponiet på Affaldsterminalen modtaget noget større mængder mineralisk affald fra en række andre kommuner end forventet.

Nettoudgifterne for affaldsområdet stiger med 0,8 mio. kr. fra 2015, hvilket hovedsagelig skyldes at renovationstaksterne nedsættes fra 2015.

3.2 Ændringer over år

Mio. kr.	Ændring til 2015	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018
Udgangspunkt 2014-budget	0	0	0	0
Takstnedsættelse i BF 2015-18	1,4	1,6	1,7	1,7
Besparelse telefoni mm	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Takstændringer mm	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6
Ændringer i vedtaget budget 2013-16				
Sorteringsanlæg (tillægsbevilling)	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4
Tekniske ændringer	0,2	0,2	0,2	0,2
I alt	0,8	0,8	0,8	0,8

3.2. Mellemværende med forsyningsvirksomhederne

Mio. kr. /ultimo	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Affaldshåndtering						
Dagrenovation	-10,2	-7,9	-7,0	-6,1	-5,3	-4,4
Genbrug mm.	-13,3	-13,7	-7,2	-5,2	-3,2	-1,2

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Genbrugsstationer	1,7	1,7	0,9	0,1	-0,7	-1,4
Affaldsterminal	-3,1	-1,8	-3,0	-4,1	-5,3	-6,4
<i>Heraf hensat til lukning af deponi-anlæg</i>	-6,6	-7,2	-7,6	-7,9	-8,3	-8,7
Gasindvindingsanlæg	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
Erhvervsaffaldsordning	-0,7	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5	-0,4
Tømningsordning for benzin- og olieudskillere	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Affaldshåndtering i alt	-16,9	-13,7	-8,2	-7,2	-6,1	-5,1
<i>Affaldshåndtering eksklusiv hensættelse</i>	-10,4	-6,5	-0,6	0,8	2,2	3,6
Varmeforsyning	4,1	3,9	3,7	3,5	3,3	3,1
I alt	-12,8	-9,8	-4,5	-3,6	-2,8	-2,0

Forsyningsvirksomhedernes tilgodehavender hos kommunen under ét reduceres med 8 mio. kr. i budgetperioden 2015 – 18. Ved udgangen af 2018 har forsyningsvirksomhederne således et tilgodehavende hos kommunen på 2 mio. kr. ved uændrede takster. Der budgetteres med et tilgodehavende ved udgangen af 2017 på 3 mio. kr., hvilket er 5 mio. kr. lavere end indregnet i budgettet for 2014-17. Det skyldes hovedsagelig at renovationstaksterne nedsættes fra 2014 til 2015, bl.a. på grund af et større overskud på affaldsområdet i 2013 end budgetteret, samt der i 2015 er afsat 4,5 mio. kr. til indkøb af nye containere i forbindelse med et nyt udbud på indsamling af restaffald og genbrug.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Der bliver på området benyttet en lang række nøgletal og herunder er nævnt de væsentligste i forbindelse med at der i Affalds- og Ressourceplanen er et mål om fald i mængderne:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Deponi i tons	6.528	6.298	7.091	6.938	5.944	5.258	4.800
Affald til forbrænding i tons	14.157	11.506	11.309	11.305	9.377	8.675	8.400
Dagrenovation i tons	-	27.415	27.432	27.446	26.419	26.052	26.000
Dagrenovation kg/borger	-	290	289	287	275	271	271

Skønnede tal for 2014.

4.2. Takster

Taksterne for de enkelte husstande er opdelt i 3 særskilte områder. Dels en takst for tømnings og behandling af dagrenovation afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels en takst for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig en takst for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer for alle husstande.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Taksterne for en almindelig husstand med en 110 liter pose og ugetømning vil se således ud sammenlignet med 2011-14 (ekskl. moms):

Takster	2011	2012	2013	2014	2015
Dagrenovation	1.110	1.090	1.062	1.050	1.050
Genbrug mv. - indsamlinger	450	330	320	290	290
Genbrugspladser	480	460	460	460	420
I alt	2.040	1.880	1.842	1.800	1.760

4.3. Oversigt over aftaleenheder

Under affaldsområdet hører aftaleenheden Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Kultur- og fritidsudvalget

Bevillingsområde:

Kultur og fritid

6.1 Kultur og fritid

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	<i>Serviceammen</i>		
	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Aftaleenheder	95,9	24,4	71,5
1.2 Tilskud til selvejende institutioner	18,5	3,1	15,4
1.3 Fritid og idræt	81,4	7,0	74,4
1.4 Kultur	5,0	0,2	4,8
i alt	200,8	34,7	166,1

Serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 200,8 mio.kr. i 2015. Der forventes indtægter for 34,7 mio.kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 166,1 mio.kr.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

Biblioteket

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Egnsteatret, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører.

Museum Østjylland

Museum Østjylland er resultatet af en fusion den 1. januar 2011 mellem Kulturhistorisk Museum Randers, Djurslands Museum i Grenaa og Museet for Syddjurs i Ebeltøft.

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven. Kultur- og fritidsudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiets rådgiver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

6.1 Kultur og fritid

Museum Østjylland er som statsanerkendt museum overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Der sker gennem det, der ofte benævnes som museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, Håndværksmuseet og Lokalhistorisk Arkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindleder i Museumsmagasinet.

Eventsekretariatet

Eventsekretariatets formål er gennem et tættere samarbejde mellem kultur og erhverv at skabe gode rammer for at udvikle, arrangere og gennemføre arrangementer og begivenheder i Randers – herunder at skabe større professionalisme omkring etablerede begivenheder og arrangementer.

I Randers Kommunes driftsbudget for Eventsekretariatet indgår kommunens tilskud til Randers-Ugen på ca. 0,9 mio. kr. Der er endvidere afsat en pulje på 1,5 mio. kr. stigende til 1,8 mio. kr. til igangsættelse af nye events. Puljen kan anvendes til finansiering af underskudsgarantier eller til konkret støtte til arrangementer på nationalt og internationalt plan, bl.a. topidrætsarrangementer og store koncerter. Midler fra puljen kan frigøres af et udvalg bestående af borgmester, udvalgsformand, kommunaldirektør og kulturdirektør.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem sine undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler, og dels i musikskolens lokaler på Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Kærsmindebadet

Kærsmindebadet forventes at lukke 1. februar 2015, hvor det faste personale virksomhedsoverdrages til Randers Water and Wellness.

Fritidscentret

Fritidscentret stiller lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset. Endvidere administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Ud over udlån/udleje af lokaler har Fritidscentret ansvaret for aftenpedelfunktionen på en del af skolerne i Randers Kommune og personaleansvaret for personalet i de kommunale idrætshaller.

1.2. Tilskud til selvejende institutioner

Randers Kommune yder tilskud til en række selvejende institutioner under kultur- og fritidsområdet, så som Randers Kunstmuseum, Randers Egnsteater, Randers Kammerorkester, Gaia og Cityforeningen.

1.3. Fritid og idræt

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder, og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. Efter revision af loven i 2011 skal alle

6.1 Kultur og fritid

kommuner udarbejde en folkeoplysningspolitik, der beskriver folkeoplysningens konkrete vilkår og målsætninger.

Folkeoplysningen skal støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der kan opkræves gebyr, hvis provenuet anvendes til tilskud ud over det lovpligtige til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Byrådet har vedtaget, at der afsættes 2 mio. kr. i hvert af årene 2015-18 til styrkelse af breddeidrætten i Randers Kommune. Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og foreningsejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

Byrådet har vedtaget serviceniveauet i forbindelse med forvaltningen af folkeoplysningsloven. Således godkendte byrådet i forbindelse med budget 2010-13 at afskaffe 25-årsreglen. Det betyder, i modsætning til tidligere, at lokaletilskuddet ikke reduceres til trods for, at aktiviteterne omfatter deltagere over 25 år. Endvidere er lokaletilskuddet øget fra de lovpligtige 65 pct. til 75 pct. I 2014 nedsættes tilskuddet til energiudgifter til 65 pct. dels for at skabe balance i budgettet, dels for at animere foreningerne til at spare på energiforbruget.

Aftenskolerne får tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter. Tilskuddet til almindelig undervisning udgør 1/3 af lønudgiften.

Byrådet har endvidere vedtaget, at der gennem Randers-ordningen skal ydes aktivitetstilskud til foreningers aktiviteter. Tilskuddet ydes som et medlemstilskud til alle foreningsmedlemmer under 25 år samt som 75 pct. tilskud til foreningernes kursusudgifter for nuværende og kommende ledere. Herudover er der afsat midler til en udviklingspulje, som fordeles af folkeoplysningsudvalget efter ansøgning.

Randers Kommune yder tilskud til driften af selvejende idrætshaller, og forestår selv driften af tre idrætshaller.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker foreståes af en privat entreprenør.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune, og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

1.4. Kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers, enten gennem Randers Teaterforening eller gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen 1-til-alle er alle børn og unge sikret adgang til mindst en teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivers brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, forsamlingshuse, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturugen, Levende Sommer mv.

6.1 Kultur og fritid

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 400.000 kr. årligt.

Randers Kommune er sammen med regionens øvrige kommuner og Region Midtjylland deltager i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017, og har forpligtet sig til at bidrage økonomisk til gennemførelsen. Det er en forudsætning, at der gennemføres aktiviteter i Randers Kommune svarende til Randers' økonomiske bidrag.

Der er endeligt afsat midler til imødekommelse af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

2. Det vil vi i 2015

I forlængelse af byrådets vision 2021 skal der i udarbejdes revideret fritids- og idrætspolitik i foråret 2015 og revideret kulturpolitik i efteråret 2015. I efteråret 2014 er der udarbejdet nye udviklingsaftaler med aftaleenhederne Værket, Museum Østjylland, Randers Bibliotek, Randers Musikskole og Fritidscentret, ligesom folkeoplysningspolitikken er revideret. Der er indgået egnsteateraftale for 2015-16.

Kulturområdet er præget af forberedelserne til Kulturby 2017, hvor alle de store kulturinstitutioner har budt ind med projekter. Der er ydet udviklingsstøtte til en række af disse, og i løbet af 2015 forventes en endelig afklaring af, hvilke projekter der gennemføres i Randers. Randers er også med i en række projekter, der omfatter nogle eller alle kommunerne i Region Midtjylland.

Institutionerne i Kulturhuset arbejder videre med realisering af intentioner i Vision 2020 for Kulturhuset med bygningsmæssige forbedringer og øget samarbejdet.

Kulturregion Østjysk Vækstbånd afslutter i 2015 aftalen om udvikling af ungekultur, byliv og formidling af kulturarven sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens, og går i gang med forberedelsen til den næste aftale for årene 2016-17. Der arbejdes med at få størst mulig synergi med Kulturby 2017 arrangementerne.

Kultur- og fritidsudvalget ønsker at styrke den rytmiske musik, og med ombygningen af Turbinen bliver det muligt at præsentere store og små koncerter i optimale rammer.

Der er også fokus på talentarbejdet, og Randers Musikskoles talentlinje suppleres i 2015 af Randers Egnsteaters nybygning til en talentskole i drama. Talentarbejdet inden for idrætten er lagt i faste rammer med en ny Team Danmark aftale for perioden 2015-18.

Breddeidrætten styrkes i 2015 og årene efter med 2 mio. kr. årligt. Anvendelsen af midlerne sker i tæt samarbejde med idrættens organisationer efter rammer, der fastlægges af kultur- og fritidsudvalget. Arbejdet med breddeidrætten vil i øvrigt have fokus på at etablere samarbejdsrelationer mellem folkeskolerne og foreningerne til opfyldelse af intentionerne i folkeskolereformen om den åbne skole. Et andet indsatsområde vil være at øge handicappedes og udsattes idrætsudfoldelse, gerne ved inklusion i foreningslivet.

6.1 Kultur og fritid

Endelig forventes indgået en række driftsaftaler med foreningslivet med henblik på nedbringelse af administration og tilskyndelse til øget aktivitet.

Randers Idrætspark vil være færdig med indvielsen af Randers Water & Wellness og den forbedrede infrastruktur, men der vil fortsat arbejdes med at skaffe flere parkeringsmuligheder i området. I løbet af 2015 vil også et andet stort byggeprojekt igangsættes, etableringen af en multihal ved Langvang Idrætscenter.

I parkerne fokuseres på forbedrede aktivitetsmuligheder, i 2015 primært med udgangspunkt i Innovationsprojekt Doktorparken. Også Tronholmparken vil se forbedringer, herunder med udvikling af Randers Beach festival. Arbejdet med at tiltrække nye arrangementer til byen vil fortsat have høj prioritet.

Endelig vil der såvel på fritids- som kulturområdet være opmærksomhed på at sikre, at fritids- og kulturudvikling og arrangementer sker i hele kommunen, ikke kun i bymidten.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
			2015	2016	2017	2018
	2013	2014				
Aftaleenheder	77,3	76,8	71,5	71,8	72,0	72,0
Selvejende institutioner	15,2	14,9	15,4	15,4	15,6	15,6
Fritid og idræt	63,1	68,3	74,4	74,4	75,4	75,4
Kultur	4,8	4,5	4,8	5,7	7,7	7,5
I alt	160,4	164,5	166,1	167,3	170,7	170,5

Kærsmindebadet indgår i 2013 og 2014 i summen for aftaleenheder.

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

3.2 Ændringer over år

mio. kr.	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014	165,5	165,5	165,5	165,5
Rammerreduktion 1%	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Budgetforlig 2015-18:				
Breddeidræt	2,0	2,0	2,0	2,0
Østjysk Kultursamarbejde	0,3	0,3	0,3	0,3

6.1 Kultur og fritid

Telefoni	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Tekniske korrektioner:				
Svømmebad, merudgifter lejekontrakt			1,0	1,0
NOVU budgetregulering				-0,2
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2014				
Kulturby 2017	0,1	0,9	2,7	2,7
Eventpuljen		0,3	0,5	0,5
Nordisk venskabsbysamarbejde			0,2	0,2
Randers Egnsteater			0,2	0,2
Ændringer fra budget 2013				
Kærsmindbadet, takstændring	0,1	0,1	0,1	0,1
Ændringer fra budget 2012				
Chipteknologi – ophør i 2014	0,8	0,8	0,8	0,8
PL og øvrige ændringer	-0,9	-0,8	-0,8	-0,9
I alt	166,1	167,3	170,7	170,5

2015

Kultur har ikke eget innovationsprojekt i 2015 men indgår i de tværgående innovationsprojekter, så som e-rekruttering, disse besparelser er indarbejdet i aftaleenhedernes budgetter.

Ændringer fra budget 2014

I 2014 blev Eventpuljen øget med 0,5 mio.kr. stigende til 1,0 mio. kr. i 2017. Det overordnede formål med eventpuljen er at sikre finansiering af konkret støtte til events, der er med til at tegne en bred kultur- og sportsprofil af Randers både i et lokalt, nationalt og internationalt perspektiv.

Randers kommune deltager i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017 og har forpligtet sig til at bidrage økonomisk i form af 0,9 mio.kr. i 2016 stigende til 2,7 mio.kr. i 2017 og 2018.

Der er endvidere afsat 2 mio. kr. i hvert af årene 2015-18 til styrkelse af breddeidrætten i Randers Kommune.

Udmøntning af beslutninger fra tidligere år

Der blev indført chip-teknologi i 2012 på biblioteket. Tilbagebetaling af afdrag til kommunekassen blev afsluttet tidligere end forudsat, derfor tilføres der 0,8 mio.kr. til budgettet.

6.1 Kultur og fritid

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne.

Nettodriftsudgifter fritid

Kr. pr. indbygger	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Daghøjskoler		18,79					
Idrætsfac. børn/unge			181,84	1,21	377,93	54,95	431,99
Lokaletilskud	294,50	600,76	204,28	87,59	226,51	643,82	113,75

Kilde: Flis udtræk den 20.06.2014

Randers kommunes udgifter ligger ca. i midten med til lokaletilskud.

Nettodriftsudgifter kultur

Kr. pr. indbygger	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Folkebiblioteker	393,72	509,39	426,97	444,01	426,53	356,35	413,77
Museer	128,59	146,29	172,79	134,39	114,11	222,41	82,35
Teatre	54,13	52,09	163,59	141,38	19,80	11,83	20,82
Musikarrangementer	119,07	143,89	139,94	67,90	99,15	117,13	76,82
Andre kulturelle opgaver	227,10	343,25	342,15	134,23	228,11	167,41	316,61

Kilde: Flis udtræk den 20.06.2014

I forhold til øvrige kommuner ligger Randers kommunes udgifter til Folkebiblioteker: 2. nederst, Museer: 3. nederst, Teatre: 2. øverst, Musikarrangementer: 3. øverst, Andre kulturelle opgaver: 2. nederst.

4.2 Oversigt over aftaleenheder

	Bevilling 1.000 kr.
Randers Bibliotek	40.074
Museum Østjylland	9.105
Værket	9.161
Eventsekretariatet	4.286
Randers Musikskole	5.805
Fritidscentret	2.606
Kulturhuset	424

Sundheds- og ældreudvalget

Bevillingsområderne:

Sundhedsområdet

Ældreområdet

7.1 Sundhedsområdet

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	<i>Serviceammen</i>			<i>Udenfor serviceammen</i>		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Vederlagsfri fysioterapi	19,4		19,4			0,0
1.2. Rehabilitering	19,2		19,2			0,0
1.3. Sundhedscenter	12,1	-0,2	11,9			0,0
1.4. Sundhedsplejen	14,2		14,2			0,0
1.5. Tandplejen	30,4	-0,3	30,1			0,0
1.6. Andre sundhedsudgifter	12,1		12,1			0,0
1.7. Aktivitetsbestemt medfin.				332,9	0,0	332,9
i alt	107,4	-0,5	106,9	332,9	0,0	332,9

Serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 106,9 mio. kr., fordelt med udgifter på 107,4 mio. kr. og indtægter på 0,5 mio. kr.

1.1. Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som ordineres af de praktiserende læger, primært til handicappede, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.2 Rehabilitering/genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

I Randers Kommune tilbydes borgerne "frit valg" blandt de kommunale leverandører. Dette betyder, at man som borger selv kan vælge, hvor genoptræningen skal foregå. Der er mulighed for genoptræning ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter eller på et af de 3 ældreområder i kommunen.

Endvidere er der iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskeade, hjerteproblemer og diabetes.

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2014 er det besluttet at en del af genoptræningen fra 2014 skal foregå som "virtuel" genoptræning, hvilket betyder anvendelse af ny teknologi og øget selvtræning.

I forbindelse med Kræftplan 3 er der via lov- og cirkulæreprogrammet givet knap 600.000 kr. fra 2014 til kræftrehabilitering.

1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse

Ved årsskiftet 2011/12 blev sundhedscentret på Thors Bakke åbnet, hvor områderne sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje, rehabilitering og tandplejen samles sammen med re-

7.1 Sundhedsområdet

gionale og private sundhedsaktører (jordmodercenter, blodprøvetagning, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.).

Under denne bevilling sker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers kommune.

En væsentlig aktivitet på det sundhedsfremmende/forebyggende område er ”tjek dit helbred”, hvor alle 30-49 årige i en femårsperiode fra 2012 skal tilbydes et forebyggende helbredsundersøgelse. Projektet finansieres i et samarbejde mellem Region Midtjylland og Randers Kommune.

Til projektet er der bevilget forskningsmidler fra Trygfonden på 10 mio. kr. til at lave effektmålinger, herunder samfundsøkonomisk evaluering af projektet.

1.4 Sundhedsplejen

Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

Sundhedsplejens tilbud omfatter i forbindelse med fødsler et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen.

Hertil kommer en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen.

Sundhedsplejerskerne fungerer endvidere som konsulenter for daginstitutionerne.

I forbindelse med budgetlægningen for 2015 er der indarbejdet 1,5 mio. kr. i 2015 og 2016 til fortsættelse af aktiviteterne ved familieiværksættere, der fokuserer på forældres muligheder og forpligtigelse til at virke aktivt i udviklingen af de sociale fællesskaber (igangsat i 2014) og med bevillingen gives der mulighed for også at tilbyde parterapi, der andre steder har vist at øge trivslen i familierne og medføre færre skilsmisser.

1.5 Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge første gang ved 3 års alderen og til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På tandplejens område er der de senere år besluttet en række besparelser, der blandt andet betyder at en række klinikker er blevet nedlagt.

1.6 Andre sundhedsudgifter

På dette område er der i budget 2015 i forhold til budget 2014 indarbejdet yderligere knap 6 mio. kr., som blev aftalt ved aftalen mellem Regeringen og KL og som afsættes med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet skal anvendes til at reducere antallet af uhensigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, uhensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser samt færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 352 mio. kr.

7.1 Sundhedsområdet

1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering

Kommunerne er medfinansierende på sundhedsområdet, idet der skal betales aktivitetsbestemte bidrag hver gang en borger i kommunen anvender en sundhedsydelse hvad enten det er på sygehuset eller under sygesikringen (fx hos praktiserende læge/speciallæger mv.). Se yderligere herom i afsnit 3.2.

Udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering er budgetteret således i budget 2015:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering	352,0		352,0

Staten og/eller regionerne opkræver en betaling, som kommunerne ikke pt. har mulighed for at kontrollere på cpr-niveau. Det er aftalt mellem KL og Regeringen, at der skal gives kommunerne adgang hertil med henblik på blandt andet analyser af indsatser på sundhedsområdet.

Kommunerne kan dog løbende følge med i det overordnede forbrug af de enkelte ydelser via Sundhedsstyrelsens hjemmeside (e-sundhed), ligesom Randers Kommune i samarbejde med firmaet Rehfeld har udviklet en edb-løsning, der giver adgang til fx områdefordelte data og sundhedsdata sammenlignet med arbejdsmarkedstilknytning.

Ved budgetlægningen for 2013 blev der vedtaget besparelser på medfinansieringen på netto 1,5 mio. kr. som følge af forstærket indsats for at undgå indlæggelser på småbørnsområdet og på forebyggelige indlæggelser, en øget rehabiliteringsindsats samt øget fokus på færdigbehandlede psykiatriske patienter.

Ved økonomaftalen mellem regeringen og KL for 2015 er der fastlagt et forventet niveau for den kommunale medfinansiering. På baggrund heraf har KL efterfølgende skønnet over den enkelte kommunes forventede udgifter i 2015, og dette anvendes som udgangspunkt for budgetlægningen for 2015 fratrukket den forventede mindreudgift i forbindelse med ovennævnte besparelser. Da medfinansieringsudgifterne i de seneste år er steget mere end gennemsnittet for landets kommuner, er der ud over KL's skøn indarbejdet en øget udgift, baseret på regnskaberfaringer for 2013 og 2014.

KL har i september meddelt at Statens Seruminstitut har lavet en regnefejl i forhold til taksterne for den kommunale medfinansiering, som betyder at vurderingen af den kommunale medfinansiering er skønnet for høj. Derfor er skønnet for medfinansieringsudgifterne for Randers Kommune reduceret med 14,6 mio. kr. i 2015 og frem, og bloktilskuddet er tilsvarende reduceret. Endvidere er der i 2015 skønnet at der vil ske en tilbagebetaling vedr. den kommunale medfinansiering med 4 mio. kr., i det det forventes at kommunerne på landsplan i 2014 vil indbetale for meget i forhold til det loft for medfinansiering, der er for de enkelte regioner.

2. Det vil vi i 2015

Sundheds- og ældreudvalget har i sit arbejde fastlagt en række principper/kriterier for fremtidige projekter/udvikling inden for udvalgets område, hvilket er sket efter en konference kort efter udvalgets tiltræden og endelig godkendt på mødet den 29. april 2014.

Principperne, som gælder som ledelsesgrundlag på tværs af sundheds- og ældreområdet er følgende:

1. Brugere – Det er godt at kunne klare sig selv

7.1 Sundhedsområdet

Ud fra en erkendelse af, at der fortsat vil være et nødvendigt fokus på prioriteringer i forvaltningens arbejde og i tilbuddene til borgerne, følger vi dette princip. Idéen er ikke, at borgerne skal undvære hjælp, men i stedet, at man er nødt til at fokusere ressourcerne på de, som reelt ikke kan selv og samtidig lade de mere ressourcestærke borgere klare sig selv der hvor de kan. Det er ligeledes forvaltningens opfattelse, at borgerne efterspørger teknologiske løsninger, som kan hjælpe dem til et liv, hvor de i højere grad kan klare sig selv.

2. Bedre og billigere

Sundhed og ældre skal altid se på ydelserne og organisationen ud fra om der er noget af det vi gør, som kan gøres billigere og bedre – det skal være et centralt princip når der fremover sættes projekter i gang.

3. Kompetenceudvikling – på alle niveauer

Vi må ikke gå i stå – der skal være et stadigt fokus på at dygtiggøre såvel medarbejdere, ledere og hele organisationen.

Der skal være fokus på hvordan ledelsen understøtter innovation ligesom der skal være øget fokus på egen talentudvikling af nye ledere. Tankerne bag Leadership Pipeline vil være en del af grundlaget for den kommende udvikling.

4. Brug kræfterne der hvor det kan betale sig

Vi skal så vidt muligt koncentrere vores ressourcer på projekter og strategier som rummer potentiale til at forbedre vores økonomiske råderum betragteligt. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi skal ignorere mindre gevinster, men det er ikke der vi lægger hovedfokus i den strategiske planlægning.

5. Gå efter energierne

Der skal være fokus på at finde de udviklingsområder, hvor der er drive og energi til at opfylde de mål og projekter vi arbejder med. Vores projekter skal give mening for borgerne.

6. Se borgerne som en helhed

Borgerne er ikke kun en enkelt diagnose, men hele mennesker. Det skal være vores fokus i arbejdet. Derfor bør det ofte være et mål at nedbryde siloer og styrke det tværfaglige samarbejde – både internt og i forhold til de eksterne samarbejdspartnere.

Udvalget har opsat en række milepæle for udvalgets arbejde. På sundhedsområdet er disse i overskriftsform:

- Øge sundhed og lighed i sundhed
- Kvalitet kontra kvantitet på uddannelserne, og krav til uddannelse
- Tjek dit helbred for alle
- Udvikling af Sundhedscenter Randers v. 2.0
- Udvikling af det nære sundhedsvæsen
- Øge samarbejdet mellem sundhed og arbejdsmarked
- Sundhedstilbud målrettet nydanskere og deres sundhedsprofil
- Uddannelse skaber viden og engagement
- Angst og depression
- Politisk tema omkring medfinansiering
- Børn og overvægt
- Børn og unge trives bare bedre i Randers.
- Fokus på bevægelse i folkeskolen
- Vi vil forbedre folkesundheden
- Skærpet fokus på rygning (Randers som røgfri kommune i 2025?)
- Innovationsprojekter – de to flagskibe samt de otte projekter i spor 1

7.1 Sundhedsområdet

- Frivillighed
- Mere dynamiske/innovative aftalemål – nytænkning!
- Fastholde det fælles ansvar mellem ledelse og medarbejdere for udvikling
- Budgetstyring

Se en nærmere beskrivelse af milepælene via dette link:

<http://politikogdemokrati.randers.dk/FrontEnd.aspx?id=171561>

På sundhedsområdet er der administrativt opsat følgende mål for 2015:

- 1) Projekt Tjek dit Helbred er i gang. Medio 2014 tager knap 60% imod tilbuddet. Målet i 2015 er at 70% af borgerne tager imod tilbud om helbredsundersøgelse
- 2) Målet er at min. 200 borgere tager imod rygestop i 2015. Dog søges pt. storrygerpuljen og gives en bevilling herfra er målet for 2015 at nå 300 borgere
- 3) Den nuværende sundhedspolitik er implementeret ved udgangen af 2015. Der er formuleret og vedtaget ny sundhedspolitik gældende fra 2015.
- 4) Antallet af borgere, der tager imod tilbud i Sundhedscentret stiger med 10 % (der laves en tælling i september 2014 og igen i samme uge i 2015).
- 5) Ventetiden for et tilbud om genoptræning er kortest muligt og ikke overstiger 10 dage fra udskrivelse fra hospital med mindre genoptræning først skal iværksættes senere.
- 6) Antallet af caries for 15 årige kommer på landsniveau (som er 55%). I Randers er procenten i 2014 på 53.
- 7) Der indføres borgerbooking i tandplejen, som skal være med til at sikre en reduceret udeblivelsesprocent på under 10%
- 8) Lidt flere end landsgennemsnittet ammer fuld ud indtil barnet er 4 mdr, og lige så mange som landsgennemsnittet ammer fuldt ud til 6 mdr.
- 9) 70% af de førstegangsfødende, der tilbydes at deltage i "Familieiværksætterne" gennemfører forløbet.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

7.1 Sundhedsområdet

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
			2015	2016	2017	2018
	2013	2014				
Vederlagsfri fysioterapi	21,2	19,6	19,4	19,4	19,4	19,4
Rehabilitering	19,9	19,0	19,2	19,2	19,2	19,2
Sundhedsfremme og forebyg- gelse	13,1	12,1	11,9	12,4	9,9	8,8
Sundhedsplejen	12,8	12,8	14,2	14,2	12,7	12,7
Tandplejen	31,6	30,4	30,1	30,1	30,1	30,1
Andre sundhedsudgifter	2,2	6,3	12,1	11,7	11,8	11,8
Inden for servicrammen	100,8	100,2	106,9	107,0	103,1	102,0
Aktivitetsbestemt medfinansie- ring	343,5	333,2	332,9	338,0	339,0	340,1
Uden for servicrammen	343,5	333,2	332,9	338,0	339,0	340,1
Alt i alt	444,3	433,4	439,8	445,0	442,1	442,1

Tallene viser at udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering var væsentligt højere i 2013 end i budgettet for 2014 og der er givet tillægsbevilling til medfinansieringsudgifterne ved 1. budgetopfølgning 2014 pr. 31. marts på 10 mio. kr. samt ved 2. budgetopfølgning 2014 pr. 30. juni på 6,8 mio. kr.

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

3.2 Ændringer over år

<i>mio. kr. - servicrammen</i>	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014	100,2	100,2	100,2	100,2
Rammered. på sundhedsområdet 1%	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Lovændringer – beløbet til LC, ældre medicinske patienter bortfalder fra 2016		-0,4	-0,4	-0,4
Budget til social pejling er overført til sko- leområdet/telefoni er reduceret	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Familieiværksættere og forsøg med parte- rapi	1,5	1,5		
Tjek dit helbred – projektet ophører i 2017			-2,3	-3,4
Lovændringer mv. – styrket rehabilitering af kræftpatienter	0,6	0,6	0,6	0,6
Lovændringer mv. –økonomiaftale 2015 på sundhedsområdet	6,0	6,0	6,0	6,0
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Virtuel genoptræning, besparelsen stiger fra 0,375 mio. kr. til 0,5 mio. kr. årligt	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ændringer i vedtaget budget 2013-16				
Projekt tjek dit helbred udskudt 1 år (BY 12.12.11)		0,5	0,5	0,5
Øvrige ændringer			-0,1	-0,1
I alt	106,9	107,0	103,1	102,0

7.1 Sundhedsområdet

2015-budgettet

I forbindelse med udarbejdelsen af basisbudgettet er der indarbejdet en rammereduktion på 1% i lighed med øvrige områder.

Endvidere bortfalder et bloktilskud givet til indsats i forhold til den ældre medicinske patient fra 2016 på 400.000 kr.

<i>mio. kr. – aktivitetsbestemt medfinansiering – uden for servicerammen</i>	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014	333,2	333,2	333,2	333,2
Regulering som følge af KL's skøn samt regnskabserfaringer	18,3	20,4	21,4	22,5
KL-udmelding om regnefejl hos Statens Seruminstitut for den kommunale medfinansiering	-14,6	-14,6	-14,6	-14,6
Forventet tilbagebetaling i 2015 af for meget indbetalt medfinansiering i 2014.	-4,0	0,0	0,0	0,0
I alt	332,9	338,0	339,0	340,1

3.3 Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Lovgrundlag på medfinansieringsområdet	Sundhedsloven, herunder særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering. Endvidere findes bestemmelser i Lov om regionernes finansiering med tilhørende bekendtgørelser mv.
Lovgrundlag på tandpleje- og sundhedsplejeområdet	Sundhedsloven: Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119 Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126 Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137. Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b Finansiering af sundhedsydelser: kapitel 77, §§247-251a

Budgettet baserer sig på en fremskrivning af tidligere budgetter tilrettet med byrådets tillægsbevillinger med undtagelse af medfinansieringsområdet.

Reglerne for den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet ser således ud i 2015:

Beregning vedrørende somatisk aktivitet på private og offentlige sygehuse	
Stationær behandling	34 pct. af DRG-takst (ekskl. langliggertakst), dog maksimalt 14.621 kr. pr. indlæggelse
Ambulant behandling	34 pct. af DAGS-takst, dog maksimalt 1.442 kr. pr. besøg. Det maksimale beløb for gråzonepatienter udgør 14.621 kr.
Genoptræning under indlæggelse	70 pct. af genoptræningstakst
Beregning vedrørende psykiatrisk aktivitet på private og offentlige sygehuse	
Stationær behandling	60 pct. af sengedagstakst, dog maks., 8.458 kr. pr.

7.1 Sundhedsområdet

	indlæggelse
Ambulant behandling	30 pct. af besøgstakst, dvs. 520 kr. pr. besøg
Beregning vedrørende praksissektoren	
Speciallægebehandling	34 pct. af honorarer, dog maksimalt, 1.442 kr. pr. ydelse.
Almen lægebehandling	10 pct. af honorarer for grundydelse
Fysioterapeutisk behandling	10 pct. af honorarer
Kiropraktor behandling	10 pct. af honorarer
Psykologhjælp	10 pct. af honorarer
Fodterapeutisk behandling	10 pct. af honorarer
Tandlægebehandling	10 pct. af honorarer
Tilskud til anden behandling	10 pct. af honorarer
Genoptræning efter endt sygehusbehandling	
Al genoptræning, hvad enten dette foregår på sygehus eller andre steder	100 pct. af udgifterne

Hertil kommer en obligatorisk plejetakst på 1.951 kr. for færdigbehandlede patienter samt for ophold på hospice.

I aftalen mellem regeringen og KL er der fastlagt et forventet niveau for udgifterne på landsplan, der efterfølgende vil blive reguleret såfremt udgifterne bliver højere eller lavere.

Det er dette niveau og på baggrund af beregninger fra KL over aktiviteten i 2013 at budgettet som udgangspunkt bliver beregnet. Da der i Randers Kommune i 2013 og 2014 har været en større stigning end i gennemsnittet af øvrige kommuner er der endvidere indregnet regnskabs-erfaringer i skønnet for 2015 og frem.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal for 7-byerne.

Kr. pr. indbygger i regnskab 2013	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Medfinansiering af sundhedsvæsen	3.477	3.267	3.359	3.475	3.344	3.553	3.488
heraf somatik *)	3.045	2.895	2.979	3.054	2.957	3.166	3.070
heraf psykiatri *)	149	140	138	132	144	149	150
heraf sygesikring *)	282	232	238	288	244	238	269
Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning	565	203	463	485	474	256	354
Behandling hos fysioterapeut	214	184	221	164	190	185	143
Kommunal tandpleje	319	384	447	380	398	404	402
Sundhedsfremme og forebyggelse	132	63	92	104	63	106	41
Kommunal sundhedstjeneste	130	133	211	146	138	128	146
Andre sundhedsudgifter	54	79	64	64	56	74	68
Sundhed i alt	4.890	4.313	4.856	4.817	4.663	4.706	4.643

Kilde: FLIS, juni 2014 - *) disse tal er beregnet på baggrund af FLIS samt KL -aktuel kommunaløkonomi.

I tabellen herover ses, at Randers kommune ligger med den højeste udgift samlet pr. indbygger til sundhedsvæsenet sammenlignet med 7-byerne; dette dækker over relativt høje udgifter til medfinansiering og genoptræning/vedligeholdelsestræning, behandling hos fysioterapeut samt sundhedsfremme og forebyggelse og forholdsvis lave udgifter til hhv. tandpleje, sundhedspleje og andre sundhedsudgifter – samt mere gennemsnitlige udgifter pr. indbygger på de øvrige områder.

Når udgifterne til sundhedsfremme og forebyggelse er høje skyldes det samarbejdsprojektet med Region Midtjylland omkring Tjek dit helbred. Det bemærkes at forskellig konteringspraksis

7.1 Sundhedsområdet

mellem kommunerne gør at der er usikkerhed omkring udgifterne til kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning.

	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Akutte indlæggelser af ældre medicinske patienter i 2013 pr. 1000 65+ årige	226	177	207	250	228	233	239
heraf pct. Genindlæggelser i 2013	15,7	7,2	12,9	19,6	16,6	16,0	15,9
Akutte indlæggelser, der skyldes kronisk sygdom i 2013 pr. 1000 18+ årige	18	15	17	20	18	19	17
Forebyggelige akutte indlæggelser i 2013 pr. 1000 65+ årige borgere	68	54	65	78	67	63	63
Færdigbehandlede sangedage i 2013 pr. 1000 udskrivinger, somatik	3	2	2	1	4	1	3
Antal almene genoptræningsplaner i 2013 pr. 1.000 sygehuskontakter	7,4	8,8	8,9	6,9	9,1	7,8	7,1
Antal specialiserede genoptræningsplaner i 2013 pr. 1.000 sygehuskontakter	2,4	2,1	2,1	2,5	2,7	1,9	2,0

Kilde: KL - aktuel kommunaløkonomi, juni 2014

I denne tabel ses at Randers ligger relativ gennemsnitligt på de enkelte nøgletal, dog med en tendens til at være i den øverste del, hvilket blandt andet kan skyldes Randers kommunes demografi. Endvidere gøres der med ansættelse af 10 distriktssygeplejersker fra 2014 et forsøg på at reduceret antallet af akutte og forebyggelige indlæggelser.

4.2 Takster

	Takst for 2014	Takst for 2015
Omsorgstandpleje: forpligter kommunerne til at tilbyde forebyggende og behandelende tandpleje til personer, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilbud. Egenbetalingen udgør	470,00	485,00
Specialtandpleje: for udviklingshæmmede og sindslidende. Egenbetaling udgør	1.745,00	1.795,00
<i>Taksterne reguleres iht. Bekendtgørelse nr. 727 af 15. juni 2007, § 28, en gang årligt på grundlag af satsreguleringssatsen</i>		

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Sundhedsplejen

Selvstændige klinikker:		
Asferg skole	Østergade 2, Asferg	8990 Fårup
Assentoftskolen	Skolevej 14, Assentoft	8960 Randers SØ
Bjerreregrav skole	O. Fussingvej 7, Øster Bjerreregrav	8920 Randers NV
Fårup skole	Skolebakken 5	8990 Fårup
Grønhøjsskole	Nørreled, Øster Tørslev	8983 Gjerlev J
Havndal skole	Søringen 3	8970 Havndal
Hornbæk skole	H. C. Andersensvej 1	8920 Randers NV
Korshøjsskolen	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Kristrup skole	Skolegade 4	8960 Randers SØ
Langå skole	Gydevej 3	8870 Langå
Munkholmskolen	Bymarksvej 18, Stevnstrup	8870 Langå
Nyvangsskolen	Rindsvej 2	8920 Randers NV
Nørrevangsskolen	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Rismølleskolen	Rismøllegade 15	8930 Randers NØ
Rytterskolen	Borup Byvej 14	8920 Randers NV
Søndermarksskolen	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Tirsdalens skole	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Vestervangsskolen	Nålemagervej 120	8920 Randers NV
Østervangsskolen	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ

7.1 Sundhedsområdet

Klinikfællesskab med psykologer, tandlæger mv.		
Blicherskolen	Haldvej 6	8981 Spentrup
Gjerlev-Enslev skole	Tønagervej 11, Gjerlev	8983 Gjerlev J
Hadsundvejens skole	Gl. Hadsundvej 3	8900 Randers C
Hald-Kærby Centralskole	Salbakken 7, Hald	8983 Gjerlev J
Hobrovejens skole	Gethersvej 36	8900 Randers C
Vorup skole	Vorup Boulevard 33	8940 Randers SV
Oust Mølleskolen	Oust Møllevej 25	8920 Randers NV
Privatskoler:		
Randers Realskole	Fabers Alle 3	8900 Randers C

Tandplejen

Centralklinikken inkl. tandregulering	Randers Sundhedscenter, Biografgaden 3	8900 Randers C
Nørrevangsskolens tandklinik	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Østervangsskolens tandklinik	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Tirsdalens tandklinik	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Søndermarks skolens tandklinik	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Blicherskolens tandklinik	Haldvej 6	8981 Spentrup
Bjerregravskolens tandklinik	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
Assentoftskolens tandklinik	Skolevej 20, Assentoft	8960 Randers SØ
Kørshøjskolens tandklinik	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Langå skoles tandklinik	Gydevej 3	8870 Langå
Havndal skoles tandklinik	Skolevej 3	8970 Havndal

4.4. Yderligere oplysninger

Faktaoplysninger

Sundhed	2012	2013
Udskrivelser fra hospitaler af borgere fra Randers	19.120	19.102
- heraf fra Regionshospitalet i Randers	12.803	12.588
Sengedage, borgere fra Randers	67.425	65.752
- heraf på Regionshospitalet i Randers	42.733	41.475
Antal ambulante besøg og ydelser, borgere fra Randers	176.258	188.112
- heraf på Regionshospitalet i Randers	111.980	117.155
Antal genoptræningsplaner	2.517	2.659
- heraf almen genoptræning	1.907	1.992
- heraf specialiseret genoptræning	610	667
Psykiatri		
- antal sygehusudskrivelser	747	757
- antal sengedage	9.697	9.355
- antal besøg	17.574	19.835
Antal ydelser sygesikringen	1.347.962	1.299.580
- heraf antal ydelser hos praktiserende læge	772.219	763.160
- heraf antal ydelser hos speciallæger mv.	173.840	168.854
- heraf antal ydelser hos fysioterapeuter	91.090	89.174
- heraf antal ydelser hos kiropraktor	40.257	39.866
- heraf antal ydelser hos psykolog	6.494	6.560
- heraf antal ydelser hos tandlæge	250.841	217.888
- heraf antal ydelser hos fodterapeut (ikke fuld opgørelse i afregningssystemet)	13.221	14.078

Kilde: E-Sundhed

7.1 Sundhedsområdet

Sundhedsplejen

	2012	2013
Antal fødte	970	898

Kilde: Danmarks Statistik

Tandplejen

Antal i Tandplejen, uge 15, 2014

	Offentligt	Hos private	I alt
- antal 0-14 årige	16.664	0	16.664
- antal 15 årige	1.229	0	1.229
- antal 16-17 årige	1.998	223	2.221
- specialtandpleje (handicappede)	225	29	254
- omsorgstandpleje (ældre)	226	20	246
- I alt	20.342	272	20.614
De tilsvarende tal for 2013	20.692	65	20.757

Antal 15 årige, der har været eller er i behandling med tandretning	290		290
---	-----	--	-----

Der henvises i øvrigt til www.sundhedscenter.randers.dk vedr. oplysninger om sundhedscenter, rehabilitering og sundhedspleje og til www.tandplejen.randers.dk vedr. tandplejen.

7.2 Ældreområdet

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Pleje og omsorg, genoptræning og vedligeholdelsestræning samt andre faste ejendomme og tilskud til foreninger	838,1	-121,2	716,9			
1.2. Hjælpebidler og rådgivning	62,3	-7,0	55,3			
1.3. Plejevederlag	4,1	0,0	4,1			
1.4. Ældreboliger				42,8	-76,2	-33,4
i alt	904,5	-128,2	776,3	42,8	-76,2	-33,4

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 904,5 mio. kr., indtægter for 128,2 mio. kr., netto 776,3 mio. kr. i 2015 inden for servicerammen.

1.1 Pleje og omsorg, genoptræning og vedligeholdelsestræning samt andre faste ejendomme og tilskud til foreninger.

Økonomisk kan dette område opdeles i følgende delområder:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Pleje- og omsorg	765,0	-112,0	653,0
Tilskud til foreninger	3,2	-0,7	2,5
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	60,8	-2,0	58,8
Andre faste ejendomme	9,1	-6,5	2,7
I alt	838,1	-121,2	716,9

Dette område er langt det største udgiftsområde og omfatter de fleste servicetilbud, der gives på ældreområdet, fx praktisk/personlig hjælp og sygepleje til borgere i eget hjem, tilbud på plejecentrene fra pleje til cafeer samt Madservice Kronjylland. Hertil kommer 2 selvejende ældrecentre (Randers Kloster og Solbakken), som drives efter overenskomst med kommunen.

Særskilt budgetteres nu genoptræning og vedligeholdelsestræning, som primært omfatter de kommunale aktivitetscentre, der er på kommunens centre. Posten "andre faste ejendomme" omfatter udgifter og indtægter ved udlejningsboliger (Gudenåcentret og Dragonparken), der ikke er opført efter ældreboligloven, men lejet af pensionsselskaber.

Borgerne, der er visiteret til hjælp på frit-valgsområdet (praktisk og personlig pleje), har mulighed for at vælge mellem kommunal leverance eller én af de private aktører, der er godkendt. På ældreportalen www.aeldre.randers.dk findes en oversigt over de godkendte leverandører.

Der er i de senere år gennemført en række besparelser på ældreområdet, blandt andet nedlæggelse af en række boliger, "træning i stedet for hjælp", tvungen brug af sundhedsklinikker, forhøjelse af brugerbetalingen for dagcenterkørsel, ændret natstruktur, reduktion i ledelse og administrative medarbejdere.

7.2 Ældreområdet

På området sker der i disse år en opgaveglidning og –flytning fra regionen (sygehusvæsenet) til de kommunale tilbud, blandt andet i forbindelse med at der lukkes senge på sygehusafdelinger og ved at der sker hurtigere udskrivning af patienterne.

Med henblik herpå og for at hindre sygehusindlæggelser, primært de forebyggelige indlæggelser og genindlæggelser, blev Tryghedshotellet på Kollektivhuset åbnet primo 2011. "Hotellet" omfatter præhospitale pladser samt selvindskrivningspladser og aflastningspladser. Ligeledes arbejdes der løbende med henblik på den tidligere udskrivning og at undgå indlæggelser i det hele taget, blandt andet via sundhedsstrategisk ledelse, der er et samarbejde mellem regionshospitalet Randers og kommunerne i Randers-klyngen (Randers, Favrskov, Syddjurs og Norddjurs).

Med henblik på at styrke de kommunale medarbejdere i forbindelse med opgaveglidning mv. gennemføres der løbende efteruddannelse og rotationsforløb for ældreområdet personale.

På Byrådets møde den 25. november 2013 er der besluttet en procesplan for etablering af et nyt plejecenter til erstatning for Gudenåcentret og Dragonparken, hvor lejekontrakterne udløber i 2018.

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 2014 blev det aftalt at der blev afsat 1 milliard kroner til ældreområdet, og Randers Kommune har efter ansøgning fået tildelt 17,7 mio. kr. af disse i 2014 og beløbet er blivende og derfor indarbejdet med både indtægter fra staten og udgifter i 2015.

På mødet den 29. januar 2014 besluttede sundheds- og ældreudvalget at puljen udmøntes således i 2014:

	Mio. kr.
Med henblik på at gøre borgerne mere selvhjulpne afsættes en pulje til anskaffelse af velfærdsteknologi	1,0
Med henblik på yderligere kompetenceudvikling af personalet afsættes en pulje	1,0
Styrket indsats på centre ved ansættelse af yderligere sosu-medarbejdere pr. 1. april 2014	3,9
Alle borgere i frit-valgsområdet, der modtager rengøringshjælp (borgere, der ikke bor på centre) tilbydes i løbet af 2014 at få ekstra rengøring på 2 timer . Forvaltningen vil efterfølgende komme med en sag om hvad der kan ydes og hvem der skal udføre opgaven.	2,0
Det forslås, at der i hvert af ældreområdet 10 hjemmehjælpsdistrikter pr. 1. maj 2014 tilknyttes en distriktsygeplejerske med henblik på at forbedre de ældres generelle sundhedstilstand og forebygge hospitalsindlæggelser som følge af KOL, urinvejsygdomme m.fl. (de store indlæggelsesårsager) Tiltaget sigter endvidere på at reducere kommunens udgift til medfinansiering.	2,5
Der afsættes et rammebeløb til styrkelse af aften-/natberedskabet	1,0
Demens. Der søges om et generelt løft for demente med følgende tiltag: <ul style="list-style-type: none"> • Indsats målrettet yngre personer med demens og deres pårørende (375.000 kr.) • Oprettelse af specialteam af medarbejdere i forhold til de dårligste demente med store adfærdsproblemer (700.000 kr.) • Udarbejdelse af tryghedsplan for alle centre i 2014 og 2015 samt etablering af gps-loop ved udgangsdøre, haveanlæg mv. (880.000 kr. i 2014 og 1.120.000 kr. i 2015) 	3,0

7.2 Ældreområdet

<ul style="list-style-type: none"> • Implementering af e-learning i udegrupper med henblik på kulturændring 575.000 kr.) • Alternative aktiviteter for demente, der kommer i aktivitetstilbuddene (fx køb af campingvogn, drivhuse, udendørs træningsredskaber mv.) samt efteruddannelse af personale • Efteruddannelse af demenskoordinatorerne (70.000 kr.) • Show-room på Hjælpemiddelhuset, hvor der indrettes en lejlighed, hvor man kan se hjælpemidler mv. og få viden om, hvor det kan købes (350.000 kr.) 	
Sociale aktiviteter. Der søges om ansættelse af yderligere 2 medarbejdere i hvert af de 3 områder pr. 1. maj 2014, der skal have fokus på styrkelse af de sociale aktiviteter på centrene for såvel beboere på centrene samt hjemmeboende. Endvidere afsættes et beløb på 0,5 mio. kr. til aktiviteter, fx udflugter, foredrag mv.	2,0
Frivillighed – selvtræning for borgerne. Indkøb af maskiner til centre	0,5
Afholdelse af en frivillighedskonference i 2014	0,3
Mad – der afsættes et beløb til forsøg med en socialøkonomisk virksomhed , hvor udviklingshæmmede i samarbejde med personale og beboere tilbereder mad på centrene	0,3
Center for senhjerneskedede på Svaleparken i Assentoft, anskaffelse af inventar	0,1
Revision af projekterne	0,1
I alt	17,7

Der er søgt midler til 2015, men ved redaktionens slutning var ansøgningen endnu ikke færdigbehandlet, men der er søgt til videreførelse af de fleste aktiviteter med undtagelse af 2 timers ekstra rengøring samt engangsbeløb vedr. velfærdsteknologi, kompetenceudvikling, frivillighed, frivilligkonference samt inventar til senhjerneskedecentret. Derudover er der søgt til implementering af indførelse af screeningsredskaber (TOBS og ABCD) og yderligere beløb til aktiviteter.

1.2. Hjælpemidler og Rådgivning (hjælpemiddeldepotet)

Hjælpemiddelhuset Kronjylland har kontakt med mere end 10.000 af kommunens borgere. De direkte udgifter til hjælpemidler konteres under denne udgiftspost, ligesom udgifter til kommunikation (syns, tale- og høreområdet) samt udgifter vedr. bevilling af handicapbiler gør.

I 2010 hjemtog Randers Kommune sammen med Favrskov, Syddjurs og Norddjurs kommuner en række opgaver på høreområdet og etablerede Hørecenter Midt og i 2011 er der sammen med Favrskov og Syddjurs Kommuner hjemtaget en række opgaver på synsområdet. Fra årsskiftet 2011/2012 blev synssamarbejdet udvidet med Norddjurs kommune og flere opgaver. Der er samtidig indgået en samarbejdsaftale med Optikerhøjskolen, der er placeret i Randers. Samlet set kaldes dette samarbejde nu for Kommunikationssamarbejdet Midt; for en nærmere redegørelse for dette samarbejde, kan der henvises til Sundheds- og ældreudvalgets møde den 24. november 2011 og 28. november 2013.

Randers Kommune er driftsherre i såvel høre- som synssamarbejdet. Udgifterne til samarbejdet fordeles efter kommunernes andel af det samlede indbyggertal.

1.3 Plejevederlag

Hvis en pårørende er alvorligt syg, kan der bevilges plejevederlag.

7.2 Ældreområdet

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 42,8 mio. kr., indtægter for 76,2 mio.kr., nettoindtægter på 33,4 mio. kr. i 2015 uden for servicerammen.

1.4. Ældreboliger

Kommunen står som udlejer af mange ældreboliger, og i driftsregnskabet er der en nettoindtægt på 33,4 mio. kr. hvilket ikke er udtryk for et samlet overskud af ældreboligerne, idet finansieringsomkostningerne betales via økonomiudvalgets konti.

Der er indgået en administrationsaftale med Lejerbo i forhold til ældreboligerne.

2. Det vil vi i 2015

Sundheds- og ældreudvalget har i sit arbejde fastlagt en række principper/kriterier for fremtidige projekter/udviklingen inden for udvalgets område, hvilket er sket efter en konference kort efter udvalgets tiltræden og endelig godkendt i mødet den 29. april 2014.

Principperne, som gælder som ledelesgrundlag på tværs af sundheds- og ældreområdet er følgende:

1. Brugerne – Det er godt at kunne klare sig selv

Ud fra en erkendelse af, at der fortsat vil være et nødvendigt fokus på prioriteringer i forvaltningens arbejde og i tilbuddene til borgerne, følger vi dette princip. Idéen er ikke, at borgerne skal undvære hjælp, men i stedet, at man er nødt til at fokusere ressourcerne på de, som reelt ikke kan selv og samtidig lade de mere ressourcestærke borgere klare sig selv der hvor de kan. Det er ligeledes forvaltningens opfattelse, at borgerne efterspørger teknologiske løsninger, som kan hjælpe dem til et liv, hvor de i højere grad kan klare sig selv.

2. Bedre og billigere

Sundhed og ældre skal altid se på ydelserne og organisationen ud fra om der er noget af det vi gør, som kan gøres billigere og bedre – det skal være et centralt princip når der fremover sættes projekter i gang.

3. Kompetenceudvikling – på alle niveauer

Vi må ikke gå i stå – der skal være et stadigt fokus på, at dygtiggøre såvel medarbejdere, ledere og hele organisationen.

Der skal være fokus på hvordan ledelsen understøtter innovation ligesom der skal være øget fokus på egen talentudvikling af nye ledere. Tankerne bag Leadership Pipeline vil være en del af grundlaget for den kommende udvikling.

4. Brug kræfterne der hvor det kan betale sig

Vi skal så vidt muligt koncentrere vores ressourcer på projekter og strategier som rummer potentiale til at forbedre vores økonomiske råderum betragteligt. Det betyder selvsagt ikke, at vi skal ignorere mindre gevinster, men det er ikke der vi lægger hovedfokus i den strategiske planlægning.

5. Gå efter energierne

Der skal være fokus på at finde de udviklingsområder, hvor der er drive og energi til at opfylde de mål og projekter vi arbejder med. Vores projekter skal give mening for borgerne.

6. Se borgerne som en helhed

Borgerne er ikke kun en enkelt diagnose, men hele mennesker. Det skal være vores fokus i arbejdet. Derfor bør det ofte være et mål at nedbryde siloer og styr-

7.2 Ældreområdet

ke det tværfaglige samarbejde – både internt og i forhold til de eksterne samarbejdspartnere.

Udvalget har opsat en række milepæle for udvalgets arbejde, som ses her i overskriftsform:

- Kvalitet kontra kvantitet på uddannelserne, og krav til uddannelse
- Koordinering af komplekse træningsopgaver
- Udvikling af det nære sundhedsvæsen
- Sundhedshøjskole
- Fremtidens plejehjem i Randers
- Vores lokalsamfund – vores plejehjem.
- Demens – nytænke vores tilbud
- Væk med ødemererne
- Nye procedurer for hjælpemidler
- Uddannelse skaber viden og engagement
- Sociale relationer – tid til det nære
- En god kommune at være pensionist i
- Rickshaw – cykelprojekt
- Kørselsoptimering i hjemmeplejen
- Overordnet strategi for velfærdsteknologi
- Innovationsprojekter – de to flagskibe samt de otte projekter i spor 1
- Frivillighed
- Mere dynamiske/innovative aftalemål – nytænkning!
- Fastholde det fælles ansvar mellem ledelse og medarbejdere for udvikling
- Budgetstyring

Se en nærmere beskrivelse af milepælene via dette link:

<http://politikogdemokrati.randers.dk/FrontEnd.aspx?id=171561>

På ældreområdet er der administrativt opsat følgende mål for 2015:

- At hverdagstræning gøres lettere tilgængeligt gennem oplysningsarrangementer og borgertilbud om træning i stedet for hjemmehjælp.
- At alle borgere, som henvender sig i Sundhed og Ældre tilbydes aktiv hverdagstræning eller redskaber/hjælpemidler før passiv hjælp.
- At der gennem kompetenceløft i sygeplejegruppen etableres mulighed for fortsat væske-terapi og intravenøs antibiotika behandling efter udskrivelse fra hospitalet
- At der i forbindelse med ansættelsen af 10 distriktssygeplejersker, finansieret af puljen til løft af ældreområdet, sker en reduktion i antallet af forebyggelige indlæggelser og genindlæggelser på 600 pr. år
- at borgere som udskrives fredag eftermiddag ikke er genindlagt igen mandag morgen. Der arbejdes på en halvering af antallet af borgere som oplever dette - i samarbejde med regionshospitalet.
- At der udarbejdes materiale om lokale aktiviteter i foreninger og på aktivitetscentre. Materiale som medarbejdere både kan orientere sig i, men også udlevere til borgere og pårørende.

7.2 Ældreområdet

- Videreudbygge faciliteter og rammer for at frivillige kan undervise i IT på ældrecentrene, herunder også sikre trådløse IT områder
- At der sendes breve digitalt til de ældre, som har tilmeldt sig digitale løsninger ved alle bevillinger af hjælpemidler.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pleje og omsorg & tilskud til foreninger	673,3	650,9	655,5	663,7	675,9	689,5
Andre faste ejendomme	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	36,2	57,8	58,8	58,8	58,8	58,8
Hjælpemidler	57,1	55,4	55,3	55,3	55,3	55,3
Plejevederlag	3,4	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Inden for servicerammen	774,0	770,9	776,4	784,6	796,8	810,4
Ældreboliger	-34,2	-29,4	-33,4	-33,4	-33,4	-33,4
Uden for servicerammen	-34,2	-29,4	-33,4	-33,4	-33,4	-33,4
Alt i alt	738,6	741,5	743,0	751,2	763,4	777,0

Tabellen herover viser at udgifterne på ældreområdet fra regnskab 2013 til budget 2014 er stort set uændret. Da der hvert år sker demografiregulering af budgettet som følge af et stigende antal ældre ville stigningen fra 2013 til 2014 have været større såfremt der ikke samtidig er gennemført en række besparelser i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2014, se evt. budgetbemærkningerne for 2014, afsnit 3.3 herom.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i det vedtagne budget 2014 fremskrevet til 2015-priser, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

<i>Inden for servicerammen - mio. kr.</i>	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014	770,9	770,9	770,9	770,9
Rammereduktion 1 %	-8,1	-8,1	-8,1	-8,1
Innovationsprojekter	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
Udmøntning af puljer (kørsel og hjemme-arbejdspladser)	1,0	1,0	1,0	1,0
Demografi	9,4	18,7	32,0	45,5
Telefonibesparelse	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Tilbageførsel af besparelser (budgetforlig)	10,0	10,0	10,0	10,0
Udvidelse af Tryghedshotellet	2,0	2,0	2,0	2,0

7.2 Ældreområdet

Ændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Midlertidig omklassificering af pleje/ældreboliger	-2,0	-3,0	-4,0	-4,0
Ændringer i vedtaget budget 2013-16				
Optimering af pleje om natten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Øvrige ændringer	-0,6	-0,7	-0,8	-0,7
I alt	776,4	784,6	796,8	810,4

Ældreboliger - mio. kr.	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014	-29,4	-29,4	-29,4	-29,4
1. budgetkontrol 2014 – forventede yderligere huslejeindtægter	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Ekstraindtægter ved udlejning	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
I alt	-33,4	-33,4	-33,4	-33,4

2015-budgettet

I forbindelse med udarbejdelsen af basisbudgettet er der indarbejdet en rammereduktion på 1% i lighed med øvrige områder.

Endvidere er der indregnet forventede besparelser som følge af 8 innovationsprojekter, der tilsammen i forbindelse med vedtagelsen af budget 2014 skulle give besparelser på samlet 20 mio. kr. i 2015.

For ældreområdet er der tale om følgende projekter og i alt 5,3 mio. kr.:

Velfærdsteknologi: 1,7 mio. kr.

Hjælpemidler: 0,8 mio. kr.

Dokumentation: 2,4 mio. kr.

E-rekruttering og besparelse faste linier til hjemmearbejdspladser 0,4 mio. kr.

Budgettet reduceres yderligere som følge af udmøntning af besparelse vedr. telefoni (mobil og fastnet) med 0,8 mio. kr. som følge af ny aftale vedr. telefoni.

Endelig forøges budgettet i forhold til den af byrådet den 16. juni 2014 godkendte demografiregulering, se nærmere i afsnit 3.2.2.

Ved budgetforliget blev det endvidere, på baggrund af en meget kraftig stigning i efterspørgslen på frit valg-området (praktisk hjælp, personlig pleje og sygepleje), besluttet at øge budgettet med 10 mio. kr. som kompensation herfor. Stigningen på dette område skyldes blandt andet hurtigere udskrivning fra sygehusene mv. Endvidere blev der via budgetforliget givet en bevilling på 2 mio. kr. til en udvidelse af Tryghedshotellet

Udmøntning af beslutninger fra tidligere år

Fra 2014-budgetforliget er der i 2015 en forøgelse af besparelsen ved omklassificering af boliger med 2 mio. kr., der yderligere forøges med 1 mio. kr. i hvert af årene 2016 og 2017.

Endvidere en mindre besparelse fra vedtagelsen af budget 2013 på 100.000 kr. fra 2015 som følge af en besparelse omkring optimering af plejen om natten.

7.2 Ældreområdet

3.3 Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Tilbuddene til de ældre tager udgangspunkt i servicelovens kapitel 16 om personlig hjælp, omsorg og pleje samt sundhedslovens kapitel 38 og 39 om hjemmesygepleje og genoptræning. Dette område omfatter den væsentligste del af servicetilbuddene mv. til ældre.

3.3.1 Tildelingsmodel

Fordelingsmodel på ældreområdet.

Sundheds- og ældreudvalget har godkendt fordelingsmodellen på ældreområdet den 24. november 2011 og modellen er efterfølgende evalueret og justeret på udvalgets møde den 31. oktober 2013. Selve modellen for lønsumfordelingen ser således ud:

	Afsat til	Tildelingsprincip (2015-beløb)
Delmodel 1: Ledelse og administration, tekniske servicemedarbejdere, fælles telefonomstilling	Områdeledere, distrikts- og centerledere ernæringsledere sygeplejeledere trænings- og aktivitetsledere, administrative ledere, administrativt personale tekniske servicemedarbejdere	Modellen tildeler hvert område en lønsum svarende til det antal ledere, der er i organisations-modellen, godkendt af byrådet den 2. maj 2011. Der tildeles 9.544.100 kr. efter lønsum til øvrige administrative stillinger, herunder til tre administrative ledere. 3.452.100 kr. fordeles til servicemedarbejdere efter antal boliger. Øvrige lønudgifter til servicemedarbejdere betales via beboernes husleje.
Delmodel 2: Boliger	Basisedarbejdere hele døgnet i alle boligtyper - inklusiv sygepleje og inklusiv særydelse	Pr. bolig tildeles (note 1): Ældreboliger med kald: 147.900 kr. Plejeboliger og aflastningsboliger: 295.800 kr. Demensboliger: 366.800 kr. Genoptræningspladser: 441.700 kr.
Delmodel 3 A: Personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet inkl. særydelse	Tildeles efter gennemsnittet af visiterede timer på fritvalgsområdet i 1.- 3. kvartal året før med en ATA-tid på 52 % (note 2). Der tildeles 17.100 kr. pr. visiteret time på årsbasis inkl. betaling til de private leverandører.
Delmodel 3 B: Hjemmesygepleje i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer hjemmesygepleje i fritvalgsområdet, inkl. Særydelse	Tildeles 22 % i forhold til antallet af fritvalgs-timer i området
Delmodel 4: Aktivitetsområdet	Basisedarbejdere på aktivitetsområdet inkl. genoptræning efter serviceloven, ekskl. genoptræning efter sundhedsloven	Der fordeles beløb pr. bolig (jf. delmodel 2) + pr. borger over 75 år i fritvalgsområdet: Pr. bolig (note 3): 13.300 kr. Pr. øvrig +75 årig: 1.960 kr.
Delmodel 5: Køkkenområdet	Basisedarbejdere i køkkener og caféer	Tildeles ud fra omsætningen 1. oktober 2012 til 30. september 2013 fratrukket 45 % til køb af råvarer
Delmodel 6: Øvrige	Natcentret Hospice Præhospitale pladser på Tryghedshotellet Psykiatri Genoptræningspladser	11.058.700 kr. 5.278.000 kr. 8.786.000 kr. 5.593.300 kr. 5.742.000 kr.

7.2 Ældreområdet

Noter:

- 1 Antallet af boliger opgøres som det forventede antal "helårs-boliger" i budgetåret. Det skal forstås på den måde, at hvis der sker ombygninger eller forventede udvidelser, medregnes til- eller afgang af boliger forholdsvis mæssigt.
- 2 Antallet af fritvalgstimmer opgøres som det gennemsnitlige ugentlige visiterede timer i perioden 1. januar til 30. september i året forud for budgetåret. Som følge af skift af omsorgssystem i efteråret 2013 har der været nogle konverteringsproblemer, hvorfor gennemsnittet for 2015 beregnes på grundlag af august-oktober-tallene 2014.
- 3 Som antallet af boliger er anvendt samme tal som i delmodel 2. I forhold til antallet af 75+ årige anvendes befolkningen i området pr. 1. januar året forud for budgetåret.

Med de anvendte tal ser lønsumstildelingen i 2015 således ud:

	Nord	Syd	Vest	I alt
Ledelse	9.574.440	8.616.478	8.072.770	26.263.688
Administrative medarbejdere	3.324.844	3.256.941	3.011.457	9.593.242
Tekniske servicemedarbejdere	1.380.840	1.104.672	966.588	3.452.100
Demensboliger	13.937.715	17.972.316	14.671.278	46.581.309
Plejeboliger	39.040.381	54.124.165	61.813.937	154.978.482
Aflastningsboliger	4.140.646	1.774.563	4.732.167	10.647.377
Ældreboliger med kald	42.589.506	15.675.304	8.577.053	66.841.864
Frit valgsområdet	59.440.466	56.611.365	42.124.303	158.176.133
Sygepleje til hjemmeboende	13.076.902	11.797.212	9.267.347	34.141.461
Aktivitetsområdet	11.577.526	9.643.356	8.303.999	29.524.881
Køkkenområdet	5.514.657	5.793.336	6.643.141	17.951.134
Natcenter	0	0	11.058.704	11.058.704
Psykiatriboliger	1.789.864	3.803.461	0	5.593.325
Hospice og præhospitalenhed	0	5.277.968	6.785.959	12.063.927
Genoptræningscenter	0	5.742.043	0	5.742.043
I alt	205.387.787	201.193.180	186.028.704	592.609.671

Det skal bemærkes at specifikationen af tildelingen herover til de enkelte delområder alene er vejledende, og at det er op til det enkelte område at viderefordre budgettet under hensyntagen til lokale forhold.

Fordeling af udgifter ud over løn:

Driftsudgifterne opdeles i særligt overførbare driftsudgifter og direkte overførbare driftsudgifter.

Særligt overførbare driftsudgifter

Forlods er der afsat beløb til følgende driftsudgifter og –indtægter:

- kørsel
- forbrugsafgifter

Disse udgifter er defineret som "særligt overførbare", hvilket betyder, at der kan ske en omfordeling af midlerne, såfremt det viser sig, at der er skævheder.

7.2 Ældreområdet

Direkte overførbare driftsudgifter

Ud over de særligt overførbare driftsudgifter tildeles der beløb til hvert område til de direkte overførbare driftsudgifter, beløb, som ikke kan reguleres efterfølgende.

Disse udgifter fordeles således:

Fast beløb pr område.

Til anvendelse af de forventede "faste omkostninger" ved et område, afsættes 3.000.000 kr. pr. område.

Beløb til vedligeholdelse

I forbindelse med centraliseringen af vedligeholdelsesmidlerne blev der afsat et mindre beløb pr. aftaleenhed til småreparationer mv.

Hertil tildeles 21.000 kr. pr. overordnet adresse for centrene.

Det bemærkes at der i forbindelse med budgettet for 2014 blev besluttet at aftaleenhederne uden kompensation skal afholde udgifter til indvendig vedligeholdelse.

Øvrigt driftsbudget

Det resterende driftsbudget fordeles mellem områderne efter lønsum.

Dette er til samtlige øvrige driftsudgifter, såsom

- kursusudgifter,
- beklædningsgodtgørelse,
- øvrige personaleudgifter,
- rengøringsartikler,
- vinduespolering,
- renovation og rensning,
- inventar,
- læge- og sygeplejefaglige artikler,
- beskæftigelsesmaterialer (udgifter og indtægter),
- diverse udgifter,
- annonceudgifter samt
- administrationsudgifter (kontorhold).

Særligt omkring forplejning

Budgettet vedr. **forplejning** er beregnet på grundlag af omsætningen fra 1. oktober til 30. september og der beregnes udgifter til fødevarer mv. på 45% heraf.

3.3.2 Demografi

Der er en demografimodel på ældreområdet, som tager udgangspunkt i de enhedsbeløb på ældreområdet, som Økonomi- og indenrigsministeriet opgør i forbindelse med beregningen af de enkelte kommuners udgiftsbehov.

Disse enhedsbeløb ganges så på den forventede udvikling i antal ældre. Desuden foretages der hvert år en efterregulering i forhold til det faktiske antal ældre.

7.2 Ældreområdet

Modellen indtil budget 2013 har medført demografiregulering i forhold til befolkningstallet mellem 65 og 74 år, 75 og 84 år og 85 år og derover, men med vedtagelsen af budget 2013 sker der fremover alene demografiregulering for de 75-84 årige og personer på 85 år og derover. Ved budgetlægning for 2014 er det vedtaget at demografireguleringen reduceres med yderligere 25% i 2014 og 2015 og at der i foråret 2015 laves en analyse af konsekvenserne heraf.

Tabel 16 - Samlet regulering på ældreområdet

Demografi, 1000 kr.	2015	2016	2017	2018
Efterreg vedr. 2014	815	815	815	815
Ændring 2014-15	8.582	8.582	8.582	8.582
Ændring 2015-16	0	9.288	9.288	9.288
Ændring 2016-17		0	13.284	13.284
Ændring 2017-18	0	0	0	13.578
I alt	9.397	18.685	31.969	45.547

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 FLIS-nøgletal for 7-byerne

Udgifter pr. 65 + årig - 2013 (kr.)	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Ældrepleje	44.534	40.191	45.679	45.951	39.740	41.151	45.792
heraf plejebolig	23.694	21.243	17.016	18.659	19.308	16.177	17.674
heraf hjemmehjælp, egen bolig	7.384	9.657	10.329	12.584	11.629	8.538	9.660
heraf hjemmesygepleje	2.367	2.798	3.075	2.481	2.710	5.406	4.159
heraf forebyggende tiltag	8.736	4.013	13.108	9.115	3.927	8.425	12.200
heraf hjælpemidler	2.063	2.334	1.929	2.490	1.937	2.426	2.053

Kilde: FLIS, juni 2014

I tabellen ses at Randers ligger i den højere ende af kommunerne i forhold til udgifter, og at der er stor forskel på niveauet af ældreudgifter i Herning, Silkeborg og Skive i forhold til de øvrige kommuner, hvilket kan skyldes konteringsforskelle.

Randers ligger relativt højt i forhold til plejeboliger, idet der i Randers er en større andel end i de fleste andre kommuner som følge af de forholdsvis mange ældreboliger med kald, der er i kommunen.

2013	Randers	Herning	Holstebro	Horsens	Silkeborg	Skive	Viborg
Gennemsnitsalder nyvisiterede hjemmehjælp ¹⁾	78,7	79,8	80,6	78,7	79,2	79,6	79,6
Privat leverandør, personlig pleje i % af alle modtagere ²⁾	2,5	11,8	3,7	1,9	12,8	12,7	5,4
Privat leverandør, praktisk hjælp i % af alle modtagere ²⁾	17,0	37,2	51,2	54,6	59,6	37,0	53,1
Privat leverandør, både personlig pleje/praktisk hjælp i % af alle modtagere ²⁾	9,6	17,5	31,5	23,7	32,5	19,7	32,7

Kilde: 1) FLIS, juni 2014 2) Danmarks statistik, juli 2014

I tabellen ses at gennemsnitsalderen på de nyvisiterede til hjemmehjælp i Randers sammen med Silkeborg er den laveste i de 7 kommuner.

7.2 Ældreområdet

Samtidig ses at der i Randers er relativt få, der vælger privat leverandør til at udføre den visiterede hjælp.

4.2 Takster

Ældrecentre	Takst for 2013	Takst for 2014	Takst for 2015
Forplejning med 1 hovedret og en bilet pr. måned	2.990,00	3.060,00	3.130,00
Forplejning med 1 hovedret pr. måned	2.750,00	2.815,00	2.880,00

Taksterne er ligeledes beskrevet i den samlede takstoversigt i årsbudgettet for 2015.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Ældreområdet er inddelt i 3 geografiske områder (Område Nord, Syd og Vest), der dækker praktisk hjælp og personlig pleje, boliger, aktiviteter og cafeer). Derudover omfatter ældreområdet 2 selvejende institutioner som drives efter overenskomst med kommunen (Randers Kloster og Solbakken), et hjælpemiddelhus samt madservice.

I tabellen på næste side ses en oversigt over antal boliger fordelt efter boligtype, hvor der er tilknyttet personale. Boligerne er fordelt på de områder og selvejende institutioner, som de hører til:

7.2 Ældreområdet

Fortegnelse over boliger på ældreområdet med tilknyttet personale								
		I alt boliger	Særlige bolig- typer	Demens- boliger	Pleje- boliger	/Ældre- boliger med kald	Aflastnings- boliger/selv- indskrivning	Psykiatri- boliger
Område Syd								
Tirsdalen	Rasmus Hougårdsvej 42a,b	54		10	30	12	2	
KstrupCentret	Byvænget 12	25			25			
Center Svaleparken	Svålevej 13-15, Assentoft	20		10	9		1	
Center Svaleparken	Svålevej 7 - 9, Assentoft	20				20		
Center Svaleparken, Genoptræningsenheden	Svålevej 11	13	13					
Plejecenter Vorup	Bøsbrovej 70	42		8	33		1	
Søndervænget	Bøsbrovej 68	20				20		
Gudenåcentret	Gl. stationsvej 11	60			43			17
Plejecenter Lindevænget	Vestergade 62	71		21	43	7		
Plejecenter Lindevænget, Hospice	Vestergade 62	7	7					
Thorsbakke	Mølllegade 4	49				47	2	
I alt, område Syd		381	20	49	183	106	6	17
Område Vest								
Plejecenter Kildevang	Randersvej 23, Langå	58		8	44		6	
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 136-138	79		12	67		0	
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 140-142	24				24		
Asferg ældrecenter	Ternevej 8b	37		10	25		2	
Asferg ældrecenter	Ternevej 8c	6				6		
Asferg ældrecenter	Rolighedsvej 7-15	5				5		
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3b	13			11		2	
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3a + 3c	2				2		
Fårup Ældrecenter	Ingvar Pedersens vej 1-9	5				5		
Fårup Ældrecenter	Mælkevej 4-14	6				6		
Kollektivhuset	Parkboulevarden 71p	14			14			
Kollektivhuset, Tryghedshotellet	Parkboulevarden 71p	6					6	
Kollektivhuset, Tryghedshotellet, præhospitale pladser	Parkboulevarden 71p *)	9	9					
Kollektivhuset	Viborgvej 98 e	20		10		10		
Kollektivhuset	Viborgvej 98 f **)	10			10			
Kollektivhuset	Parkboulevarden 69	36			36			
I alt, område Syd		330	9	40	207	58	16	
Område Nord								
Plejecenter Møllevang		48		17	30		1	
Plejecenter Møllevang	Garnisonsvej 10a-c og 26a-d	30				30		
Plejecenter v/højhus	Garnisonsvej 5a-k	10				10		
Møllebo	Infanterivej 35	34				34		
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 2a-2h	10			8		2	
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 4 - 32	15				15		
Spentrup ældrecenter	Doktor Allé 10 - 24	8				8		
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Øster Tørslev	54		10	38		6	
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Afd. H	18				18		
Aldershvile	Kirkevej 2b-2x, Havndal	20				19	1	
Plejecenter Dronningborg	Egholmsvej 4	40			21	18	1	
Plejecenter Rosenvænget	P. Knudsensvej 6a-b	49		11	35		3	
Rosenlund	P. Knudsensvej 4	32				32		
Center Bakkegården	Lodsejervej 8a m.fl.	101				93		8
Center Bakkegården	Gl. Hadsundvej 17 a	11				11		
I alt, område Syd		480	0	38	132	288	14	8
Selvejende								
Randers Kloster								
Randers Kloster	Blegdammen 5	36		7	29			
Klostervænget	Hospitalsgade 6	40				40		
Solbakken								
Plejecenter Solbakken	Frederiksborg Allé 23	31			30		1	
Plejecenter Solbakken	Frederiksborg Allé og Ridefogedvej	11				11		
I alt		1.309	29	134	581	503	37	25
*) Tryghedshotellet ændres i foråret 2015, således at der vil blive i alt 18 præhospitale pladser								
**) 10 psykiatripladser er nedlagt i 2014 og ombygges og åbner som 5 plejeboliger i foråret 2015								

7.2 Ældreområdet

4.4. Yderligere oplysninger

Faktaoplysninger

Praktisk bistand, personlig pleje og sygepleje	2012	2013	2014
Antal visiterede timer til praktisk bistand og personlig pleje i 1. kvartal, pr uge	7.538	7.023	7.470
- heraf andel af timer, der ydes af privatleverandør	6,5%	5,5%	5,3%
Gennemsnitligt ugentlige sygeplejetimer i 1. kvartal *)	2.147	2.660	3.178
I alt visiterede timer samt sygeplejetimer i 1. kvartal pr. uge	9.685	9.683	10.648
Antal borgere, der modtager praktisk bistand og personlig pleje i 1. kvartal	2.955	2.654	2.606
- heraf antal borgere, der modtager fra privatleverandør	373	340	339
- andel, der har valgt privat leverandør af	12,6%	12,8%	13,0%
Antal borgere, der modtager hjælp (incl. sygepleje) i 1. kvartal	3.720	3.495	3.590
Gennemsnitlig antal timer pr. borger pr. uge	2,60	2,77	2,97

Hjælpe-middelhuset Kronjylland	2012	2013	2014
Antal kontakter med Hjælpe-middelhuset	ca. 10.000	ca. 10.000	ca. 10.000

Madservice Kronjylland	2012	2013	2014
Antal visiterede hjemmeboende til Madservice i uge 15	1.010	1.051	1.080

Antal kørte kilometer på områdecentrene	2011	2012	2013
Kørsel i hjemmeplejebiler	1.807.083	1.982.424	2.235.657
Kørsel i egen bil	546.112	582.580	841.700
I alt antal kilometer på områdecentrene	2.353.195	2.568.004	3.077.357

Relevant materiale vedr. ældreområdet

Ældrepolitikken

Kvalitetsstandarder

Pjecer om serviceområderne

Budgetanalyse og antropolograpport udarbejdet i foråret 2009

Brugerundersøgelser

Byrådets behandling af ny organisation på ældreområdet pr. 1. januar 2012, behandlet i byrådet den 2. maj 2011.

Ældreboligplan, behandlet i byrådet 18. februar 2013

Se mere herom på ældreportalen: www.aeldreportalen.randers.dk under fanebladet "Om ældreområdet"

Erhvervs- og landdistriktsudvalget

Bevillingsområde:

Erhvervsservice og iværksætteri

8.1 Erhvervsservice og Iværksætteri

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2015:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Erhvervsservice og iværksætteri	17,1		17,1			
i alt	17,1	0,0	17,1	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 17,1 mio. kr.

1.1. Erhvervsservice og Iværksætteri

Loven (Lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme) beskriver, at kommunerne har ansvaret for erhvervsservice. Det betyder, at kommunerne kan gennemføre og finansiere erhvervs-serviceaktiviteter overfor iværksættere og virksomheder samt igangsætte erhvervsudviklingsaktiviteter.

Kommunerne har dermed **det samlede ansvar** for både erhvervsudvikling, den lokale- samt den specialiserede erhvervsservice.

Det betyder, at Randers Kommune har ansvaret for både erhvervspolitikken, de overordnede strategiske forhold i forhold til rammebetingelserne for erhvervsudvikling, og siden kommunalreformen også ansvaret for at drive den lokale erhvervsservice.

Den 1. januar 2011 overtog kommunerne desuden styringen af den regionale erhvervsservice i fællesskab, nemlig væksthuse. Det forstærkede kommunernes spillerum for at føre aktiv og sammenhængende erhvervspolitik.

Der kan frit rådes over hvilken måde og med hvilken tyngde den lokale erhvervsservice skal prioriteres, og kommunen bestemmer selv om opgaven løses internt eller om det bestilles af ekstern(e) leverandør(er) og af hvem.

Væksthus Midtjylland (ejet af de 19 kommuner i Region Midt) varetager på vegne af alle regionens kommuner den specialiserede erhvervsservice overfor iværksættere og virksomheder med vækstambitioner.

Erhvervsservice og Iværksætteri består af udgifter til:

Budget 2015, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Tilskud til Randers Erhvervs- & udviklingsråd	3.253		3.253
Letbaneprojekt Østjylland	158		158
Midtjysk EU kontor i Bruxelles	240		240
Erhvervs- og udviklingspulje	2.783		2.783
Væksthus Midtjylland	1.730		1.730
Studentervæksthus	155		155
Fokuseret Erhvervsservice Business Region Aarhus	500		500
Lakseprojektet	200		200
Landsbypuljen	1.009		1.009

8.1 Erhvervsservice og Iværksætteri

Vision 2021 – brandingsproces	333		333
Erhvervsfremme	2.000		2.000
Tilskud til Randers Regnskov	2.000		2.000
Turistforeningen tilskud	2.094		2.094
Markedsføring på turismeområdet	620		620
I alt mio. kr.	17.074		17.074

Budgetposterne ovenfor indeholder driftstilskud, bevillinger til samarbejdsprojekter og udviklingsprojekter som eksempelvis:

Tilskud til Erhverv Randers er finansiering af kommunens service overfor iværksættere og små og mellemstore virksomheder og en betaling for ydelser, der beskrives i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Erhverv Randers.

Randers Kommune er medejer af Væksthus Midtjylland og betaler årligt et rammebeløb som betaling for specialiseret erhvervsservice. Beløbet modsvares af et bloktilskud fra staten.

Turistforeningen modtager to tilskud årligt. Det ene er et driftstilskud til varetagelse af kommunens turismeopgave beskrevet i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Visit Randers. Det andet tilskud er et særskilt tilskud til markedsføring på turismeområdet.

Randers Kommune er sammen med Region Midtjylland og de øvrige midtjyske kommune medejer af det midtjyske EU kontor i Bruxelles. Randers Kommune bidrager med en medfinansiering på 240.000 kr.

Der er afsat 2,8 mio. kr til erhvervsudviklingspuljen i 2015 til projekter, der understøtter erhvervsudvikling, og som bevilges gennem ansøgning og beslutning i Erhvervs- og landdistriktsudvalget.

Der er afsat 1 mio. kr. i både 2014 og 2015 til en landsbypulje, som skal støtte projekter med det formål at udvikle landsbylivet i Randers kommune.

Der er på bevillingen desuden afsat midler til forskellige projekter som lakseprojektet, studenter-væksthuset.

Ud over budgettet administrerer forvaltningen en del eksterne midler, som er ansøgt til konkrete udviklingsprojekter som Naturpark Randers Fjord, Industry Smart Center, fokuserede erhvervs-serviceprojekter med videre.

2. Det vil vi i 2015

I den kommende periode vil der være et særligt fokus på:

1. Understøttelse af initiativer vedrørende iværksætteri og vækstiværksætteri.
2. Udvikling af service målrettet virksomheder, herunder kommunikation.
3. Udvikling og implementering af støttefunktioner til realisering af udviklingsinitiativer i kommunens landsbyer.
4. Fortsat implementering af byrådets eksisterende erhvervs politik Partnerskab for Vækst samt udarbejdelse af ny erhvervs politik.

8.1 Erhvervsservice og Iværksætteri

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2013 og frem til 2018:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2015-18			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Erhvervsservice og Iværksætteri	12,0	15,8	17,1	14,1	14,1	14,1
I alt	12,0	15,8	17,1	14,1	14,1	14,1

Stigningen fra 2013 – 14 vedrører den i budgetforliget aftalte iværksætterpulje på 2,0 mio. kr. og Landsbypuljen på 1 mio. kr. Landsbypuljen er også med i budget 2015 med 1 mio. kr. Ved budgetforliget 2015 blev der i hvert af årene 2015-18 afsat 2 mio. kr. til Erhvervsfremme, 0,5 mio. kr. til Fokuseret Erhvervsservice Region Aarhus og 0,2 mio. kr. til Lakseprojektet. Endvidere blev der i 2015 afsat 2 mio. kr. i tilskud til Randers Regnskov, jaguar projektet.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2014, ændringerne til budget 2015 og overslagsårene 2016-2018.

<i>mio. kr.</i>	2015	2016	2017	2018
Udgangspunkt 2014-budget	15,8	15,8	15,8	15,8
Rammerreduktion 1 %	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Budgetforlig 2015:				
Erhvervsfremme	2,0	2,0	2,0	2,0
Business Region Aarhus	0,5	0,5	0,5	0,5
Lakseprojektet	0,2	0,2	0,2	0,2
Randers Regnskov, tilskud jaguar projekt	2,0			
Ændringer fra tidligere år:				
Ændringer i vedtaget budget 2014-17				
Landsbypulje		-1,0	-1,0	-1,0
LAG pulje	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Lakseprojektet	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Ændringer i vedtaget budget 2013-17				
Iværksætterpulje 2014	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
PL og øvrige ændringer	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
I alt	17,1	14,1	14,1	14,1

8.1 Erhvervsservice og Iværksætteri

Budgetforlig 2015 – 18

Forligspartierne er enige om, at afsætte 2 mio. kr. årligt til aktiviteter, der kan fremme erhvervslivets vilkår. Forligspartierne er også enige om, at Randers kommune via en systematisk og struktureret tilgang til fundraising (0,5 mio. kr. om året) skal søge at skabe ekstern medfinansiering til erhvervsudviklende projekter fra fonde og puljer. Forligspartierne er desuden enige om at støtte op om den kommende fælles LAG for Favrskov og Randers kommuner med henblik på at fremme udviklingen i kommunens landdistrikter. Af ovennævnte 2 mio. kr. afsættes årligt 1 mio. kr. årligt til LAG.

Business Region Aarhus (BRA). Østjylland er Danmarks næststørste vækstregion. Og der er behov for fortsat udvikling og styrkelse af det østjyske område i fællesskab med alle de øvrige kommuner i Østjylland via BRA. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2015 og frem.

Lakseprojektet. Sammen med Viborg og Favrskov har Randers kommune i en årrække ydet tilskud til Dansk Center for Vildlaks' udsættelse af laksesmolt. Der afsættes også i 2015 og frem 0,2 mio. kr. til dette projekt.

Tilskud til "jaguar-projekt" i Randers Regnskov. For at sikre en fortsat udvikling af Randers Regnskov og fastholde et højt besøgstal er det nødvendigt med nye attraktioner. Randers Regnskov arbejder p.t. med planer om etablering af et nyt jaguarbur. Der afsættes 2 mio. kr. til dette projekt i 2015. Dette sker dog under forudsætning af, at Randers Regnskov dels åbner op for at give daginstitutioner i Randers kommune adgang til Regnskoven. Desuden forudsættes, at ledelsen for Randers regnskov i løbet af efteråret 2014 skal fremlægge regnskovens fremtidsplaner for Økonomiudvalget.